

Avsnitt att uppmärksamma

	Sid
Landstingskoncernens prognos är -4,1 miljarder	2, 15
Budgetuppföljning koncernen avvikelse -2,4 miljarder	36
Koncernledningens kommentarer inför år 2003 behövs kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med resultatutvecklingen	6, 16
Verksamhetens kostnader bruttokostnaderna beräknas öka med 7 procent	17
Löne- och personalkostnadsutveckling, inhyrd personal	29, 31
Skatter de samlade skatteintäkterna beräknas öka med 2,8 procent	19
Inkomst- och kostnadsutjämning beräknas uppgå till -4,4 miljarder	19
Låneskulden ökar	22
Investeringar prognosen för de totala investeringarna överstiger planeringen	25
Sjukfrånvaron de långa sjukskrivningarna ökar	30
Långsiktig personalförsörjning rekryteringsbehovet i sjukvården är fortsatt stor	34
Den samlade sjukvården den kraftiga kostnadsökningen fortsätter	42
Hälso- och sjukvårdsnämnden fortsatt negativ resultatutveckling, prognostiserat resultat -657 mnkr	44
Akutsjukhusen personalkostnaderna prognostiseras öka med 8,9 procent	50
Primärvård, psykiatri och geriatrik fortsatt negativ resultatutveckling, prognostiserat resultat -131 mnkr	64
Vårdkonsumtion och produktivitet	47, 51
Kvalitetsredovisning inom sjukvården befolkningsenkät och nytt uppföljningssystem	8
Regional utvecklingsplan, RUF S ökad tillväxt ställer högre krav på infrastrukturen	10
Reseutveckling i kollektivtrafiken	12, 72, 74
Kvalitet i kollektivtrafiken	11
Fastigheter fastighetsförsäljningen minskar enligt plan	79
Konkurrensutsättning	9

DELÅRSRAPPORT PER 2002-08-31 FÖR STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Sammanfattning av prognos

Denna sammanfattning syftar till att på ett kortfattat sätt skapa en ekonomisk bild av verksamheten genom att utgå ifrån helårsprognosen. Vidare redovisas koncernledningens kommentarer till den ekonomiska utvecklingen.

För resultatenalys avseende perioden hänvisas till respektive område redovisat i denna delårsrapport.

mnr

Verksamhet	Resultatutfall delårsbokslut	Prognostiserat resultat för helår	Budgeterat resultat för helår
Koncernfunktioner	-409	-205	1 414
Den samlade sjukvården	-104	-976	64
Den samlade trafiken	-2 320	-3 413	-3 711
Den samlade fastighetsverksamheten	415	534	550
Övrig verksamhet & koncernjusteringar	182	-86	-30
Resultat totalt	-2 236	-4 146	-1 713

Den lämnade helårsprognosen visar på ett totalt underskott för landstingskoncernen på 4 146 mnr, vilket innebär en väsentlig försämring, 2 433 mnr, jämfört med budgeten.

De stora avvikelserna jämfört med budget redovisas under vad som ovan benämnts koncernfunktioner samt den samlade sjukvården.

Nedan följer en kortfattad beskrivning av avvikelser mellan fastställd budget och årsprognos för respektive område definierade i tabellen ovan, samt en redogörelse för de främsta orsakerna till avvikelserna.

Koncernfunktioner

Under koncernfunktioner redovisas bland annat landstingsskatten samt statsbidrag. I prognosen har skatteintäkterna skrivits ned med 702 mnkr jämfört med budget. Prognosen i detta delårsbokslut bygger på det första preliminära taxeringsutfallet vilket presenterats i augusti. Det slutliga taxeringsutfallet, som blir känt i slutet av november, har de senaste åren legat väsentligt över de preliminära utfallet. Skulle det slutliga taxeringsutfallet överskrida det preliminära utfallet från augusti i samma utsträckning som de tre senaste åren kan skatteintäkterna bli ca 400 mnkr högre år 2002 än i nu visad prognos. Vidare påverkas skatteintäkterna år 2002 av den uppräkningsfaktor för år 2002 som fastställs av regeringen i början av oktober.

Prognosen kan med bakgrund av vad som beskrivits ovan förbättras med ca 400 mnkr. Att lönerevisionerna för landstinget inte är avslutade för alla områden kan komma att försämra prognosen.

De budgeterade intäkterna om 800 mnkr avseende konkurrensutsättning och intäktsprojekt är inte medtagna i koncernfunktionens prognos. Effekter av konkurrensutsättning är bara mätbara i konkurrensutsatt verksamhet. Uppföljning av de ekonomiska och kvalitativa effekterna som konkurrensutsättning har medfört har inte skett i detta delårsbokslut.

Den samlade sjukvården

Ansvaret för sjukvården i Stockholms läns landsting är uppdelat på beställare och producenter. Beställare av hälso- och sjukvård är hälso- och sjukvårdsnämnden och de lokala sjukvårdsstyrelserna. Producenter är dels den landstingsägda produktionen, dels privata vårdgivare.

Denna modell för verksamhet bygger på att avtal sluts mellan beställare och producenter. Det kan konstateras att överlag har avtal mellan beställare och akutsjukhus slutits under pågående verksamhetsår och vad gäller Huddinge Universitetssjukhus AB och Södertälje sjukhus har fortfarande vid delårsbokslutet inte avtal slutits. Detta betyder att verksamheten under en stor del av 2002 har bedrivits utan att överenskommelser funnits om till exempel pris, volym och kvalitet.

HSN har under september presenterat en beställarmodell, vilken innebär att dagens system där varje sjukhus har en huvudbeställare ersätts med en gemensam beställarfunktion för alla akutsjukhus, vilket gör att förhandlingar med alla akutsjukhus kan ske samtidigt.

Den samlade sjukvården visar en prognos på -976 mnkr att jämföra med ett budgeterat överskott på 64 mnkr. En närmare genomgång av sjukvården sker nedan uppdelat i tre delar: HSN, akutsjukhusen och produktionsområdena.

HSN

HSNs årsprognos visar på ett underskott på 657 mnkr, vilket innebär en försämring på motsvarande belopp jämfört med den fastställda nollbudgeten.

HSN har haft en kraftigare kostnadsutveckling än budgeterat. Detta har flera orsaker, bland annat följande:

- Kostnadsläget vid ingången av 2002 var högre än vad som antogs vid upprättande av budget.
- Ökade vårdvolymer jämfört med föregående år. Den beräknade ökningen av beställd vård år 2002 får effekten att beställarna i högre utsträckning får betala för vårdvolymer som år 2001 låg över de då lägre beställningarna och därför inte ersattes.
- Uppräkning av poängpris har i prognosen gjorts med 4 %, mot i budget antagna 1,4 %.

HSN har bedömt att det prognostiserade underskottet, 657 mnkr, inte kan hanteras med hjälp av kostnadsreducerande åtgärder under kvarvarande delen av 2002, varför nämnden har begärt utökat landstingsbidrag med 750 mnkr. Ärendet har inte behandlats av landstingsstyrelsen/landstingsfullmäktige.

Akutsjukhusen

Den samlade årsprognosen för akutsjukvården visar ett underskott på 184 mnkr, vilket är 245 mnkr sämre än budget.

En sammanvägning av de totala personalkostnaderna samt kostnaderna för inhyrd personal visar en ökning på 8,8 procent jämfört med samma period föregående år. Av dessa totala sammanvägda kostnader utgör kostnader för inhyrd personal 2,5 procent, att jämföra med 1,8 procent motsvarande period föregående år.

Akutsjukhusens samlade årsprognoser för 2002 avseende personalkostnadsutvecklingen visar att utfallet för år 2001 sammantaget har räknats upp med 8,9 procent. Detta är något mer än den i budgetunderlag antagna maximala åttaprocentiga ökningen per år för den samlade sjukvården.

Produktionsområdena (primärvård, psykiatri och geriatrik)

Det prognostiserade resultatet för helår 2002 är ett underskott på 131 mnkr, vilket skall jämföras med ett budgeterat nollresultat. Orsaken till denna förändring beror till stor del på ökade personalkostnader inklusive inhyrd personal.

Den samlade trafiken

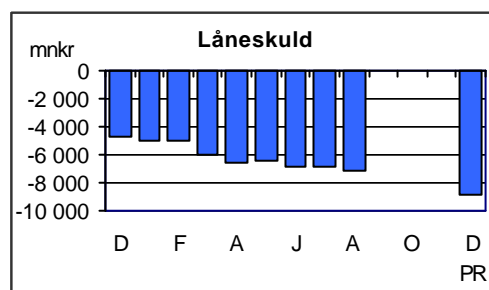
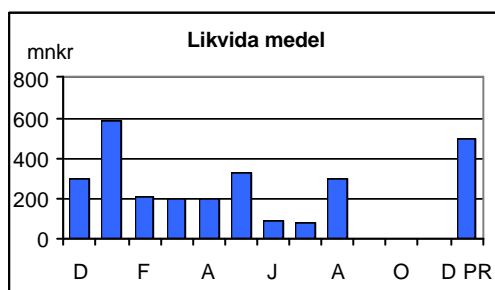
Det prognostiserade helårsresultatet visar ett underskott på 3 296 mnkr, vilket innebär ett förbättrat resultat jämfört med budget på 300 mnkr. Resultatförbättringen är en effekt av engångsposter och senarelagda kostnader uppgående till 100 mnkr samt en realisationsvinst från försäljningen av aktier i Connex Tunnelbana AB.

Den samlade fastighetsverksamheten

Fastighetsverksamheten prognostiserar totalt ett försämrat helårsresultat jämfört med budget på 16 mnkr. Landstingsfastigheter prognostiserar ett sämre resultat med 26 mnkr främst som en följd av lägre hyresintäkter. Locum prognostiserar ett förbättrat helårsresultat med 10 mnkr jämfört med budget.

Likvida medel, låneskuld och betalningsberedskap

Landstingskoncernens likvida medel uppgår till 292 mnkr, vilket innebär en minskning med 8 mnkr från bokslutet 2001. Landstingskoncernens låneskuld uppgår till 7,2 miljarder, vilket är en ökning med 2,5 miljarder jämfört med bokslutet 2001.

Landstingets låneskuld prognostiseras till 8,9 miljarder kronor vid utgången av 2002.

Den rating som kreditvärderings- och ratinginstitutet Standard & Poor's åsatte landstinget i november 2001 har inte ändrats under år 2002, vilket innebär AA avseende långfristig upplåning. Standard & Poor's övervakar löpande ratingen för landstinget, under hösten 2002 görs den årliga översynen av ratingen. Den höga ratingen bidrar till att landstinget kan få goda villkor vid upplåning.

Betalningsberedskapen uppgår till drygt fyra veckor. Under året har betalningsberedskapen varit över tre veckor. Det innebär att finanspolicyns krav på minst tre veckors betalningsberedskap har uppfyllts.

Koncernledningens kommentarer

Landstinget prognostiserar ett underskott för år 2002 på 4 146 mnkr. Detta är en väsentlig försämring både jämfört med budget och tidigare år.

Att åtgärda detta underskott fullt ut under kommande månader är inte möjligt. Balanskravet måste beaktas i budgetbeslut för 2003. Budgetbeslut tas i november 2002.

Inför år 2003 behövs kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med resultatutvecklingen och åstadkomma ett trendbrott avseende den negativa resultatutvecklingen under de senaste åren.

För att vända detta krisläge behövs en rad åtgärder vidtas. Koncernledningen anser:

- att landstingsskatten bör höjas med 1,70 kronor för år 2003
- att kostnadsutvecklingen måste dämpas
- att åtgärder måste vidtagas på nationell nivå för att anpassa skatteutjämningsystemet till de förutsättningar som gäller för en utpräglad storstadsregion.

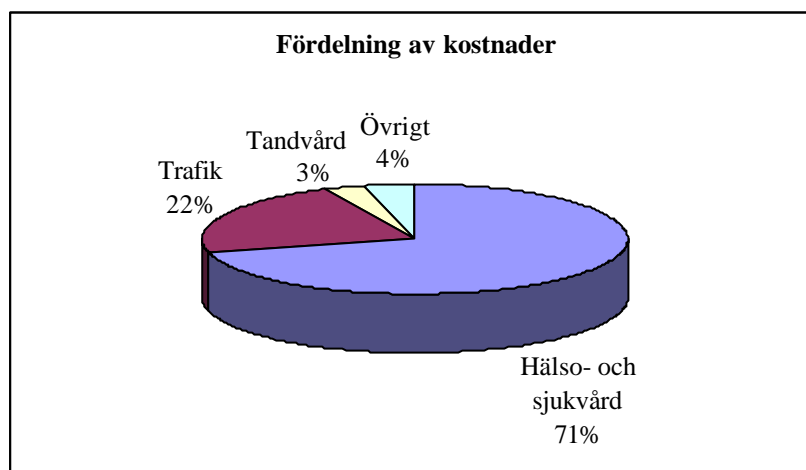
För att stärka underlaget för kommunikation med landstingets verksamheter kommer mer omfattande verksamhetsuppföljning att göras av koncernledningen. Detta arbete kommer initialt främst att vara inriktat på sjukvården. Ett verktyg för analys och rapportering upphandlas. Detta skall underlätta att verksamhetsuppföljning kan kopplas samman med ekonomisk, finansiell och personaldata.

Koncernledningen anser att lärdomar måste dras av att sent slutna avtal leder till bristande kontroll och styrning. Avtalsparterna inom sjukvården bör skapa förutsättningar för att sluta avtal före ingången av år 2003. Koncernledningen anser att HSNs initiativ om förändrad beställarfunktion är framåtsyftande och kommer att stärka avtalsprocessen.

Koncernledningen anser att sjukvårdens verksamheter genast bör sätta igång projekt för att få bättre kostnadskontroll.

Verksamhetsanalys

Diagrammet nedan visar hur kostnaderna i bokslut 2001 fördelade sig på de stora verksamheterna.

Hälsa- och sjukvården

Allmänt

Hälsa- och sjukvårdsnämnden (HSN) har det övergripande beställaransvaret för hälsa- och sjukvården samt ansvar för omsorgen om vissa funktionshindrade. Politikerna i HSN har till uppgift att beställa vård åt länets befolkning. Det görs genom avtal med olika vårdgivare. Den vård som beställs kan drivas i landstingets regi eller av privata vårdgivare. De flesta vårdavtal sluts av de sex sjukvårdsstyrelserna som finns under HSN. Sjukvården finansieras huvudsakligen genom landstingsskatt och statsbidrag. Patientavgifterna utgör 1,3 procent av de totala intäkterna.

Verksamhetens förändringar under året

Satsningarna på *närsjukvården* under året har i huvudsak skett genom att utöka resurserna inom primärvården medan utökningar inom övriga områden varit mer begränsade.

Inriktningen på *folkhälsoarbetet* är att öka samarbetet med kommunerna och att få in hälsofrämjande och förebyggande insatser i avtal med vårdgivare.

Informationen om *primärvårdens* valmöjligheter, tillgänglighet och funktion har intensifierats under första halvåret. Vårdguiden finns nu tillgänglig via Internet och telefon. En ny tidning med namn Vårdguiden har getts ut för hushållsutdelning.

De nya *närakuterna* underlättar för husläkarmottagningarnas jourverksamhet, skapar bättre tillgänglighet samt gör fler slags specialister tillgängliga för patienterna. I några områden har även andra modeller för akut omhändertagande startats som är tillgängliga på tider utöver dagtid.

Inom *äldrevården* finns fortfarande brister i samverkan med kommunerna. Korta vårdtider och allt komplexare sjukdomsbilder ger behov av stark samordning. För att möta dessa problem utvecklas nu inom samtliga sjukvårdsområden lokala avtal med kommunerna. Avtalen skall stödja en systematisk utveckling mot stabila och effektivitetshöjande samverkansrutiner för ökad grundtrygghet för de äldre.

Arbetet med att följa upp 1999 års *psykiatriöversyn* avslutades i maj 2002. Det material som tagits fram inom ramen för projektet utgör nu ett underlag och utgångsläge inför diskussionerna mellan producenter och beställare inför tecknandet av vårdöverenskommelserna.

Ett aktivt utvecklingsarbete kring barn till psykiskt sjuka pågår och en ökad samverkan med Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) har inletts för nyinsjuknade i psykosor.

Förlossningsvården har byggts ut och redovisar nu en bättre situation än tidigare. Barnbördshuset Stockholm AB har öppnat och de andra klinikerna har utökad kapacitet. Personalsituationen har förbättrats vilket innebär att platserna kan utnyttjas effektivare. Under första halvåret i år ökade antalet förlossningar med 7 procent jämfört med motsvarande period förra året. Den högre kapaciteten har trots ökat antal förlossningar medfört att antalet hänvisningar mellan klinikerna minskat.

Landstingets *vårdgaranti* utvecklas successivt och omfattar nu i princip alla medicinskt motiverade behandlingar. Föregående år uppgick antalet vårdgarantifall till knappt 4 000. I år väntas nivån bli ca 4 500. Fortfarande dominerar gråstarrsoperationer och ortopedisk vård. Väntetiderna inom området gråstarrsoperationer minskar.

Kvalitetsredovisning

Befolkningens uppfattning om vården

Enligt de uppgifter som hämtats ur befolkningsundersökningen Vårdbarometern värderar befolkningen i Stockholms län sjukvården något högre på flertalet områden under det första halvåret 2002 jämfört med 2001. Förändringarna är dock små och ligger inom felmarginalen. Resultat i sammanfattning enligt nedan:

- Viktiga aspekter på vårdkvaliteten som respektfullt bemötande och kvaliteten på besöket har förbättrats. Sämst resultat uppvisar sjukhusens akutmottagningar.
- Kritiken mot tillgängligheten är fortfarande stor men har minskat jämfört med föregående år och är något mindre än riksgenomsnittet. Det gäller såväl telefontillgängligheten till husläkare som väntetiden för besöket.

- Förtroendet för sjukvården i länet har förbättrats något. Förbättringen gäller alla vårdgivare förutom husläkarna.
- En majoritet av dem som svarat tycker att det är ganska eller mycket lätt att få information om sjukvården i Stockholm.
- Befolkningens kunskaper om rätten att fritt välja sjukhus för sin behandling och om vårdgarantin är fortsatt låg.

Utveckling av kvalitetsuppföljning

LAGE - landstingets gemensamma uppföljningsinstrument av kvalitetssystem i hälso- och sjukvården har tagits i bruk inom ramen för sjukvårdsområdenas avtalsuppföljning.

Processen med att ta fram kvalitetsmått knutna till regionala vårdprogram i det medicinska programarbetet (MPA) fortgår och kommer ytterligare att främjas genom att särskild kompetens knutits till arbetet.

Ett särskilt mått för att beskriva såväl befolkningens som enskilda patientgruppers hälsorelaterade livskvalitet har framgångsrikt testats på olika nivåer och på olika patientgrupper med syfte att det skall bli ett gemensamt effektmått i samtliga regionala vårdprogram.

Upphandling av medicinsk kvalitetsrevision för enhetlig granskning av producenter har initierats.

Konkurrensutsättning

Mångfalden av vårdgivare ökar snabbt genom upphandlingar och avknoppningar av enheter. Av de totala kostnaderna om 16 400 mnkr för köpt hälso- och sjukvård per den 31 augusti 2002 utgör den privat producerade vården 25,4 procent. Detta innebär en ökning med dryga 2,7 procentenheter jämfört med bokslut 2001.

Andelen privat producerad vård varierar kraftigt mellan verksamhetsområdena. Högst är andelen för ambulanssjukvården och primärvården med 65,5 respektive 47,5 procent. Lägst andel uppvisar psykiatrin med 7,1 procent.

Sedan 1999-01-01 har det genomförts privatiseringar/konkurrensutsättningar till en på helårsbasis (hänsyn tas inte till när verksamheten startats under året) beräknad nettokostnad på cirka 2,7 miljarder.

Vid förra rapporteringstillfället (2002-02-28) uppgick beräknad årlig nettokostnad för SLL till ca 2,3 miljarder. Ökningen är på ca 400 mnkr och kan i huvudsak hänföras till verksamhetsområdena primärvård och övrig vård.

Kollektivtrafik

Stockholms läns landsting är ensam huvudman för kollektivtrafiken i länet till skillnad från andra landsting som delar huvudmannaskapet med kommunerna. Kollektivtrafiken ska bidra till att öka tillgängligheten och att skapa bättre förutsättningar för ekonomisk tillväxt och utveckling på ett för samhället hållbart sätt. Beställare av trafik är AB Storstockholms Lokaltrafik (SL), Waxholms Ångfartygs AB samt färdtjänstnämnden för särskild kollektivtrafik, dvs. trafik för funktionshindrade resenärer. Trafikproduktionen utförs av olika entreprenörer. Verksamheten finansieras dels genom skattemedel och dels genom avgifter från de resande. Storleken av skattefinansieringen varierar. För SL är andelen 50 procent, för Waxholmsbolaget 58 procent och för färdtjänstnämnden 74 procent.

För långsiktiga regionala planerings- och utvecklingsfrågor samt översiktlig trafikplanering ansvarar regionplane- och trafiknämnden. Nämndens förslag till Regional Utvecklingsplan 2001 för Stockholmsregionen, RUFSS, har antagits av landstingsfullmäktige. I planen konstateras bl.a. att regionens starka tillväxt ökar kraven på lösningar av infrastrukturella problem. De strategiskt viktigaste åtgärderna är utbyggnad av vägnätet och olika typer av spårutbyggnader. Planen är överlämnad till kommuner och andra regionala aktörer för hantering. Den av regeringen tillsatta Stockholmsberedningen, vars uppgift är att ta fram förslag som kan bidra till kollektivtrafikens utveckling, presenterade i december 2001 ett delbetänkande - en lägesrapport utan konkreta förslag. I slutrapporten, som ska presenteras i december 2002, arbetar kommittén med tre perspektiv: konsument, samhälle och producent med prioriterade delområden såsom tillgänglighet, samhällsnytta, finansiering, upphandling och samordning.

SL ansvarar för att skapa ett väl avvägt kollektivt transportsystem och att tillhandahålla en väl utbyggd och modern infrastruktur. Inriktning för verksamheten anges i den strategiska planen som innehåller mätbara mål och strategier. En uppföljning av planen visar att arbetet för att nå målen går i rätt riktning med undantag för resandeutvecklingen, som varit positiv men inte i den takt som krävs för att nå målet. Förklaringen ligger i en svag utveckling av de omvärldsfaktorer som påverkar efterfrågan på resor, prisökningen 2001 av SL:s biljetter samt kvarvarande pålitlighetsproblem. Dessa är orsakade av vagnproblem, brister i den statliga baninfrastrukturen och personalbrist. SL har nu vidtagit åtgärder för att förbättra möjligheterna att nå resande- och kvalitetsmålet år 2004 bl.a. genom att återupprätta förtroendet för och att minska trängseln i pendeltågstrafiken samt åtgärder för att öka resandet i Innerstaden, Söderort, Lidingö och på Röda linjen. Fokus vad gäller kvalitetsförbättringar har i första hand lagts på pålitlighet, information och städning.

Utbyggd och förbättrad kollektivtrafik

Pendeltågstrafiken utvecklas positivt. Citypendeln presterar jämn och acceptabel kvalitet inom trafik och fordonsunderhåll. Vagnbrist har åtgärdats genom köp och hyra av begagnade vagnar. Trafiken har utökats genom kvartstrafik på helger, nya avgångar och utökad kapacitet genom längre tåg, anslutande och avlastande busstrafik samt beredskap inför trafikstörningar vid banarbeten. Inför vintern har Banverket och tågoperatörerna lovat bot och bättring jämfört med föregående år. Tågförseningar ska minska med 10 procent genom bättre underhåll och beredskap för vinterförhållanden.

Tunnelbanetrafiken har tillförts ytterligare nya Vagn 2000. Sammanlagt är 200 vagnar levererade och trafikerar samtliga linjer. Upprustning av äldre tunnelbanevagnar, som ska kunna användas i rusningstrafik, har påbörjats och beräknas vara slutförd 2004. Ett fullskaleprov med ATO (automatisk tåkörning) har gjorts på gröna linjen och utvärdering av försöket pågår. ATO används för att optimera trafiken och utnyttja spårkapaciteten.

Vid årets början stängdes *Tvärbanan* för trafik över Alviks- och Gröndalsbron p.g.a. sprickbildning i brokonstruktionen. Efter temporär förstärkning återupptogs trafiken och arbete pågår med en permanent lösning. Trafikstart på Tvärbanans nya sträckning mellan Gullmarsplan och Sickla udde ägde rum i augusti. Trafiken på *Roslagsbanan* har störts kraftigt p.g.a. personalbrist och SL har upphandlat ny trafikutövare från 2003.

För *busstrafiken* fortsätter utbyggnaden av det regionala stombussnätet. Avtal mellan SL och Stockholms stad har tecknats om start av stomlinje 2 så snart nödvändiga gatuombyggnader genomförts. En ökning sker också genom efterfrågeanpassningar och avlastning av pendeltågstrafiken. Busstrafiken på de nyligen upphandlade linjerna Nacka/Värmdö och Huddinge/Botkyrka har drabbats av personalbrist med stora problem som följd. Åtgärder har vidtagits för att lösa problemen under hösten.

Helt-rent-snyggt-tryggt

Stora resurser har satsats på att förbättra de resandes komfort. Under året levereras nya vagnar till tunnelbanan, stationer och bytespunkter rustas upp och moderniseras och nya bussar som klarar högt ställda miljökrav anskaffas - medelåldern i bussparken är drygt 7 år. SL vill installera övervakningskameror vid vissa biljetthallar, rulltrappor, perronger och på stationer där det förekommer våld och skadegörelse.

Pålitlighet och tillgänglighet

Kvalitet i beställd trafik mäts i punktlighet, inställda avgångar och stopp i trafiken. Punktligheten är allmänt sett något sämre än föregående år och under årets plan. Störst avvikelse visar tunnelbanans gröna linje, busstrafik centrala regionen och Saltsjöbanan. Många orsaker till störningarna är identifierade och arbete pågår med att komma tillrätta med problemen. Andel inställda avgångar har ökat jämfört med 2001. En förbättring på Roslagsbanan kan dock noteras. Busstrafiken har störts av brist på förare och andel inställda avgångar har ökat i södra länet. Antal stopp i tunnelbanetrafiken har minskat utom på den röda linjen som drabbats av vagnfel.

I arbetet med att handikappanpassa kollektivtrafiken har antalet låginstegebussar utökats och fler hissar har installerats. Ett nytt program för tillgängligheten är under utarbetande. Södermalmsprojektet drivs i samarbete mellan SL, färdtjänsten och Stockholms stad och syftar till anpassning av kollektivtrafik för funktionshindrade.

Ökat resande med kollektivtrafiken

Resandeutvecklingen ligger betydligt under årets högt satta mål men över förra årets svaga utveckling. En prognos för året med nuvarande underlag tenderar att hamna runt 1 procent jämfört med budget 3 procent.

Nyckeltal	Prognos 2002	Budget 2002	% förändr Pr-Budget	Bokslut 2001	% förändr Pr-Bokslut
Kollektivreseandel % tullsnitt maximme	74	74	0	74	0
Kollektivreseandel % tullsnitt 6-21	59	59	0	58	2
Resenärer vardag (tusental)	653	666	-2	647	1
Andel av länsinvånare en gång per vecka	58	58	0	57	2
Påstigande en vanlig vardag (tusental)	2 305	2 392	-4	2 282	1
Andel nöjda resenärer %	61	65	-6	59	3
Andel nöjda medborgare %	50	63	-21	52	-4

Kollektivreseandelen har ökat jämfört med 2001 och ligger i nivå med årsplan. Antal resenärer en vanlig vardag är 13 000 färre än budget men 6 000 fler än 2001. Allmänna faktorer som påverkar ett ökande resande är, förutom trafikutbud, kvaliteten i form av punktlighet och graden av inställda avgångar. Den ökade trängseln i vägnätet och framkomlighetsproblemen på infarter och i innerstaden är mest avgörande för efterfrågan på SL-resor i de radiella stråken. En avmattning har skett i ökningen av det totala resandet, antal påstigande en vanlig vardag är 87 000 färre än budget men 23 000 fler än 2001. Andelen nöjda kunder totalt sett har ökat från 59 till 61 procent medan andelen nöjda medborgare har sjunkit från 52 till 50 procent.

Trafikproduktionen mätt i sittplatskilometer prognostiseras till 14 650 miljoner, en ökning med 6 miljoner jämfört med budget och 648 miljoner jämfört med 2001. Ökningen hänför sig främst till pendeltågstrafik och busstrafik.

Fastigheter

Fastighetsverksamheten inriktas mot koncentration och utveckling av landstingets strategiska fastigheter samtidigt som de icke strategiska fastigheterna avsätts på marknaden. Marknadsfastigheterna består främst av byggrätter, vars värde är beroende av ett framgångsrikt arbete med utvecklingsprogram och detaljplaner. Kommande försäljningsintäkter kommer huvudsakligen att genereras av försäljning av byggrätter från Sabbatsberg, Flemingsberg och i viss utsträckning från Löwenströmska sjukhusområdet. Byggrätternas värde är konjunkturberoende. Konjunkturedgången har medfört att efterfrågan på fastighetsmarknaden i länet har minskat.

Den effektivare lokalanvändningen har gett allt högre uthyrningsgrad som för akut-sjukhusen ligger i genomsnitt på 97 procent och uppgår till exempel för Södersjukhuset till 99 procent. Effektivisering och anpassning av fastighetsstrukturen kräver omfattande re- och nyinvesteringar. Periodens investeringar uppgår till 507 mnkr och prognosen för helåret ligger på 900 mnkr. Det långsiktiga arbetet med utvecklingen av landstingets fastigheter baseras framför allt på fastighetsutvecklingsplaner (FUP). Planerna ligger också till grund för en sammanfattande bedömning av det långsiktiga investeringsbehovet i landstingets fastigheter.

All verksamhet inom fastighetsdriftsområdet är konkurrensutsatt.

Inom fastighetsverksamheten pågår ett omfattande arbete med att utveckla kvalitetssystem som bland annat omfattar ledningsprocessen, byggprojektlednings- och upphandlingsprocessen samt miljöledning. En viktig del i kvalitetsarbetet utgörs av projektmätningar som genomförs i syfte att utveckla uppföljningen av investeringsprojekt tillsammans med hyresgästernas representanter.

Resultat och prognos

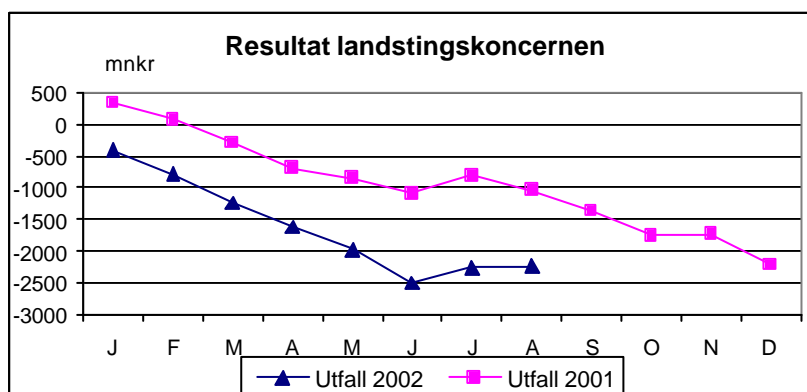
Mnkr	Utfall	Utfall	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF		% förändring Pr-Bokslut
	2002 jan-aug	2001 jan-aug			Budget 2002	Prognos 2002	
Verksamhetens intäkter	9 432	8 969	5,2	14 184	13 914	14 854	4,7
Verksamhetens kostnader	-29 897	-27 667	8,1	-43 242	-43 909	-46 286	7,0
Avskrivningar	-913	-828	10,3	-1 273	-1 271	-1 350	6,1
Verksamhetens nettokostnader	-21 378	-19 526	9,5	-30 331	-31 266	-32 782	8,1
Skatteintäkter	21 161	19 428	8,9	29 572	31 559	31 741	7,3
Generellt statsbidrag	2 623	2 634	-0,4	3 951	4 084	3 935	-0,4
Inkomst- och kostnadsutjämning	-2 932	-2 068	41,8	-3 102	-3 642	-4 398	41,8
Momsavgift	-1 287	-1 248	3,1	-1 872	-1 952	-1 930	3,1
Summa skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift	19 565	18 746	4,4	28 549	30 049	29 348	2,8
Finansiella intäkter	64	78	-17,9	121	23	97	-19,8
Finansiella kostnader	-487	-336	44,9	-558	-519	-809	45,0
Resultat	-2 236	-1 038		-2 219	-1 713	-4 146	

Resultat

Resultatet för januari-augusti 2002 är -2 236 mnkr, en försämring jämfört med motsvarande period föregående år med 1 198 mnkr. Som framgår av tabellen ovan har verksamhetens nettokostnader ökat med 9,5 procent samtidigt som skatteintäkter m.m. ökat med endast 4,4 procent.

Resultat och prognos för verksamheterna fördelar sig enligt bilaga 1 och 2.

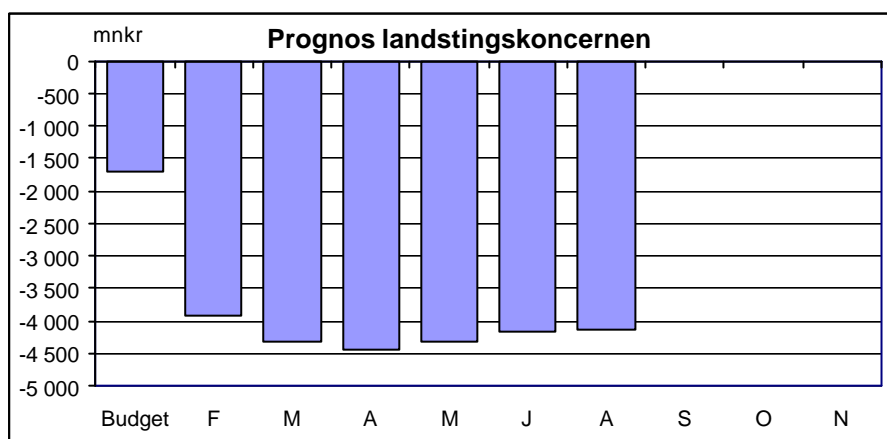
Jämfört med utfallet föregående år är kostnaderna inkl finansiella kostnader knappt 2,5 miljarder högre samtidigt som intäkterna i form av landstingsskatt, verksamhetens intäkter och finansiella intäkter är knappt 1,3 miljarder högre. Till följd av en ökad upplåning har finansnettot försämrats med 64 procent jämfört med föregående år.

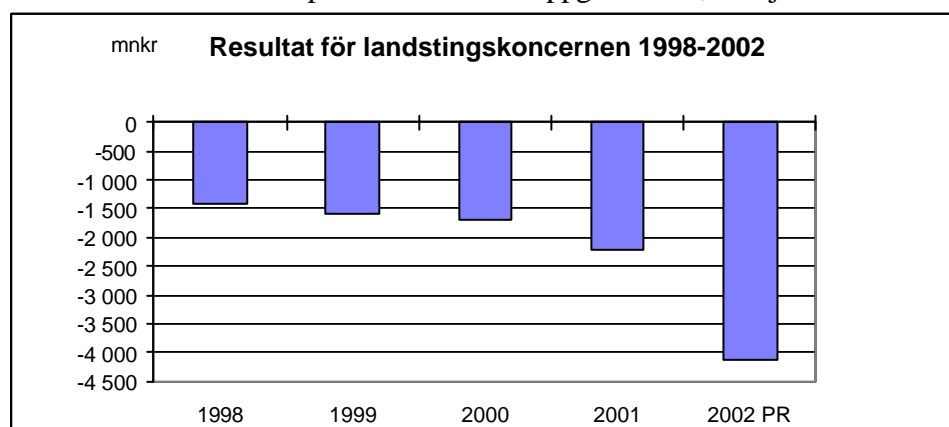
Prognos

Landstingskoncernens budgeterade resultat 2002 enligt beslut i fullmäktige i juni 2001 är -1 713 mnkr. Prognosen för helåret uppgår till -4 146 mnkr. Detta är en negativ avvikelse mot landstingsfullmäktiges budget med 2 433 mnkr. Jämfört med prognosen i månadsbokslutet för juli har resultatet förbättrats med 34 mnkr.

Det stora underskottet som befaras 2002 är en effekt av senare års ekonomiska obalans samt att landstingets nettokostnader 2002 ökar mer än skatteintäkterna. En ökad upplåning medför ett försämrat finansnetto. När det gäller skatteintäkterna bygger prognosen på det första preliminära taxeringsutfallet i augusti.

I nedanstående diagram visas resultatutvecklingen de senaste fem åren. Det ackumulerade utfallet för perioden beräknas uppgå till -11,1 miljarder kr.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har ökat med 463 mnkr perioden januari-augusti jämfört med föregående år, eller med 5,2 procent. Prognosen för helåret 2002 pekar på en ökning med 4,7 procent.

mnkr	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändr 02-01	Prognos 2002 jan-dec	Utfall 2001 jan-dec	% förändr 02-01
Patientavgifter sjuk- o tandvård	604	580	4,1		909	
Trafikantavgifter	2 567	2 406	6,7		3 841	
Försäljning av primärtjänster	650	624	4,1		1 028	
Hysesintäkter, försäljn. övriga tjänster o varor	1 826	1 656	10,3		2 466	
Statsbidrag för läkemedel	2 374	2 252	5,4		3 417	
Övriga statsbidrag och övriga bidrag	1 183	1 086	8,9		1 694	
Övriga intäkter	228	365	-37,6		829	
Summa verksamhetens intäkter	9 432	8 969	5,2	14 854	14 184	4,7

Trafikantavgifterna ökar totalt med 6,7 procent. Det är främst avgifterna inom kollektivtrafiken som bidrar till ökningen. Dessa stiger med ca 6,5 procent, huvudsakligen beroende på den taxehöjning som skedde i september 2001.

Hysesintäkter samt försäljning av övriga tjänster och varor ökar med drygt 10 procent. Hysesintäkter från lokaluthyrning ökar med ca 12 procent och försäljning av övriga tjänster med ca 31,5 procent.

Statsbidrag för läkemedelsförmånen har ökat med ca 5,4 procent eller drygt 120 mnkr. Detta täcker inte kostnadsökningen för läkemedelsförmånen som uppgår till knappt 12 procent eller drygt 260 mnkr. Statsbidraget till landstingssektorn uppgår totalt till 56,1 miljarder kronor för perioden 2002-2004. Fördelningen av bidraget mellan landstingen sker efter en modell som beaktar befolkningens sammansättning med avseende på kön, ålder och medicinska behov med vissa övergångsregler. Om kostnaderna överstiger den avtalade ersättningen för perioden 2002-2004 skall staten kompensera landstingen enligt viss modell genom en slutreglering våren 2005. I enlighet med försiktighetsprincipen har inte någon fordran upptagits avseende slutreglering.

Intäkterna från **realisationsvinster** har minskat från 207 till 79 mnkr, vilket förklarar den kraftiga minskningen av posten **Övriga Intäkter**.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har ökat med 2 230 mnkr perioden januari-augusti jämfört med föregående år vilket motsvarar 8,1 procent. Prognosen för helåret 2002 innebär en ökning med 7 procent jämfört med 2001.

mnkr	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändr 02-01	Prognos 2002 jan-dec	Utfall 2001 jan-dec	% förändr 02-01
Personalkostnader	11 912	11 498	3,6		17 848	
Köpt hälso- och sjukvård	4 528	3 631	24,7		5 877	
Köpt trafik	3 666	3 274	12,0		5 025	
Köpta övriga primärtjänster	94	208	-54,9		297	
Verksamhetsanknutna tjänster (lab, röntgen m.m.)	586	662	-11,5		1 105	
Läkemedel inom läkemedelsförmånen	2 481	2 217	11,9		3 462	
Övriga material och varor	1 527	1 417	7,8		2 264	
Lämnade bidrag	603	641	-6,0		785	
Lokal- och fastighetskostnader, hyra av anläggn.tillgångar	1 363	1 357	0,5		2 153	
Övriga kostnader	3 137	2 762	13,6		4 426	
Summa verksamhetens kostnader	29 897	27 667	8,1	46 286	43 242	7,0
Avskrivningar	913	828	10,3	1 350	1 273	6,1
Summa verksamhetens bruttokostnader	30 810	28 495	8,1	47 636	44 515	7,0

Personalkostnaderna ökar med drygt 400 mnkr eller 3,6 procent. Lönekostnaderna, som är den största delkomponenten i personalkostnaderna, ökar med 3,8 procent. Löneutvecklingen, dvs. förändringen av medellönen per anställd, kan uppskattas till 4,5 procent. Personalvolymen totalt är i stort sett oförändrad. Bakom den oförändrade personalvolymen döljer sig såväl en fortsatt avknoppning framför allt i primärvården som en fortsatt kraftig ökning av personalantalet vid akutsjukhusen. (Se personalavsnittet för en mer detaljerad genomgång av personalkostnadernas utveckling.)

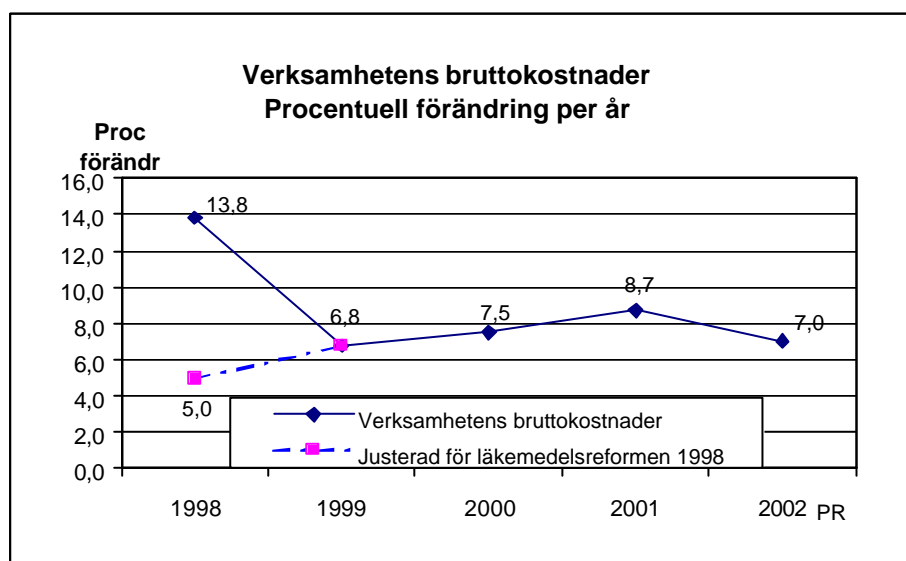
Köpt hälso- och sjukvård ökar med knappt 25 procent eller nästan 900 mnkr. Bakom denna kraftiga ökning ligger såväl en fortsatt avknoppning av verksamheter som höjda kostnader för den köpta vården. Köp av slutenvård har ökat med hela 58 procent eller knappt 400 mnkr. Köp av öppenvård, mottagningsverksamhet, ökar med 20,5 procent eller knappt 350 mnkr.

Kostnaderna för **köpt trafik** ökar med 12 procent eller knappt 400 mnkr.

Kostnaderna för läkemedelsförmånen har ökat med 11,9 procent. Ökningstakten har dock dämpats jämfört med motsvarande period föregående år då ökningen var 17 procent. Statsbidraget för läkemedel ökar endast med 5,4 procent vilket medför ett underskott i läkemedelsförmånen. Det samlade underskottet för perioden 2002-2004 kommer att regleras i en avräkning mellan staten och landstingen år 2005.

Kostnaderna för **lämnade bidrag** minskar främst till följd av att det inomregionala skatteutjämningsbidraget sänkts med 50 mnkr år 2002 och uppgår till 50 mnkr.

I nedanstående diagram visas utvecklingen av verksamhetens bruttokostnader (verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar) för perioden 1998-2002. År 1998 övertog landstingen kostnadsansvaret för läkemedelsförmånen, vilket medförde en total kostnadsökning på närmare 14 procent. I diagrammet har därför en justerad beräkning gjorts för 1998 där hänsyn tagits till effekten av övertagandet av läkemedelskostnaderna. Dessutom bör noteras att vårdgymnasiet överfördes till kommunerna 1999. Om hänsyn tas till denna verksamhetsöverföring blir den procentuella förändringen 1999 7,2 procent i stället för 6,8 procent.

Ökningstakten av bruttokostnaderna steg successivt från 5 procent 1998 till 8,7 procent 2001. Enligt prognosen för år 2002 sjunker ökningstakten till 7 procent.

Skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift

mnkr	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändr	Prognos 2002 jan-dec	Utfall 2001 jan-dec	% förändr
Skatteintäkter	21 161	19 428	8,9	31 741	29 572	7,3
Generellt statsbidrag	2 623	2 634	-0,4	3 935	3 951	-0,4
Inkomst- och kostnadsutjämning	-2 932	-2 068	41,8	-4 398	-3 102	41,8
Momsavgift	-1 287	-1 248	3,1	-1 930	-1 872	3,1
Summa skatteintäkter	19 565	18 746	4,4	29 348	28 549	2,8

De samlade skatteintäkterna ökade med 4,4 procent mellan jan-aug 2001 resp. 2002. Enligt prognosen för 2002 uppgår ökningen för helåret jämfört med 2001 till 2,8 procent. Ökningstakten var betydligt högre åren 2000 och 2001 då den uppgick till 7,7 respektive 6,3 procent. Förklaringen till den lägre ökningstakten 2002 är bl.a. att skatteunderlagsutvecklingen i riket sjunkit och att utfallet i kostnadsutjämningen försämrats med knappt 400 mnkr mellan 2001 och 2002.

Dessutom bör noteras att prognosen för år 2002 bygger på det första preliminära taxeringsutfallet i augusti avseende inkomståret 2001. Det slutliga taxeringsutfallet, som blir känt i slutet av november, har de senaste åren legat väsentligt över de preliminära utfallet. Skulle det slutliga taxeringsutfallet överskrida det preliminära utfallet från augusti i samma utsträckning som de tre senaste åren kan skatteintäkterna bli knappt 400 miljoner högre år 2002 än i ovan redovisade prognos. Vidare påverkas skatteintäkterna år 2002 av den uppräkningsfaktor för år 2002 som fastställs av regeringen i början av oktober.

Nettokostnader och finansiering

Verksamhetens nettokostnader skall finansieras av summa skatteintäkter netto (skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift). I tabellen nedan redovisas utvecklingen av nettokostnader och skatteintäkter för perioden 1998-2002.

Resultat efter skatteintäkter mnkr	Bokslut			Prognos	
	1998	1999	2000	2001	2002
Verksamhetens nettokostnader	26 001	26 431	28 262	30 331	32 782
Procentuell förändring från föregående år	7,7	1,7	6,9	7,3	8,1
Summa skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift	24 691	24 942	26 854	28 549	29 348
Procentuell förändring från föregående år	4,6	1,0	7,7	6,3	2,8
Resultat efter skatteintäkter mm	-1 310	-1 489	-1 408	-1 782	-3 434

Nettokostnaderna har ökat snabbare än skatteintäkterna netto samtliga år under perioden utom år 2000. Underskottet, resultatet efter skatteintäkter, låg på en relativt stabil nivå åren 1998-2000 med en viss försämring år 2001. Men det sker en stor förändring år 2002. Underskottet i det närmaste fördubblas till följd av att gapet mellan ökningstakten av skatteintäkterna, 2,8 procent och nettokostnaderna, 8,1 procent, ökar.

Även i övriga landsting har nettokostnaderna överstigit skatteintäkterna under perioden 1998-2002.

Verksamhetens ställning

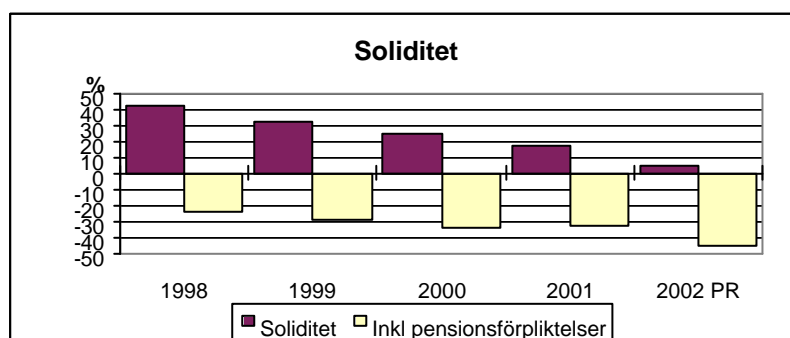
Sammanfattning

Landstingskoncernens finansiella ställning fortsätter att försämrast. Ökande underskott och ökad upplåning reducerar det egna kapitalet och soliditeten, som beräknas uppgå till 4,5 procent vid årets slut. Det är en försämring av soliditeten sedan bokslutet 2001 med 12,5 procentenheter. Den ökade upplåningen medför ökade räntekostnader och ett försämrat finansnetto. De finansiella kostnaderna beräknas uppgå till 809 mnkr vid årsskiftet vilket är en ökning med 45 procent jämfört med bokslutet 2001.

Landstingskoncernens likvida medel uppgår till 292 mnkr, en minskning med 8 mnkr från bokslutet 2001. De sammanlagda underskotten för perioden 1998-2002 beräknas uppgå till ca 11,5 miljarder och påverkar likviditeten negativt med motsvarande belopp, jämfört med om balanserade resultat uppnåts dessa år.

Landstingskoncernens låneskuld var 7,2 miljarder per 31 augusti 2002, en ökning med 2,5 miljarder från bokslutet 2001. Vid årets slut beräknas låneskulden uppgå till 8,9 miljarder. Betalningsberedskapen uppgick till drygt fyra veckor. Under året har betalningsberedskapen varit över tre veckor, vilket innebär att kravet i finanspolicyn avseende en betalningsberedskap på minst tre veckor uppfyllts.

Soliditet

Det egna kapitalet visar förhållandet mellan tillgångar och skulder. Om värdet av tillgångarna överstiger värdet av skulderna så är eget kapital positivt. Eget kapital och det till eget kapital nära kopplade nyckeltalet soliditet är viktiga indikatorer på landstingets långsiktiga ekonomiska styrka.

Landstingskoncernens soliditet beräknas uppgå till 4,5 procent vid årsskiftet. Det är en minskning med 12,5 procentenheter jämfört med bokslutet 2001. Eget kapital beräknas minska med 4,1 miljarder till följd av ett prognostiserat negativt resultat för innevarande år.

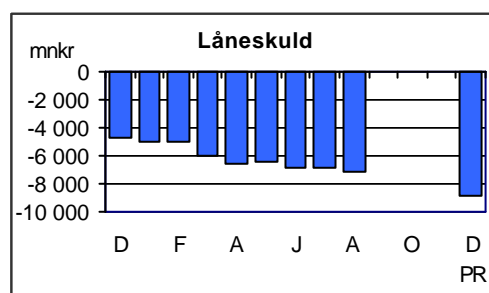
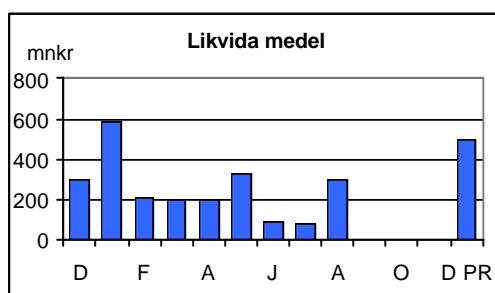
I beräkningen av landstingskoncernens soliditet på 4,5 procent ingår inte landstingskoncernens pensionsförpliktelser intjänade före 1998. De ska, enligt lag, redovisas som ansvarsförbindelser och inte som skuld i balansräkningen. Om dessa pensionsförpliktelser redovisas som skuld istället för ansvarsförbindelse, har landstingskoncernen en negativ soliditet på drygt 45 procent och ett negativt eget kapital på 15,6 miljarder.

Årets minskning av soliditeten innebär en försämring av landstingskoncernens ekonomiska ställning. Förmågan att klara av minskade intäkter eller kostnadsökningar försämras med sjunkande soliditet.

Likvida medel, betalningsberedskap och låneskuld

Likvida medel definieras här som tillgängliga betalningsmedel. För landstingskoncernen innebär detta handkassor, tillgodohavanden på bank och postgiro samt kortfristiga placeringar. Förvaltningen av likvida medel sköts, för landstingets räkning, av dotterbolaget AB SLL Internfinans som har att följa den av landstingsfullmäktige beslutade finanspolicyn. AB SLL Internfinans har under året bedrivit placerings- och upplåningsverksamheten enligt de riktlinjer som fastställts i finanspolicyn.

Landstingskoncernens likvida medel är 292 mnkr, vilket är en minskning med 8 mnkr från bokslutet 2001. Landstingskoncernens låneskuld är 7 210 mnkr vilket är en ökning med 2 548 mnkr från bokslutet 2001.

Landstingsfullmäktige fastställde i april 2002 en låneram för den samlade upplåningen exklusive leasing på 16 miljarder. Av denna låneram avser 10 miljarder långfristig finansiering medan återstoden avser kortfristig upplåning för att täcka temporära svängningar i likviditetsbehovet. Samtidigt gavs AB SLL Internfinans i uppdrag att verkställa upplåningen.

Internfinans har under perioden arbetat med att verkställa långsiktig upplåning åt Stockholms läns landsting genom att emittera obligationslån under landstingets MTN-program (Medium term note-program, ger landstinget möjlighet att emittera obligationer med en löptid på mellan ett till femton år) till ett värde av 1,2 miljarder. Utestående obligationslån under MTN-programmet uppgår till 5 miljarder.

Ramen för landstingets MTN-program har under perioden utökats från 5 till 7 miljarder. Bolaget har även verkställt annan långsiktig upplåning åt Stockholms läns landsting om totalt 1,8 miljarder. Vidare har ramen för landstingets certifikatprogram höjts från 1 till 2 miljarder.

Den rating som kreditvärderings- och ratinginstitutet Standard & Poor's gav landstinget i november 2001 har inte ändrats under perioden utan är AA avseende långfristig upplåning. Standard & Poor's övervakar löpande ratingen för landstinget och under hösten 2002 görs den årliga översynen av ratingen. Den höga ratingen bidrar till att landstinget kan få goda villkor vid upplåning.

Av landstingsfullmäktige beslutad upplåning	mnkr
Av landstingsfullmäktige 2002-04-09 fastställd samlad upplåningsram	16 000
Varav långfristig finansiering	10 000
Utnyttjade krediter	
MTN-program, långfristig upplåning	4 700
Övrig långfristig upplåning	2 157
MTN-program, kortfristig upplåning	300
Certifikatprogram för kortfristig upplåning	50
Övrig kortfristig upplåning	3
<i>Summa</i>	<i>7 210</i>
Outnyttjade avtalade kreditlöften	
Checkräkningskrediter	1 800
Övriga avtalade kreditlöften	2 150
<i>Summa</i>	<i>3 950</i>

Betalningsberedskapen uppgick till drygt fyra veckor. Under året har betalningsberedskapen varit över tre veckor, vilket innebär att kravet i finanspolicyn avseende en betalningsberedskap på minst tre veckor uppfyllts.

De outnyttjade krediterna uppgick till 3 950 mnkr, tillsammans med de likvida medlen på 292 mnkr innebär detta att landstingskoncernen hade 4 242 mnkr i total betalningsberedskap.

Finanspolicy

Samtliga förvaltningar och bolag har att följa finanspolicyn.

AB SL har via Transitio beställt 55 pendeltågsvagnar med betalning i euro. Det totala ordervärdet uppgår till ca 400 miljoner euro eller ca 3 700 mnkr. Av detta utgör ca 150 miljoner euro förskott som ska betalas innan de första vagnarna levereras under år 2005. Första betalning skedde i augusti 2002. AB SL har i samråd med AB SLL Internfinans styrelse valt att valutasäkra endast delar av detta flöde något som inte är förenligt med anvisningarna till SLL:s finanspolicy. I stället terminssäkras betalflödena de kommande tre månaderna fullt ut medan återstående betalningar de kommande två åren via en optionslösning säkras till ca 50 procent. Bakgrunden till detta agerande är osäkerhet dels kring valutasäkringar av flöden långt fram i tiden dels definitiva betalplaner. Därtill kommer frågan om tidpunkten för ett eventuellt svenskt medlemskap i EMU.

Normalt bland svenska företag är att valutasäkra flödet ca ett år framåt i tiden. Mot bakgrund av detta resonemang kommer en översyn av finanspolicyns anvisningar rörande valutasäkring för betalningar överstigande ett år fram i tiden att ske.

Pensionsmedlen återlånas i enlighet med av landstingsfullmäktige fastställd placeringspolicy för pensionsmedel.

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen, se sid 101, visar kassaflöde från verksamheten inkl. förändringar av rörelsekapitalet, kassaflöde från investeringsverksamheten samt finansiering. Summan av dessa komponenter utgör förändringen av landstingets likvida medel.

Kassaflödet från verksamheten är negativt med 1 393 mnkr, främst p.g.a. det negativa resultatet. Detta är en försämring jämfört med 2001 med 1 048 mnkr, vilket bl.a. beror på det försämrade resultatet i år.

Förändringen netto av rörelsekapitalet är negativ med 347 mnkr.

Investeringsutbetalningarna uppgick till 1 632 mnkr för perioden vilket är en ökning med 165 mnkr jämfört med föregående år. Dessutom uppgick under året investeringar som finansierats via leasing till 835 mnkr, varav huvuddelen avser SL. Netto har investeringsverksamheten ett finansieringsbehov på 1 603 mnkr, vilket är ca 400 mnkr lägre än föregående år.

Finansieringsbehovet uppgår till 3 335 mnkr. Det finansieras främst av en ökad upplåning om 2 548 mnkr samt leasingfinansiering med 739 mnkr. Återlåning av

pensionsmedel har bidragit till finansieringen med 174 mnkr. De likvida medlen har minskat med 8 mnkr.

Investeringar

I tabellen nedan redovisas den totala investeringsvolymen för landstingskoncernen.

	Utfall jan-aug 02	Utfall jan-aug 01	Planering 2002	Prognos 2002
Nettoinvesteringar trafik inkl leasinginvesteringar	1 553	1 345	1 714	2 681
Fastigheter	507	571	800	901
Inventarier och övriga investeringar	407	302	500	600
Totala investeringar SLL-koncernen	2 467	2 218	3 014	4 182

Trafik

AB Storstockholms Lokaltrafiks investeringsprogram uppgår till i genomsnitt 2 200 mnkr per år under perioden 2002 - 2006. Utgångspunkten är den strategiska planens inriktning på förbättring av bl.a. trafiksystemets kapacitet, pålitlighet och attraktivitet. Under hela planperioden sker ombyggnad och upprustning av bytespunkter och stationsmiljöer samt fortsatt banupprustning främst i tunnelbanan. I planens inledningsskede är de största objekten nya vagnar till tunnelbanan och utbyggnad av Tvärbanan och i planens slutskede sker investering i nya pendeltågsvagnar. Investeringsplanen innehåller även utökade medel för SL:s framtida försäljningssystem.

Nettoinvesteringar (bruttoinvestering minus statsbidrag) i verksamheten uppgår hittills under året till 1 536 mnkr. Investeringarna avser nya Vagn 2000 till tunnelbanan, upprustning av äldre tunnelbanevagnar, förskott för nya pendeltågsvagnar samt anpassning av tyska och köp av danska pendeltågsvagnar. Utbyggnaden av Tvärbanan mellan Hammarby sjöstad och Sickla udde har färdigställts med trafikstart i augusti. Byggnation av nya Tranebergsbron och bytespunkt vid Liljeholmen fortskrider. Prognosen på 2 636 mnkr innebär att investeringsvolymen blir 930 mnkr högre än vad som planerats. Avvikelsen är hänförlig till omfördelning av investeringsobjekt mellan åren, utökade utgifter för banupprustning, Tvärbanan och nytt biljettsystem samt på icke budgeterade utgifter för pendeltågsvagnar. Investeringsutgifterna ligger fortfarande inom den ram om 16 254 mnkr som SL beslutat i den strategiska planen för åren 1999-2004.

Waxholms Ångfartygs AB investeringar uppgick under perioden till 17 mnkr. Investeringarna avser komfortförbättringar, nya huvudmaskinerier, utveckling av passagerarinformation och navigeringssystem. Upphandling av isgående fartyg pågår och beställning planeras ske under hösten. Prognosen på 45 mnkr avviker med 37 mnkr från plan och är hänförlig till förskjutning från 2001 av nytt fartyg, ökade utgifter för reparationer av fartyg samt tillkommande utgifter för terminaler, kajanläggningar och passagerarinformation.

Fastigheter

Investeringar i landstingets fastigheter uppgick under perioden till 507 mnkr. Merparten av investeringarna genomförs i akutsjukhusens byggnader och avser upprustning och anpassning av fastighetsstrukturen till sjukvårdens verksamhetskrav.

Den totala produktionsvolymen för nu aktuella investeringsobjekt uppgår till 2 422 mnkr och är koncentrerad till länets tre största akutsjukhus: Karolinska sjukhuset 831 mnkr, Huddinge sjukhus 273 mnkr och Södersjukhuset 501 mnkr. De största enskilda objekt, som genomförs för närvarande avser

Större pågående investeringar

• KS, försörjningskvarteret, etapp 1	25 mnkr
• KS, obduktionsbyggnad T9	55 mnkr
• KS, laboratoriebyggnad L4	57 mnkr
• KS, akuten, interimbyggnad F4	205 mnkr
• HS, påbyggnad C2	153 mnkr
• SÖS, ombyggnad för IVA, UVA	27 mnkr
• SÖS, reservkraftanläggning	30 mnkr
• SÖS, onkologen	59 mnkr
• Bromma sjukhus, ombyggnad by 47 och by 20	483 mnkr

Investeringarna vid övriga sjukhus är främst inriktade mot teknisk upprustning, åtgärder av underhållskaraktär samt mindre lokalombyggnader.

Prognosen på 901 mnkr innebär att årets investeringsvolym blir 101 mnkr högre än vad som har angivits i planeringsförutsättningarna.

Inventarier och övriga investeringar

Periodens investeringar uppgick till 407 mnkr och avser främst anskaffning av medicinsk-teknisk utrustning. Av den totala volymen på 407 mnkr svarar länets tre största akutsjukhus Karolinska, Huddinge och Södersjukhuset för 72 procent. Investeringarna avser i första hand modernisering och ersättning av föråldrad apparatur samt nyanskaffningar i samband med driftstarter av större investeringsobjekt, såsom Bilddiagnostiskt Centrum. Därutöver har IT-utrustning anskaffats.

Ny investeringsprocess

I samband med landstingsfullmäktiges beslut, i december 2001, om fortsatt utveckling av landstingets styrmodell uppdrogs åt landstingsstyrelsen att ta fram förslag till ny investeringsprocess. Arbetet är slutfört och landstingsfullmäktige beslutade om ny investeringsprocess i september 2002. Den nya budgetprocessen för investeringar ska tillämpas första gången vid budgetbeslutet för 2003.

Investeringsprocessen inom SLL består av två delar

- Processen för fastställande av investeringsplan.
- Processen för beslut om vart och ett av investeringsprojekten.

Investeringsplanen ska vara långsiktig och spegla det totala investeringsbehovet för SLL. Den ska på en övergripande nivå ge information om pågående och planerade investeringar. Planen ska revideras och fastställas årligen. Utifrån fastställd plan fattar respektive enhet beslut om vart och ett av investeringsprojekten. Restriktioner mot beslutsrätten ska klart och tydligt framgå i riktlinjer från landstingskontoret/koncernfunktionen. Den översiktliga beskrivningen av investeringsprocessen behandlar all verksamhet inom SLL exklusive AB SL och WÅAB.

Personal

Sedan årsskiftet har arbetet för att skapa en god arbetsmiljö och minska sjukfrånvaron varit i fokus. Personalarbetet har inriktats på att utveckla attraktiva arbetsvillkor och underlätta nyrekrytering. Sjukhusen och produktionsområdena arbetar kontinuerligt med strategiskt viktiga områden engagerat ledarskap, allas delaktighet, rätt kompetens och bemanning.

Personalen i siffror

Landstingskoncernen	aug-02	aug-01	Landstingskoncernen	aug-02	aug-01
Antal anställda ¹⁾	47 387	47 656	Antal sjuksköterskor ³⁾	12 287	12 625
Antal årsarbetare ²⁾	42 244	42 369	Antal läkare	5 076	5 037
Sysselsättningsgrad %	93,2	92,9	Antal undersköterskor	5 719	5 779
Andel i förvaltningarna %	52,6	71,4	Sjukdagar per anställd ⁴⁾	18,2	17,4
Andel i bolagen %	47,4	28,6	Sjukdagar per anställd - kvinnor ⁴⁾	20,1	19,2
Andel i förtr mannaorg %	5,4	5,4	Sjukdagar per anställd - män ⁴⁾	10,5	9,9
Andel kvinnor %	72,2	73,1			
Andel deltid %	18,4	19,1			

¹⁾ Månadsanställda

²⁾ Summerad sysselsättningsgrad

³⁾ Inkl biomedicinska analytiker

⁴⁾ Sjukstatistiken exkl Busslink

Antal anställda uppgick i augusti till 47 387 (47 656). Siffror inom parentes avser 2001-08-31 om inte annat anges.

Sedan årsskiftet har Södersjukhuset och Norrtälje sjukhus bolagiserats. Omstruktureringen inom hälso- och sjukvården har fortsatt med avknoppningar av vårdenheter, vilket på årsbasis omfattar cirka 700 personer. Andelen deltidsanställda fortsätter att minska och uppgick i augusti till 18,4 procent (19,1 procent).

Anställda i landstingskoncernen

	Antal anställda aug-02	Antal anställda aug-01	%-andel anställda aug-02	%-andel kvinnor aug-02
Hälso- och sjukvård inkl tandvård	40 361	40 592	85,2	81,4
Trafik	6 049	6 043	12,8	18,4
Fastighetsverksamhet	184	170	0,4	46,1
Övrig verksamhet	793	851	1,7	58,8
Totalt	47 387	47 656	100	72,9

Löne- och personalkostnader

I tabellen nedan redovisas personalkostnader för perioden januari – augusti. Större delen av personalkostnaderna utgörs av löner. Dessutom ingår i personalkostnaderna sociala avgifter, pensionskostnader och övriga kostnader i form av utbildning, sjukvård m.m. Även kostnader för inhyrd personal redovisas. Dessa kostnader ingår inte i de redovisade personalkostnaderna.

	2002	2001	%
	jan-aug	jan-aug	förändring
Lönekostnader, mnkr	8 241	7 943	3,8
- därav sjuklön	119	126	-5,6
ersättning för övrig frånvaro	1 032	964	7,1
övertidsersättning	190	221	-14,0
Pensionskostnader	716	744	-3,8
Sociala avgifter m.m.	2 955	2 810	5,2
Summa personalkostnader	11 912	11 497	3,6
 Kostnad för inhyrd personal (bemanningföretag)	 326	 227	 43,6

De totala personalkostnaderna hade i augusti ökat med 3,6 procent och uppgick den 31 augusti 2002 till 11,9 miljarder kronor.

Lönekostnadsutveckling

Lönekostnaderna ökade med 3,8 procent mellan 2001 och 2002 under perioden januari-augusti. Förändringen i lönekostnader kan förklaras av förändringar i antalet anställda och/eller förändring i lönekostnaden per anställd. Av tabellen nedan framgår utvecklingen av lönekostnaderna uppdelat på dessa komponenter.

	2002	2001	%
	jan-aug	jan-aug	förändring
Lönekostnader, mnkr	8 241	7 943	3,8
Antal årsarbetare	42 244	42 369	-0,3
Lönekostnad/årsarbetare per mån, kr	24 385	23 434	4,1

Antalet årsarbetare minskade med 0,3 procent. Avknoppningarna inom sjukvården har medfört en personalminskning med ca 700 personer vilket motsvarar ca 1,5 procent för koncernen. Samtidigt har personalvolymen inom akutsjukhusen ökat med drygt 800 personer eller knappt 2 procent på koncernnivå.

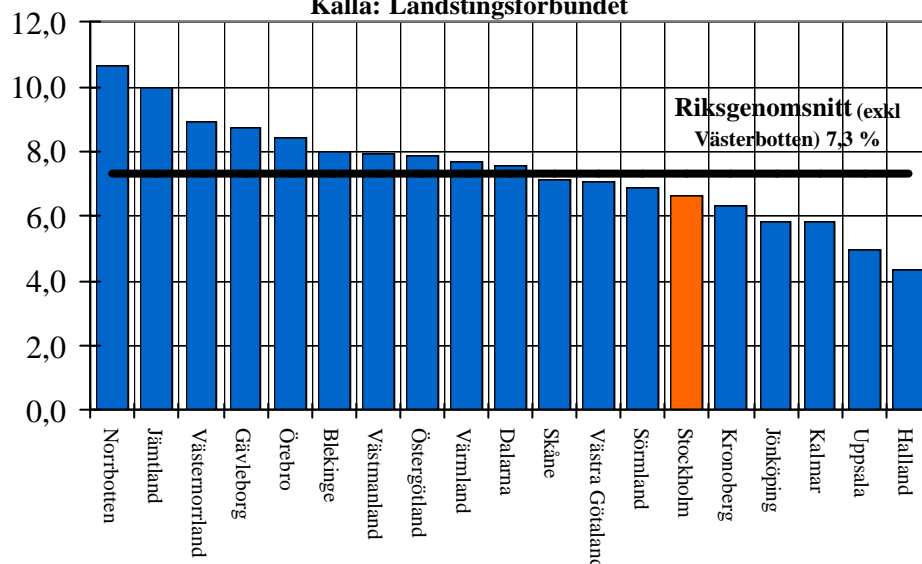
Lönekostnaderna per årsarbetare ökade med 4,1 procent

Sjukfrånvaro

I maj gav landstingsstyrelsen i uppdrag till landstingsdirektören att kartlägga sjukfrånvaron i landstingets olika verksamheter. Styrelsen ville också ha en redovisning av pågående och planerade åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Landstingskontorets studie visar att de långa sjukskrivningarna ökar och att sjukfrånvaron är högst bland kvinnor inom hälso- och sjukvården. De vanligaste orsakerna till långtidssjukskrivning är psykiska besvär och sjukdomar i rörelseorganen. Jämfört med andra landsting ligger SLL under riksgenomsnittet för långtidssjukfrånvaron (mer än 30 dagar).

**Andelen anställda med frånvaro för sjukdom mer än 30 dagar.
Andelar i procent av samtliga anställda (oktober-november 2001)**

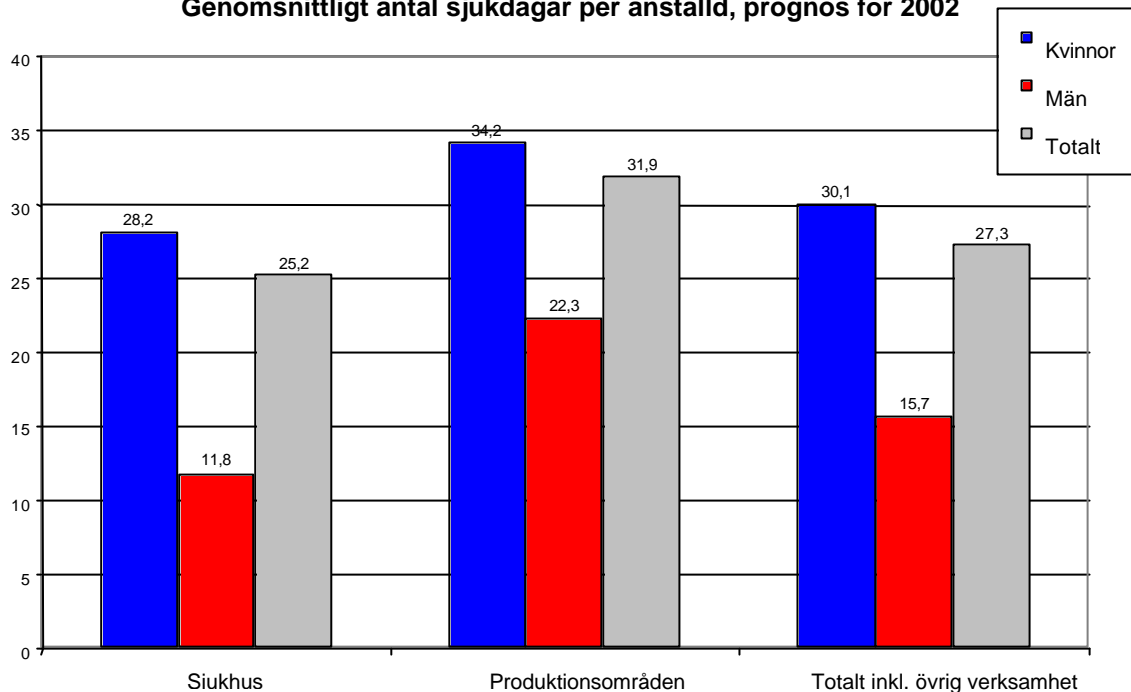
Källa: Landstingsförbundet

Antal sjukfrånvarodagar per anställd (exkl Busslink Stockholm AB)

Antalet sjukfrånvarodagar per anställd för perioden januari-augusti uppgick till 18,2 (17,2). Kvinnornas genomsnittliga sjukfrånvaro uppgår till 20,1 sjukdagar per anställd (19,2) och ligger som tidigare betydligt högre än männens, 10,5 sjukdagar per anställd (9,9).

Skillnaderna är stora mellan olika verksamhetsgrenar. Landstingets produktionsområden redovisar den högsta genomsnittliga sjukfrånvaron.

Genomsnittligt antal sjukdagar per anställd, prognos för 2002

Prognos för helåret

Prognosen för landstingskoncernen, beräknad på helårsbasis, innebär 27,3 sjukdagar per anställd. Utfallet för 2001 var i genomsnitt 26,1 sjukdagar per anställd. Tendensen för 2002 är att den genomsnittliga sjukfrånvaron fortsätter att öka, men att ökningstakten är mindre än tidigare.

Produktionsstyrelsen (PrS) rapporterar i sitt bokslut att det finns en tendens att sjukfrånvaron inte fortsätter att stiga i samma takt som tidigare. Norra länets produktionsområde, Karolinska sjukhuset, Norrtälje sjukhus AB och Danderyds sjukhus AB redovisar minskad sjukfrånvaro för delåret.

Kostnader för inhyrd personal inom landstingskoncernen

Sjukhusen och produktionsområdena har under perioden anlitat externa vårdbolag på grund av svårigheter att rekrytera personal, vilket gör att kostnaderna för inhyrd personal fortsätter att öka. Sammanlagt för landstingskoncernen uppgick kostnaderna för inhyrd personal för perioden januari-augusti till cirka 326 mnkr (ca 227 mnkr) vilket motsvarar cirka 2,7 procent av den totala personalkostnaden. Främst anlitas sjuksköterskor, undersköterskor, läkarsekreterare och läkare.

Löneöversyn 2002

Avtal om ny alternativ förhandlingsordning finns nu tecknade med sex fackliga organisationer och flera förväntas bli klara under hösten 2002. Därmed öppnas möjligheten att hantera lönesättningsfrågorna på ett annat sätt än enbart genom traditionella förhandlingar mellan arbetsgivare och fackliga företrädare. Den nya löneprocessen förutsätter inledande överläggningar mellan parterna på högsta förvaltningsnivå där förutsättningarna för den årliga löneöversynen diskuteras. Den lönesättande chefen får ett ökat ansvar för att medarbetarsamtal/utvecklingsamtal och lönesamtal hålls med medarbetarna samt att lönekriterier tas fram på arbetsplatserna.

Medellönen för anställda i landstingets förvaltningsdrivna verksamheter uppgår den 31 augusti 2002 till 23 199 kr, vilket är en höjning sedan augusti 2001 med 791 kr (3,5 procent). Kvinnornas medellöner har ökat med 772 kr (3,6 procent) och männens med 716 kr (2,6 procent).

Pensionskostnader

Pensionskostnaderna ligger på samma nivå som motsvarande period föregående år, dvs. 1 007 mnkr för år 2002 och 1 010 mnkr för 2001. Fr.o.m. år 2002 svarar samtliga bolag för sina pensionsutfästelser till de anställda. Tidigare år hade landstinget tagit över betalningsansvaret för ett antal mindre bolags pensionsåtaganden mot att bolagen årligen erlade en sk pensionsavgift. Bolagens pensionsutfästelser tryggas genom en landstingsborgen, vilken per sista augusti uppgår till 509 mnkr.

Arbetsmiljö och personalförsörjning

Landstingsstyrelsen beslutade i augusti om en aktionsplan för förebyggande arbetsmiljöarbete och rehabilitering. Aktionsplanen framhåller betydelsen av aktiva och tidiga insatser för rehabilitering i samband med långtidssjukskrivningar. Landstingskontoret har i uppdrag att tillsammans med företrädare för förvaltningar och bolag utveckla koncerngemensamma nyckeltal för uppföljning av sjukfrånvaron.

I landstingskontorets skrivelse "Åtgärder för att minska sjukfrånvaron" (LS 0205-0229) redovisas de åtgärder som landstingets olika produktionsenheter genomfört för att förebygga arbetsrelaterad ohälsa och minska sjukfrånvaron.

Åtgärder som vidtagits är bland annat:

- ett intensifierat rehabiliteringsarbete
- policy, handlingsplaner och strategier för ett effektivt arbetsmiljöarbete har tagits fram
- utbildningar för chefer och medarbetare
- friskvård och hälsoombud
- medverkan av företagshälsovård och olika projekt med fokus på stresshantering
- införandet av individuella arbetstider och olika arbetstidssystem.

Exempelvis har Nordvästgeriatriken på Karolinska sjukhuset infört ”3-3-4 modellen” vilket bidragit till att sjukfrånvaron sjunkit med 33 procent sedan projektstarten. Södersjukhuset AB har tillsatt ett resursteam i syfte att förbättra arbetsmiljön genom att vid tillfälliga vakanser avlasta avdelningar och mottagningar samt att ge möjlighet till intern rörlighet för den som vill pröva annan typ av verksamhet. Flera enheter vid Kvinnosjukvård/förlossning (SÖS AB) deltar i ett projekt med målet att utveckla och genomföra handlingsplaner för olika typer av psykologiskt stöd i sjukvårdsarbetet. Projektet sker i samverkan med pedagogiska institutionen, Stockholms Universitet och enheten för psykisk hälsa, Samhällsmedicin.

Under våren har alla enheter inom PrS deltagit i en medarbetarenkät. Folk tandvården AB, Danderyds sjukhus AB, Norrtälje sjukhus AB m.fl. enheter/bolag har genomfört personal/medarbetarenkäter.

Inom PrS verksamhetsområde pågår ledarutvecklingsprogram för chefer, överläkare, ST- och AT-läkare, särskild chefsintroduktion, handledning, mentorskap och nätverk. I juni 2002 fick Norrtälje sjukhus AB ta emot Korpens Diplomeringspris för ett väl genomfört hälsoarbete.

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och Försäkringskassan (FK) har antagit ett gemensamt avtal om att införa en rehabiliteringsgaranti i Stockholms län. Syftet med garantin är att sjukskrivna så snart som möjligt ska få stöd och hjälp att komma tillbaka till arbetslivet.

Garantin som omfattar medicinsk och arbetslivsinriktad rehabilitering genomförs successivt och ska vara införd senast den 1 januari 2004. Under hösten ska försök inledas vid bland annat Södertälje sjukhus, Psykiatrin södra tillhör Stockholms produktionsområde och Huddinge Universitetssjukhus AB i syfte att få till stånd ett bättre samarbete mellan arbetsgivare och FK och främja snabba rehabiliteringsinsatser. För att stödja förvaltningarna och bolagen har PrS-staben startat seminarie-serien ”Hälsodagar 2002”, där arbetsplatser med ett framgångsrikt arbetsmiljöarbete ska lyftas fram.

Landstingsstyrelsens arbetsgivarutskott har beslutat fördela totalt 0,5 mnkr till sex lokala jämställdhetsprojekt.

Danderyds sjukhus AB har tagit emot K-utvecklings jämställdhetspris "Brytpunkt", ett pris som delas ut för att uppmärksamma företag som arbetar för kvinnors och mäns lika möjligheter.

Långsiktig personalförsörjning

Landstingskontoret har tillsatt ett projekt för långsiktig personal- och kompetensförsörjning. Syftet är att säkerställa en hög kvalitet på hälso- och sjukvården på 5-10 års sikt. Särskilda insatser görs för att påverka dimensionering och inriktning för de vårdinriktade gymnasie- och högskoleutbildningarna. Ett aktivt arbete pågår inom sjukvården med olika typer av kompetenshöjande åtgärder. Under året har exempelvis produktionsstyrelsens stab initierat två reaktiveringsutbildningar, en för sjuksköterskor och en för barnmorskor.

Rekryteringsbehovet inom landstingets sjukvård är fortsatt stort. I samband med delårsbokslutet inrapporterar förvaltningar och sjukhusbolag att det saknas personal framförallt inom yrkesgrupperna sjuksköterska (1600), läkare (500), undersköterska (200), skötare (100) och läkarsekreterare (100).

Som exempel kan nämnas att PrS i sitt bokslut redovisar rekryteringsbehovet i förhållande till planerat antal anställda, och rapporterar att för sjuksköterskegruppen finns de stora personalbehoven främst inom geriatrik (17 procent) och psykiatri (13 procent) medan det inom primärvården motsvarar 4,8 procent av planerat antal anställda. Det största rekryteringsbehovet av specialläkare finns inom psykiatri (14,3 procent), primärvård (10,8 procent) och geriatriken (6,7 procent).

Inom akutsjukvården motsvarar rekryteringsbehoven 6,5 procent av planerat antal sjuksköterskor, 2,6 procent av planerat antal läkare, 3 procent av planerat antal undersköterskor och 4,2 procent av planerat antal läkarsekreterare.

Sjukhus och produktionsområden har deltagit i rekryteringsmässor, haft "öppet hus" mm för att marknadsföra sig. Vidare har landstinget satsat 2 mnkr på en rekryteringskampanj för att locka vårdpersonal till Stockholmsregionen under sommaren.

Sommarpraktik, framförallt inom vården, har erbjudits cirka 1 000 ungdomar mellan 16-18 år. Sommarpraktik är en del i landstingets satsning på långsiktiga åtgärder i syfte att säkerställa sjukvårdens framtida personalförsörjning.

Ett viktigt led i arbetet med att komma tillrätta med den rådande sjuksköterske- och läkarbristen har under de senaste åren varit att rekrytera personer med examen från utlandet. "Stockholmsprojektet för utländska sjuksköterskor utom EU/EES" tillsattes i januari 2001 för att underlätta för sjuksköterskor boende i Stockholms län med utbildning från länder utanför EU/EES att få svensk legitimation. Sedan starten har cirka 300 personer anmält intresse av att delta i projektet, och 19 sjuksköterskor har i dagsläget påbörjat sin anställning som sjuksköterska i landstinget.

"Stockholmsprojektet för rekrytering av utländska läkare" för läkare bosatta i Stockholms län och "Stockholmsprojektet för medicinalpersonal inom EU/EES" har förlängts till den 31 december 2003. Genom dessa båda projekt har hittills cirka 220 utländska läkare fått arbete i landstinget. I jämförelse med andra landsting har Stockholms läns landsting högst andel utrikes födda bland de anställda (19 procent, Landstingsförbundet 2002).

Miljö

Det nya miljöprogrammet, som är mer målinriktat än tidigare, implementeras i landstingets olika förvaltningar och bolag. Kunskap om programmet sprids via miljönätverket. Resultatet av miljöarbetet kommer att redovisas via beställarnas uppföljning av avtalen. Nya uppföljningsrutiner har utarbetats. Landstingskontoret har ägnat särskild uppmärksamhet åt frågan om miljöeffekter av läkemedelsrester i mark, vatten och luft.

Budgetuppföljning koncernen

Resultat före dispositioner och skatt, mnkr	Utfall 2002 jan-aug	LF	Budget 2002	Prognos 2002	Avvikelse Pr-Bu
Koncernfinansiering	-384		1 414	-180	-1 594
AB SL	-2 269		-3 596	-3 596	0
SL, bokslutsdispositioner	0		0	300	300
HSN	46		0	-657	-657
Produktionsstyrelsen	5		0	-137	-137
Landstingsfastigheter	402		548	522	-26
Huddinge Universitetssjukhus AB	-85		41	-110	-151
Danderyds Sjukhus AB	5		17	-33	-50
Södersjukhuset AB	-9		0	-40	-40
Folk tandvården i Stockholms län AB	-19		8	-29	-37
Övriga	72		-145	-186	-41
Summa koncernen	-2 236		-1 713	-4 146	-2 433

De under **koncernfinansiering** budgeterade intäkterna om 800 mnkr avseende konkurrensutsättning och intäktprojekt finns inte med i koncernfinansierings prognos eftersom effekten i form av sänkta driftskostnader är avsedd att uppstå i verksamheterna. Effekterna ska återfinnas i verksamheternas prognoser.

Skatteintäktsprognosen per augusti visar på lägre skatteintäkter med 702 mnkr jämfört med vad som budgeterades. Övriga poster prognostiseras bli 92 mnkr sämre än budget.

SL prognostiserar ett överskott på 300 mnkr, vilket dels består av en effekt av engångsposter och senarelagda kostnader om 100 mnkr dels en reavinst från försäljning av aktier i Connex Tunnelbanan AB om 200 mnkr.

HSN redovisar ett prognostiserat resultat för år 2002 på -657 mnkr, vilket innebär att prognosen förbättrats med 93 mnkr jämfört med tidigare redovisade prognoser. Säkrare underlag för rabattberäkningar samt den relativt låga vårdkonsumtionen under sommaren förklarar varför kostnaderna för akutsjukvård nu förväntas bli lägre än vad som tidigare antagits.

Produktionsstyrelsen redovisar en prognos på –137 mnkr, vilket är en försämring med 14 mnkr jämfört med prognosen i juli. Av underskottet hänförs sig 131 mnkr till produktionsområdena och återstoden till akutsjukhusen. Totalt är ställningen något sämre än föregående år.

Till följd av fullmäktiges beslut om nya principer för kapitalstruktur och avkastningskrav försämras **landstingsfastigheters** resultat med 50 mnkr. Årets prognos pekar på en negativ avvikelse med 26 mnkr mot fullmäktiges budget.

Huddinge Universitetssjukhus AB redovisar en prognos på –110 mnkr vilket är en försämring med 50 mnkr jämfört med prognosen i juli. Prognosen är 151 mnkr sämre än budget. En orsak till det försämrade resultatet är att personalkostnaderna beräknas öka med 10 procent jämfört med utfallet 2001.

Danderyds Sjukhus AB prognostiserar ett utfall på –33 mnkr, en förbättring med 4 mnkr jämfört med föregående prognos. Avvikelsen mot budget på –50 mnkr beror dels på att intäkterna understiger den budgeterade nivån med 23 mnkr, dels på att kostnaderna beräknas överstiga budget med 24 mnkr. Av detta belopp utgör kostnaden för inhyrd personal 13,5 mnkr.

Södersjukhuset AB redovisar en prognos på –40 mnkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Avvikelsen beror främst på att vårdintäkterna beräknas bli lägre än budgeterat.

Folktandvården Stockholms län AB redovisar en prognos på – 29 mnkr, en avvikelse mot budget med –37 mnkr. Avvikelsen förklaras av att kliniker har skrivit ned sina resultatprognoser och kvardröjande kostnadseffekter från den omstrukturering som gjordes av bolaget under slutet av 2001. Vidare har åtgärder för att höja tandstatusen i s.k. socioekonomiskt svaga områden inte finansierats fullt ut.

För **övriga verksamheter** redovisas ett sammanlagt underskott på 41 mnkr jämfört med budget vilket i huvudsak kan hänföras till landstingsstyrelsen, -25 mnkr och Landstingshuset i Stockholm AB, -15 mnkr.

Se vidare bilaga 1 och 2.

Verksamhetsuppföljning

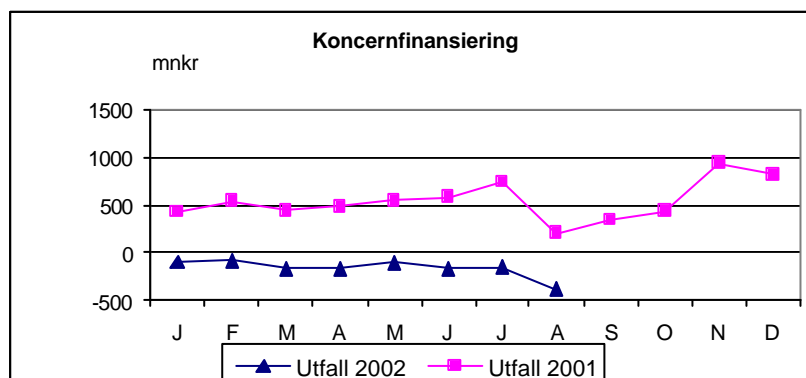
Koncernfunktioner

Koncernfinansiering

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	4 718	4 844	-3	7 322	8 202	7 142	-2
Verksamhetens kostnader	-24 327	-23 414	4	-35 090	-36 800	-36 396	4
Skatteintäkter	21 161	19 428	9	29 571	31 559	31 741	7
Generellt statsbidrag	2 623	2 634	0	3 951	4 084	3 934	0
Inkomst- och kostnadsutjämning	-2 932	-2 068	42	-3 101	-3 642	-4 398	42
Momsavgift	-1 287	-1 248	3	-1 871	-1 952	-1 930	3
Finansnetto	-340	27	-1 359	37	-37	-273	-838
Resultat före boksluts- dispositioner	-384	203	-289	819	1 414	-180	-122
Bokslutsdispositioner	-2 397	-2 283	5	-3 314	-3 711	-3 711	12
Resultat	-2 781	-2 080		-2 495	-2 297	-3 891	

Resultat

Resultatet före bokslutsdispositioner är -384 mnkr vilket är 587 mnkr lägre än föregående år. Verksamhetens intäkter har minskat med 126 mnkr. I kostnadsökningen för verksamhetens kostnader på 913 mnkr finns en ökad kostnad för landstingsbidrag med 1 222 mnkr. Summa skatteintäkter och kostnadsutjämning mm har ökat med 819 mnkr. Finansnettot har försämrats med 367 mnkr. I detta ingår en nedskrivning av aktier i dotterföretag på 213 mnkr p g a att det egna kapitalet i Landstingshuskoncernen underskred det bokförda värdet i koncernfinansiering med 213 mnkr. Denna nedskrivning återläggs vid upprättandet av koncernredovisningen för landstingskoncernen.

Prognos

Prognosen för koncernfinansiering är ett resultat före bokslutsdispositioner på -180 mnkr, vilket är 1 594 mnkr lägre än budgeterat.

De budgeterade intäkterna om 800 mnkr avseende konkurrensutsättning och intäktprojekt finns inte med i koncernfinansierings prognos eftersom effekten i form av sänkta driftskostnader är avsedd att uppstå i verksamheterna. Effekterna ska återfinnas i verksamheternas prognoser.

Skatteintäktsprognozen per augusti visar på lägre skatteintäkter med 702 mnkr jämfört med vad som budgeterades.

Koncernfinansiering sköter redovisning av arbetsgivaravgifter och pensioner för landstingets förvaltningar vilket finansieras av en personalomkostnadsintäkt (PO-intäkt). PO-intäkten beräknas bli 542 mnkr lägre än budgeterat och PO-kostnaden beräknas bli 604 mnkr lägre än budgeterat, netto en positiv avvikelse på 62 mnkr.

PO-intäkten och de sociala avgifterna inkl arbetsmarknadsförsäkringarna är alla beroende av den lönekostnad som redovisas i landstingets förvaltningsdel. Med anledning av bolagiseringar och avknoppningar har lönekostnaden minskat i förvaltningsdelen. Som en effekt därav blir PO-intäkten och PO-kostnaderna lägre än budgeterat.

PO-kostnaden blir också lägre än budgeterat p.g.a. lägre beräknade pensionskostnader, pensionsprognosen är 149 mnkr bättre än budget. Väsentliga anledningar till denna förbättring jämfört med budget är att landstingets del av AB SL:s pensionsskuld beräknats minska med 70 mnkr. Vidare har lägre ränteantaganden från pensionsnämnden bidragit till lägre pensionskostnader och slutligen har den bolagisering och de avknoppningar som skett minskat koncernfinansierings pensionskostnader i och med att dessa enheter själva ansvarar för sin pensionskostnad.

Finansnettot prognostiseras bli 236 mnkr sämre än budgeterat. Den främsta förklaringen är en prognostiserad högre extern upplåning och en något högre räntesats än vad som budgeterats. De interna ränteintäkterna prognostiseras bli lägre m a a ändrade räntesatser för Landstingsfastigheter Stockholm (LFS) samt lägre beräknad upplåning från LFS enligt beslut om översyn av kapitalstruktur och avkastningskrav för LFS. Räntedelen i årets pensionskostnad prognostiseras bli högre än budgeterad kostnad.

En nedskrivning av aktier i dotterföretag om 213 mnkr har påverkat utfallet under perioden. Prognosen för koncernfinansiering har inte påverkats av detta nedskrivningsbehov, framförallt med tanke på att nedskrivningen inte är någon kostnad för landstingskoncernen. Nedskrivningsbehovet för de enheter som ingår i Landstingshuskoncernen kan komma att uppgå till 381 mnkr vid årsbokslutet. Övriga poster prognostiseras bli 83 mnkr bättre än budget.

Verksamhet

Koncernfinansiering är den resultatenhet inom landstinget som speglar landstingets samlade intäkter och kostnader.

Landstingsskatten, statsbidrag för hälso- och sjukvård och särskilt statsbidrag till landstingen för läkemedelsförmånens kostnader redovisas som intäkter. Utbetalning av landstingsbidrag till förvaltningar och utbetalning enligt kapitaltäckningsgaranti till bolag har belastat driftbudgeten (resultatet).

Koncernfinansiering redovisar samlat för landstingets förvaltningar förändringen av pensionsskulden samt utbetalning av pensioner och löneskatt. Pensionsskuldens förändring kostnadsföres, efter en av KPA framtagen prognos, och finansieras i huvudsak genom förvaltningarnas interna PO-pålägg. Inomregional skatteutjämning till länets kommuner utbetalas enligt beslut av landstingsstyrelsen.

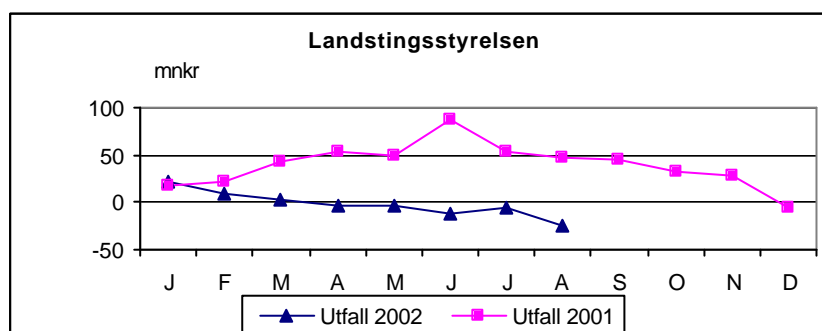
Pensionsmedlen återlånas i enlighet med av landstingsfullmäktige fastställd placeringspolicy för pensionsmedel.

Landstingsstyrelsen

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	849,3	967,9	-12	1 335,1	1 153,1	1 169,5	-12
Verksamhetens kostnader	-870,9	-912,4	-5	-1 328,2		-1 189,9	-10
Avskrivningar	-7,2	-10,8	33	-16,1		-8,6	-47
Finansnetto	4,0	3,5	14	4,5		4,0	-11
Resultat	-24,8	48,2		-4,7	0	-25,0	

Resultat

Resultatet för landstingsstyrelsen uppgår till –24,8 mnkr. Utfallet beror bland annat på att avgiften till landstingsförbundet är högre än budgeterat, ökade kostnader för bl.a. Vårdguiden och kostnader för utbildning samt ofinansierade kostnader.

Prognos

Landstingsstyrelsen prognostiserar ett resultat på – 25 mnkr vilket är en negativ avvikelse mot budget med motsvarande belopp. De större avvikelserna utgörs av ökade kostnader för Vårdguiden, kostnaden för bidrag/avgifter ökar samt att övriga kostnader ökar bl.a. för stiftelsen Stockholms Museispårvägar.

Verksamhet

En ny landstingsdirektör tillträdde den 1 mars i år.

I det fullmäktigebeslut som togs i december 2001 om fortsatt utveckling av landstingets styrmodell gavs en rad uppdrag till landstingsstyrelsen och landstingsdirektören. Det gäller bland annat uppdraget att utveckla landstingets koncernfunktion. Arbetet med dessa uppdrag pågår och förslag väntas senare under hösten. Även utredningen avseende ett nytt universitetssjukhus kommer med en delrapport under hösten.

Sjukvård

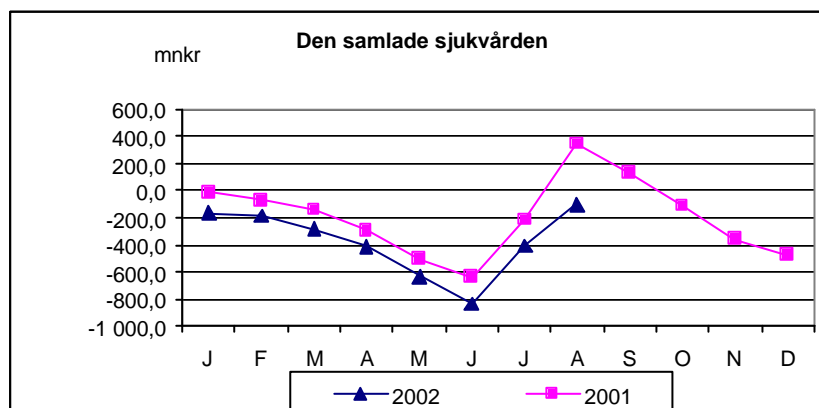
Den samlade sjukvårdens ekonomiska utveckling

Ansvar för sjukvården i Stockholms läns landsting är uppdelat på beställare och producenter. Beställare av hälso- och sjukvård är hälso- och sjukvårdsnämnden och de lokala sjukvårdsstyrelserna. Producenter är dels privata vårdgivare, dels den landstingsägda produktionen. I samband med delårs- och årsboksluten är det dock av stort värde att skapa en samlad bild över landstingets åtaganden avseende hälso- och sjukvårdens ekonomi.

I detta syfte redovisar en konsoliderad sammanställning där samtliga beställare och producenter ingår och där deras interna transaktioner är eliminerade.

Intäkter är landstingsbidrag, vissa statsbidrag, patientavgifter, ersättning för tjänster samt utomlänstäckningar. I kostnaderna ingår huvudsakligen driftkostnader för den landstingsdrivna vården samt kostnader för den vård som köps från externa producenter.

Delårsresultat (mnkr)

Den samlade sjukvårdens resultat för perioden januari – augusti 2002 är – 104 mnkr. Detta är en försämring jämfört med motsvarande period 2001 med cirka 450 mnkr. Det bör dock observeras att tilläggsanslag om 550 mnkr utgick föregående år.

Den kraftiga kostnadsökningen inom sjukvården fortsätter. Verksamhetens kostnader ökade med 1 860 mnkr eller 9,2 procent jämfört med motsvarande period förra året medan verksamhetens intäkter endast ökade med 1 432 mnkr eller 6,9 procent. Av intäktsökningen svarar landstingsbidraget för 1 327 mnkr.

Personalkostnaderna har ökat med 4,7 procent eller 431 mnkr och uppgår per den 31 augusti till 9 633 mnkr. Skillnaden mellan den samlade sjukvårdens personalkostnadsutveckling och den för akutsjukhusen är en ökad andel externt producerad vård till följd av pågående avknoppningar. Till detta ska dock läggas kostnader för inhyrd personal på 307 mnkr, en ökning med 67 mnkr jämfört med delår 2001.

Kostnaderna för externt köpt hälso- och sjukvård har ökat med cirka 25 procent eller 900 mnkr och uppgår per den 31 augusti till 5 882 mnkr. Denna förskjutning i kostnadsmassan mot en ökad andel externt producerad vård är en följd av pågående avknoppningar samt en ökad upphandling av vårdtjänster från privata vårdgivare.

En summering av samtliga prognoser från sjukvårdens resultatenheter avstämd mot landstingskontorets övergripande prognos för sjukvården visar att den samlade sjukvården även år 2002 kommer att redovisa ett negativt resultat. Resultatet beräknas bli -976 mnkr.

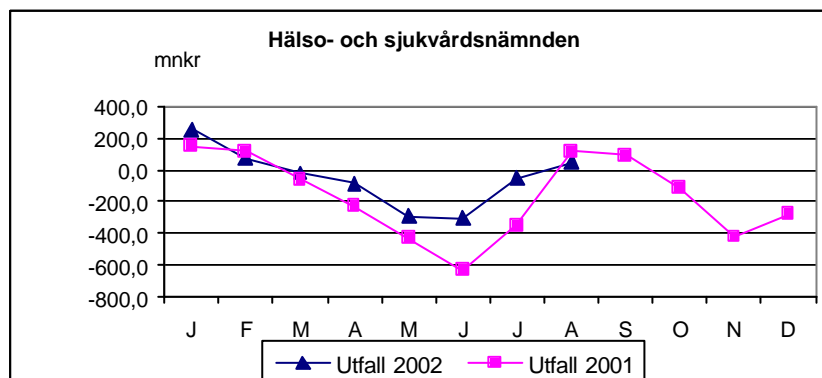
Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN)

(mnkr)	Utfall	Utfall	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF		% förändring Pr-Bokslut
	2002 jan-aug	2001 jan-aug			Budget 2002	Prognos 2002	
Landstingsbidrag	20 162,0	18 834,7	7	28 252,1	30 060,0	30 243,0	7
Övriga intäkter	579,6	571,1	1	827,8		1 221,8	48
S:a verksamhetens intäkter	20 741,6	19 405,8	7	29 079,9		31 464,8	8
Personalkostnader	-266,5	-232,3	15	-378,8		-324,9	-14
Köpt hälso- och sjukvård	-16 143,3	-14 907,8	8	-22 852,6		-25 553,8	12
Läkemedelsförmånen	-2 463,5	-2 205,9	12	-3 397,0		-3 727,4	10
Övriga kostnader	-1 852,9	-1 964,1	-6	-2 766,8		-2 553,2	-8
S:a verksamhetens kostnader	-20 726,2	-19 310,1	7	-29 395,2		-32 159,3	9
Avskrivningar	-4,9	-4,7	4	-8,6		-8,2	-5
Finansnetto	35,1	22,4	57	42,7		45,4	6
Resultat	45,6	113,4		-281,2	0	-657,3	

Resultat

HSN:s resultat för perioden januari – augusti 2002 är 46 mnkr, en försämring med 68 mnkr jämfört med motsvarande period förra året.

Den säsongbundna resultatutvecklingen förklaras framför allt av att den verksamhet som ersätts efter utförd prestation, huvudsakligen akutsjukvård och vård utförd av privata specialister, minskar i omfattning under sommaren samt under jul/nyår.

Prognos

HSN redovisar ett prognostiserat resultat för år 2002 på –657 mnkr, vilket innebär att prognosen förbättrats med 93 mnkr jämfört med tidigare redovisade prognoser. Säkrare underlag för rabattberäkningar samt den relativt låga vårdkonsumtionen under sommaren förklarar varför kostnaderna för akutsjukvård nu förväntas bli lägre än vad som tidigare antagits.

Den huvudsakliga förklaringen till att det positiva resultatet avseende utfall per 31 augusti övergår till ett prognostiserat negativt resultat för helår 2002 är den låga vårdkonsumtionen under sommaren. En ökad vårdkonsumtion årets fyra sista månader genererar ökade kostnader och ett försämrat ekonomiskt resultat. Avvikelsen förklaras även till mindre del av olika prisnivåer i bokföring och prognos.

Beräknat **underskott per verksamhetsområde** fördelar sig enligt följande:

<i>Verksamhetsområde</i>	<i>Avvikelse i mnkr</i>
Akutvård	-571
Primärvård	-110
Psykiatri	-13
Geriatrik	-69
Övrig vård	-134
Senareläggning av projekt mm	89
Övrigt *)	151
<i>Summa</i>	-657

*) varav ej utfördelade medel om 183 mnkr avseende ökat statsbidrag för läkemedelsförmånen

Underskottet för akutsjukvården förklaras huvudsakligen av:

- kostnadsläget var vid ingången till 2002 högre än vad som antogs vid budgettillfället
- ökade vårdvolymmer jämfört med föregående år. Den beräknade ökningen av beställd vård år 2002 får effekten att beställarna i högre utsträckning får betala för vårdvolymmer som år 2001 låg över de då lägre beställningarna och därför inte ersattes.
- uppräknig av poängpris har skett med 4,0 procent i prognosen, mot i budget antagna 1,4 procent.

För övriga verksamhetsområden beror underskottet till stor del på att beställarna inte tecknat avtal med vårdgivarna inom givna budgetramar.

Utfall och prognos avseende kostnader för läkemedelsförmånen

Stockholms läns landsting erhåller år 2002 ett statsbidrag om 3 540 mnkr avseende kostnader för **läkemedelsförmånen**. De kostnader som ska avräknas mot detta statsbidrag utgörs av Apoteksbolaget fakturor, redovisade inkl. moms.

Enligt Landstingsförbundets officiella redovisning (som utgör underlag för slutavräkning mot staten) uppgår SLL:s kostnader för perioden januari – augusti till 2 506 mnkr inkl. moms (2 481 exkl. moms). Detta innebär att periodens resultat kan beräknas till -146 mnkr, enligt följande; 2 360 mnkr (8/12-delar av statsbidraget) minus 2 506 mnkr som fakturerats från Apoteksbolaget.

I SLL:s prognos per delår 2002 har kostnaderna för läkemedelsförmånen upptagits till det av HSN angivna beloppet på 3 727 mnkr. En rak trendframskrivning med utfallet 2 506 mnkr (fakturerat jan – aug från Apoteksbolaget) som bas medför att de totala kostnaderna kommer att uppgå till 3 759 mnkr. Avräknat mot statsbidraget 2002 innebär detta en negativ avvikelse avseende läkemedelsförmånen på omkring – 200 mnkr +/- 20 mnkr.

Vid en jämförelse mellan landstingen är det endast Gotland, Skåne och Kalmar som uppvisar större procentuell avvikelse mellan statsbidrag och kostnad för läkemedelsförmånen än SLL.

Slutreglering av läkemedelsförmånens kostnader åren 2002 – 2004 kommer att ske våren 2005. Först då vet huvudmännen om staten kommer att tillskjuta ytterligare medel utöver de till landstingssektorn sammanlagt anslagna 56 100 mnkr.

För en bättre styrning mot en effektivare läkemedelsanvändning har och kommer följande åtgärder att vidtas:

- Kvalitetsbokslut för läkemedelsanvändningen har introducerats i främst primärvården, vilket syftar till att uppmärksamma och åtgärda brister i förskrivningen.
- Generell användning av arbetsplatskoder på recept genomförs 1 oktober. Detta ger förutsättningar till uppföljning och utveckling mot en effektivare förskrivning.
- Generiskt utbyte genomförs generellt fr.o.m. 1 oktober, vilket ger en kostnads-effektivare förskrivning. Bytena förväntas ge ett större genomslag för Kloka listan.
- Ett läroprojekt har startat på SÖS för att studera effekten på förskrivningsmönstret vid införandet av beslutstödsystem. Förväntan är att förskrivningen blir effektivare.
- Genomförandet av elektronisk receptförskrivning pågår och följer plan, vilket bäddar för ett breddinförande med start under senare delen av året.
- En ny läkemedelsstrategisk plan kommer att utarbetas under hösten.

Likviditet

De **likvida medlen** uppgår till 1 727 mnkr enligt banksaldo per den 31 augusti. Aktuell avvikelse, mot i juli upprättad årsplan, uppgår till 196 mnkr.

Avtalsläget

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade den 27 augusti att godkänna 2002 års avtal/överenskommelser med Norrtälje sjukhus AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Sjukhuset, Södersjukhuset AB och S:t Eriks Ögonsjukhus AB. För Huddinge Universitetssjukhus AB förelåg per den 31 augusti inte någon överenskommelse. Efter den 31 augusti har en överenskommelse träffats med Södertälje sjukhus.

Vad gäller övriga vårdproducenter (primärvård, geriatrik och psykiatri) är flertalet avtal och vårdöverenskommelser klara.

Åtgärder

HSN har bedömt att prognostiserat underskott är av sådan storlek att beställarna inte av egen kraft klarar av att uppnå nollresultat med hjälp av kostnadsreducerande åtgärder. Därför begärde nämnden vid sitt aprilsammanträde ökat landstingsbidrag med 750 mnkr hos landstingsstyrelsen. Ärendet har ännu inte behandlats av landstingsstyrelsen/landstingsfullmäktige.

Verksamhet

Befolkningen i Stockholms län kan beredas en sjukvård som i ett internationellt perspektiv är av mycket god kvalitet och som resursmässigt är av större omfattning än tidigare. Den medicinska utvecklingen, ny teknik och nya behandlingsformer, innebär bl.a. att vårdtiderna successivt minskar och kvalificerad vård allt mer kan ske i öppna vårdformer.

Vårdkonsumtionen

I tabellerna nedan redovisas produktionsvolymen (den köpta vården) för perioden januari – augusti 2002 jämfört med motsvarande period förra året samt en jämförelse mellan prognos per augusti 2002 och bokslut 2001.

Den låga vårdkonsumtionen under sommaren 2002 slår även till viss del (öppenvården) igenom i sjukvårdsområdenas redovisning av verksamhetstal. I delårsbokslutet kan konstateras att den totala produktionsvolymen (antal sammanvägda vårdtjänster) för perioden januari – augusti år 2002 har minskat med 0,9 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Det totala antalet läkarbesök har minskat med 4,1 procent och det totala antalet vårdtillfällen har ökat med 1,7 procent.

<i>Verksamhetstal (antal)</i> <i>Hälso- och sjukvård</i>	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	Avvikelse 02-01	Avvikelse i procent
Totalt antal sammanvägda vårdtjänster (30 läkarbesök=1 vårdtillfälle)	309 685	312 550	- 2 865	-0,9

Totalt antal läkarbesök	4 007 101	4 179 775	-172 674	-4,1
Totalt antal vårdtillfällen	176 115	173 224	2 891	1,7

I sjukvårdsområdenas prognoser för helår 2002 redovisas fortfarande (se tabell nedan) en ökad verksamhetsvolym jämfört med bokslut 2001.

<i>Verksamhetstal (antal)</i> <i>Hälso- och sjukvård</i>	Prognos 2002	Bokslut 2001	Avvikelse 02-01	Avvikelse i procent
Totalt antal sammanvägda vårdtjänster (30 läkarbesök=1 vårdtillfälle)	490 852	479 420	11 432	2,4
Totalt antal läkarbesök	6 661 798	6 519 412	142 386	2,2
Totalt antal vårdtillfällen	268 792	262 106	6 686	2,6

Produktivitetsutveckling

Period	Nominell kostnadsökn.	Antagen / faktisk pris- och löneökning	Real kostnadsökn. (Volymökning)	Ändrad produktions- Volym	Produktivitets - förändring
jan – aug 2001	10,5%	5,2%	5,1%	1,7%	-3,2%
jan – aug 2002	7,3%	3,9%	3,3%	-0,9%	-4,1%
jan – dec 2001 *	8,6%	5,4%	3,0%	0,7%	-2,3%

* avser Den Samlade Sjukvården.

HSN:s resultaträkning ovan visar att verksamhetens kostnader har ökat med 7,3 procent för perioden januari – augusti år 2002 jämfört med motsvarande period förra året.

Aktuell prognos avseende sjukvårdens pris- och löneökningar år 2002, byggd på en faktisk löneökningstakt om 4,6 procent i SLL:s förvaltningsdel per den 31 augusti 2002, uppgår till 3,9 procent. Om denna pris- och löneutveckling antas i kalkylen kan en volymökning (real kostnadsökning) på 3,3 procent för den sjukvårdsverksamhet som HSN beställer räknas fram.

En volymökning på 3,3 procent och en minskad produktionsvolym på -0,9 procent (antal läkarbesök och vårdtillfällen enligt ovan) medför att produktiviteten hittills i år har försämrats med dryga 4 procent. Denna prognostiserade produktivetsförsämring kan bl.a. jämföras med i bokslut 2001 redovisad produktivetsförsämring på 2,3 procent och i delår 2001 prognostiserad produktivetsförsämring på 3,2 procent.

Dessa matematiskt framräknade produktivetsförsämringar är givetvis viktiga att analysera. Ett rimligt antagande bör vara att kostnadsökningarna/produktivetsförsämringarna uppvägs av bl.a. kvalitetsförbättringar, medicinskteknisk utveckling, ökade (och i princip opåverkbara) kostnader för läkemedelsförmånen samt diverse andra aktiviteter som inte fångas upp i prestationsredovisningen.

Akutsjukhusen

Från år 2002 drivs fem av akutsjukhusen som aktiebolag och två som förvaltningar. Nedan presenteras en samlad bild för båda driftsformerna.

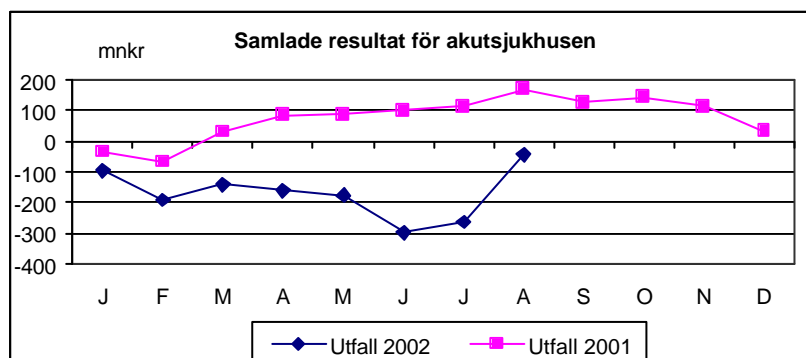
(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	Bokslut 2001	Budget 2002	Prognos 2002
Danderyds sjh AB	4,8	53,1	4,5	17,0	-33,0
Huddinge univ sjh AB	-85,3	60,7	54,9	41,0	-110,0
Norrtälje sjh AB ¹⁾	3,8	-4,3	-13,9	0,0	1,1
S:t Eriks sjh AB	2,9	6,6	5,5	3,0	3,2
Södersjukhuset AB ¹⁾	-9,3	24,2	7,1	0,0	-40,0
Södertälje sjh	-18,8	2,3	-1,6	0,0	-5,5
Karolinska sjh	58,2	27,5	-23,2	0,0	0
Summa	-43,7	169,8	33,3	61,0	-184,2

1) Ombildades till aktiebolag 2002-01-01. Värderna avseende år 2001 avser drift i förvaltningsform. Budgeten för 2002 fastställdes av landstingsfullmäktige i juni 2001, då dessa sjukhus fortfarande bedrevs i förvaltningsform. Formellt innebär detta att avkastningskravet för 2002 är ett nollresultat för dessa sjukhus. Avkastningskravet på dessa båda sjukhus uppgående till 10 procent på eget kapital börjar gälla först från och med år 2003.

Resultat

Det samlade resultatet för akutsjukhusen för årets första åtta månader är -44 mnkr, vilket är 214 mnkr sämre än resultatet för motsvarande period år 2001 och 220 mnkr bättre än i månadsbokslutet per juli.

Resultatförbättringen sedan föregående månadsbokslut är främst hänförlig till att vissa vårdavtal slutförhandlats först under augusti och att berörda akutsjukhus därefter fakturerar enligt 2002 års prislista. Södertälje sjukhus har träffat en överenskommelse efter den 31 augusti men fakturerar enligt 2001 års prislista, varför deras resultat bör vara ca 16 mnkr bättre än vad som framgår av tabellen ovan. Huddinge Universitetssjukhus AB saknar färdigt vårdavtal men har periodiserat intäkter/kostnader i utfallet för perioden, utifrån gjorda antaganden om nya avtalsvillkor för år 2002.

Prognos

Den samlade årsprognosen för akutsjukhusen uppgår till -184 mnkr, vilket är 245 mnkr sämre än budget, 217 mnkr sämre än utfallet föregående år samt 50 mnkr sämre än den årsprognos som lämnades i juli. Prognosförsämringen jämfört med juli är främst hänförlig till Huddinge Universitetssjukhus AB.

Personalkostnadernas utveckling samt utvecklingen av kostnader för inhyrd personal

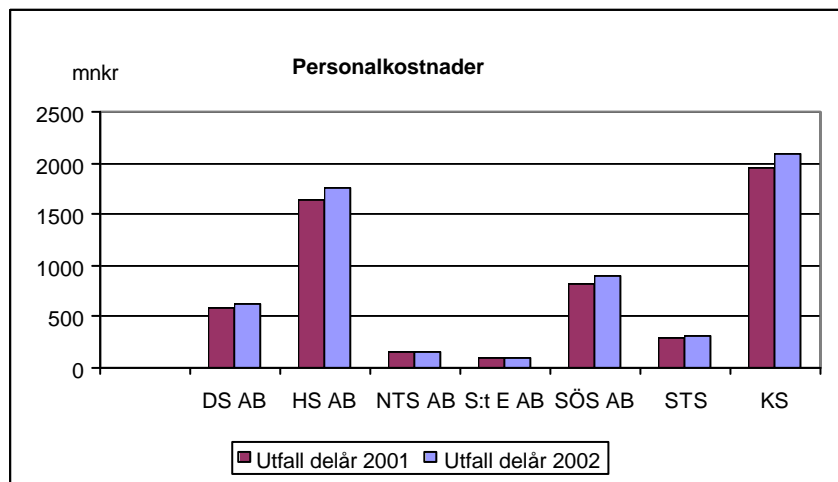
Nedanstående tabeller visar utvecklingen av respektive akutsjukhus personalkostnader samt kostnader för inhyrd personal.

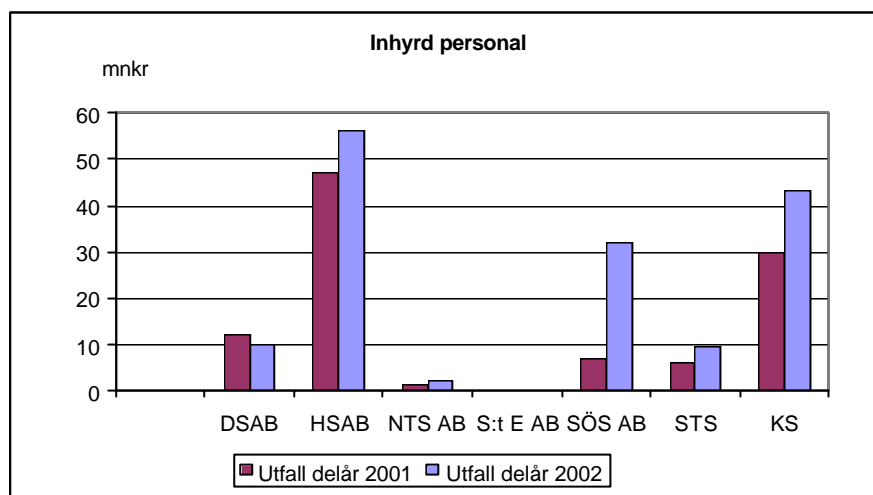
De sammanlagda personalkostnaderna för akutsjukhusen har ökat med 8 procent jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår till 5 970 mnkr. De sammanlagda lönekostnaderna, vilken är den största komponenten i personalkostnaderna, har ökat med 9,7 procent jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår till 4 120 mnkr.

De sammanlagda kostnaderna för inhyrd personal har ökat med 48 procent jämfört med samma period föregående år och uppgår till 153 mnkr.

En sammanvägning av de totala personalkostnaderna samt kostnaderna för inhyrd personal visar en ökning på 8,8 procent jämfört med samma period föregående år. Av dessa totala sammanvägda kostnader utgör kostnader för inhyrd personal 2,5 procent, att jämföra med 1,8 procent motsvarande period föregående år.

En analys av akutsjukhusens samlade årsprognoser för 2002 avseende personalkostnadsutvecklingen visar att utfallet för år 2001 sammantaget har räknats upp med 8,9 procent. Detta är något mer än den i budgetunderlaget antagna maximala åttaprocentiga ökningen per år för den samlade sjukvården. Varje procentenhets ökning av akutsjukhusens samlade personalkostnader motsvarar ca 80 mnkr på helårsbasis.

Produktivitet

Nedanstående tabell visar en sammanställning över akutsjukhusens egna beräkningar avseende produktivetsförändringen för perioden, jämfört med motsvarande period föregående år. En viss försiktighet bör dock iaktas vid jämförelser mellan sjukhusen då bl.a. rapporteringsrutinerna kan variera något mellan sjukhusen.

Sjukhus	Totala kostnader (förändr, fasta priser)	Produktion (totala poäng) proc förändr	Produktivitet (produktion/ totala kostn)
Danderyds sjh AB	-1,7	-3,2	-1,5
Huddinge univ sjh AB	7	2	-4,5
S:t Eriks sjh AB	-0,7	1,6	2,2
Norrtälje sjh AB	-1	10	10,0
Södersjukhuset AB	4	-2	-5,7
Karolinska sjh	4	2	-2
Södertälje sjh	9,0	6	-2,8

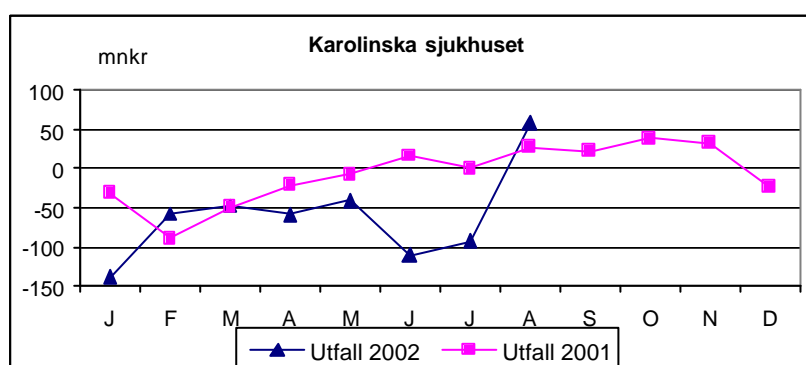
Karolinska sjukhuset (KS)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	3 290	3 083	7	4 794		5 034	5
Personalkostnader	-2 096	-1 952	7	-3 055		-3 280	7
Övriga kostnader	-1 086	-1 047	4	-1 673		-1 669	0
Verksamhetens kostnader	-3 182	-2 999	6	-4 728		-4 949	5
Avskrivningar	-52	-55	-4	-85		-85	0
Finansnetto	2	-2	169	-4		0	113
Resultat	58	27		-23	0	0	

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är 58 mnkr, vilket är 31 mnkr bättre än resultatet för motsvarande period år 2001.

Vårdavtalen för 2002 är nu klara och KS har fakturerat mellanskillnaden mellan det nya och det gamla priset. Detta förklarar den resultatförbättring på 150 mnkr jämfört med föregående månad som kan avläsas i diagrammet nedan. Vårdavtalen överensstämmer i stort med budget i fråga om ersättning per poäng. Däremot motsvarar inte den beställda volymen den nuvarande höga efterfrågan.

Prognos

Prognosen för helår pekar på att sjukhuset kan uppnå budgeterat nollresultat att jämföra med föregående års resultat på -23 mnkr.

Verksamhet

Vårdproduktionen är oförändrat hög och antalet akuta patienter har inte minskat trots öppnande av närakuter och satsningar i primärvården. Antalet förlossningar har ökat med 10 procent jämfört med föregående år. Astrid Lindgrens barnsjukhus fortsätter att ta emot många patienter och de akuta besöken är 12 procent fler än föregående år.

Det pågår en kontinuerlig organisationsutveckling inom sjukhuset. KS har också medverkat i att ta fram ett antal vårdprogram inom det medicinska programarbetet, t.ex. inom onkologin. Arbete med vårdkedjor bedrivs både inom sjukhuset och ut mot andra vårdgivare.

Utrustningsinvesteringarna kommer inte att uppnå planerad nivå, främst på grund av för optimistiska tidsplaner.

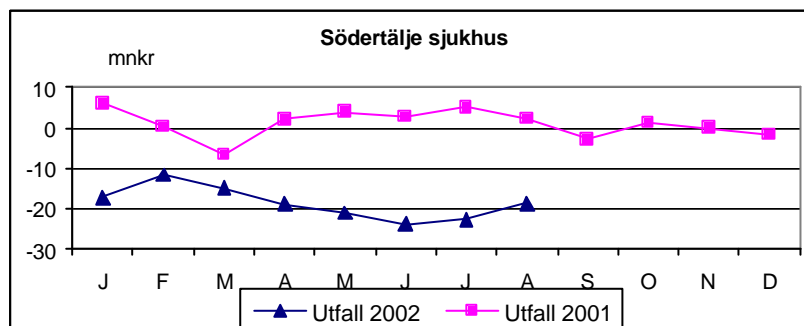
Södertälje sjukhus

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	453	425	6	658		719	9
Personalkostnader	-320	-285	12	-443		-493	11
Övriga kostnader	-142	-131	8	-206		-216	5
Verksamhetens kostnader	-462	-416	11	-649		-709	9
Avskrivningar	-8	-6	33	-9		-13	44
Finansnetto	-2	-1	-100	-2		-2	0
Resultat	-19	2		-2	0	-5	

Resultat

Södertälje sjukhus saknar fortfarande vårdöverenskommelse avseende akutsomatik och geriatrik. Anledningen är framför allt skilda uppfattningar om storleken på beräknade rabatter.

Resultatet för årets första åtta månader är -19 mnkr, vilket är 21 mnkr sämre än resultatet för motsvarande period år 2001. Om avtal träffas i enlighet med de senast förda diskussionerna kommer sjukhuset att kunna fakturera uteblivna intäkter i storleksordningen 16 mnkr för perioden.

Prognos

Det prognostiserade helårsresultatet är -5 mnkr, vilket skall jämföras med det budgeterade nollresultatet samt föregående års resultat på -2 mnkr. Prognosen inrymmer viss osäkerhet på grund av avtalsituationen. Den förutsätter också viss utökning av patientvolymerna.

Verksamhet

Vårdproduktionen är inte riktigt i nivå med budget. Inga större organisatoriska förändringar har genomförts. Södertälje sjukhus har under året arbetat med framtagande av en fastighetsutvecklingsplan, förberedelser inför bolagisering och införande av ett digitalt journalsystem. Sjukhuset har också arbetat vidare med olika samverkansprojekt inom ramen för SINSS (Samverkan i Nykvarn, Salem och Södertälje).

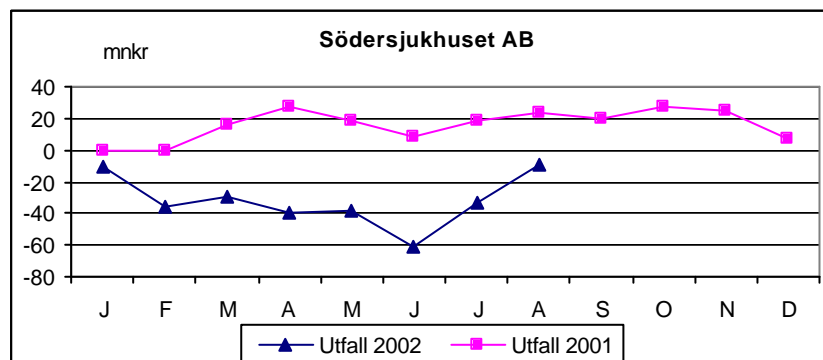
Södersjukhuset AB

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	1424,1	1271,9	12	1934,3		2142,0	11
Personalkostnader	-901,8	-814,5	11	-1259,0		-1386,5	10
Övriga kostnader	-501,1	-415,3	21	-638,1		-744,3	17
Verksamhetens kostnader	-1402,9	-1229,8	14	-1897,1		-2130,8	12
Avskrivningar	-33,2	-19,6	69	-31,8		-55,0	73
Finansnetto	2,7	1,7	59	1,7		3,8	124
Resultat	-9,3	24,2		7,1	0	-40,0	

Ombildades till aktieföretag 2002-01-01. Värden avseende år 2001 avser drift i förvaltningsform. Budgeten för 2002 fastställdes av landstingsfullmäktige i juni 2001, då sjukhuset fortfarande bedrevs i förvaltningsform. Formellt innebär detta att avkastningskravet för 2002 är ett nollresultat. Avkastningskravet uppgående till 10 procent på eget kapital börjar gälla först från och med år 2003.

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är -9,3 mnkr, vilket är 33,5 mnkr sämre än resultatet för motsvarande period år 2001. Den främsta anledningen till den negativa förändringen är ökade personalkostnader.

Prognos

Det prognostiserade helårsresultatet är -40,0 mnkr, vilket kan jämföras med det budgeterade nollresultatet samt föregående års resultat uppgående till 7,1 mnkr.

Verksamhet

Södersjukhusets största investering (143 mnkr) under året är BildDiagnostiskt Centrum (BDC). Under året har Urologiska kliniken byggts upp och är nu i full drift. Kliniskt Kunskapscentrum (KKC) har gått över från projektform till ordinarie verksamhet. Ombyggnaden av intensivvårds- och uppvakningsavdelningen har påbörjats.

Sjukhuset har ett stort antal vakanser vilket har gjort att behovet av att hyra personal från externa vårdbolag har ökat under året. Fyra medicinska vårdavdelningar har under sommaren varit bemannade med inhyrd personal. Totalt uppgår kostnaden för inhyrd personal under perioden till 32 mnkr att jämföra med 7 mnkr för motsvarande period föregående år.

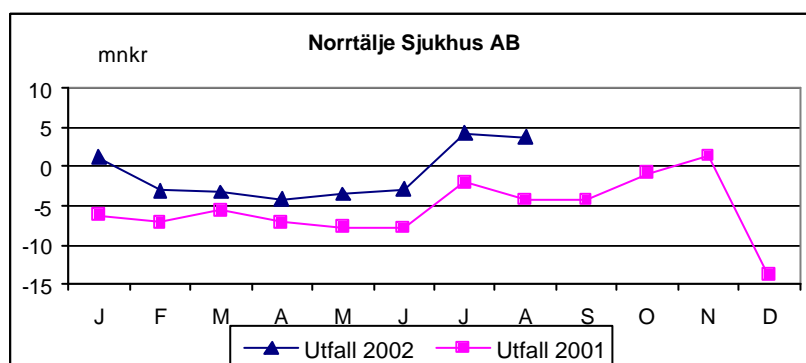
Norrtälje sjukhus AB

(mnkr)	Utfall	Utfall	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF		% förändring Pr-Bokslut
	2002 jan-aug	2001 jan-aug			Budget 2002	Prognos 2002	
Verksamhetens intäkter	253,3	222,2	14	335,0		383,9	15
Personalkostnader	-166,6	-156,3	7	-236,8		-253,1	7
Övriga kostnader	-80,0	-67,1	19	-107,3		-124,8	16
Verksamhetens kostnader	-246,6	-223,4	10	-344,1		-377,9	10
Avskrivningar	-4,0	-2,9	38	-4,5		-6,2	38
Finansnetto	1,1	-0,2	650	-0,3		1,3	533
Resultat	3,8	-4,3		-13,9	0	1,1	

Ombildades till aktieföretag 2002-01-01. Värden avseende år 2001 avser drift i förvaltningsform. Budgeten för 2002 fastställdes av landstingsfullmäktige i juni 2001, då sjukhuset fortfarande bedrevs i förvaltningsform. Formellt innebär detta att avkastningskravet för 2002 är ett nollresultat. Avkastningskravet uppgående till 10 procent på eget kapital börjar gälla först från och med år 2003.

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är 3,8 mnkr, vilket är 8,1 mnkr bättre än resultatet för motsvarande period år 2001. Intäkterna har ökat med 14 procent samtidigt som kostnadsökningen begränsats till 10 procent.

Prognos

Det prognostiserade helårsresultatet är 1,1 mnkr, vilket kan jämföras med det budgeterade nollresultatet samt föregående års resultat uppgående till -13,9 mnkr. De positiva avvikelserna är hänförliga till att marginalen mellan intäkter och kostnader förbättrats. Under 2001 gjordes förändringar inom den psykiatriska vården samt att överenskommelsen för geriatrisk vård överskreds, vilket innebar att vård tillhandahölls utan ersättning från beställaren.

Verksamhet

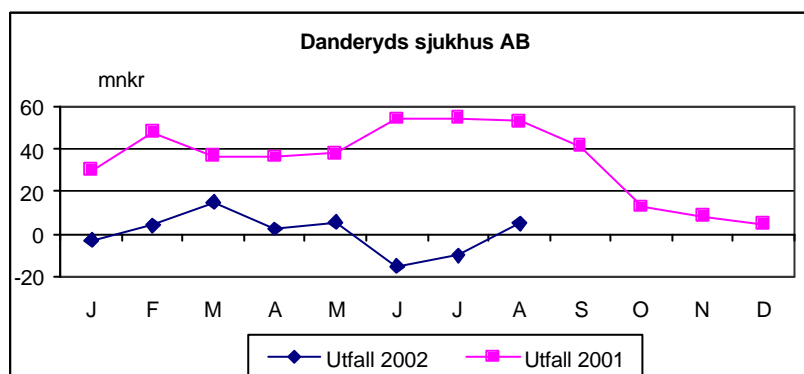
Med anledning av den försenade avtalsprocessen har en medveten senareläggning av planerade investeringar skett vilket innebär kostnadsbesparingar för år 2002. En mycket kraftig höjning i investeringstakten förväntas de närmaste åren. Genomförda investeringar uppgår för år 2002 till 1,2 mnkr, att jämföras med budgeterade investeringar på 19,5 mnkr.

Danderyds sjukhus AB (DSAB)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	990,8	1 001,1	-1	1 457,9		1 517,8	4
Personalkostnader	-621,5	-581,3	7	-891,8		-970,0	9
Övriga kostnader	-351,0	-355,0	-1	-542,1		-559,6	3
Verksamhetens kostnader	-972,5	-936,3	4	-1 433,9		-1 529,6	7
Avskrivningar	-18,1	-16,6	9	-25,1		-28,0	11
Finansnetto	4,6	4,9	-6	5,6		6,8	21
Resultat	4,8	53,1		4,5	17,0	-33,0	

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är 4,8 mnkr, vilket är 48,3 mnkr sämre än resultatet för motsvarande period år 2001. Anledningen till den stora avvikelser mellan 2001 och 2002 förklaras främst av att lönekostnaderna har ökat samt att intäkterna för 2002 är lägre än motsvarande period 2001.

Prognos

Årsprognosen redovisar en resultatförbättring i förhållande till föregående prognos med 4 mnkr. Det prognostiserade helårsresultatet är nu -33 mnkr, vilket kan jämföras med det budgeterade resultatet på 17 mnkr samt föregående års resultat uppgående till 4,5 mnkr.

Sjukhuset har genomfört besparingar på 20 mnkr av ett planerat 35 miljoners program. Ingen total besparingseffekt har dock uppnåtts, eftersom kostnadsökningar inom andra områden varit betydande. Det gäller främst ett problematiskt bemanningsläge nattetid, speciellt på medicinkliniken.

De största avvikelserna i prognosen gentemot budget är lägre intäkter för akutsomatisk vård och ökade kostnader för sjukvårdstjänster, särskilt inhyrd personal och laboratorietjänster.

Verksamhet

Verksamheten har varit stabil under året.

Produktionen av akuta vårdtillfällen har t.o.m. augusti sjunkit med 8,7 procent jämfört med föregående år. Antalet patienter som besökt sjukhusets akutmottagningar ligger 1 procent under föregående år.

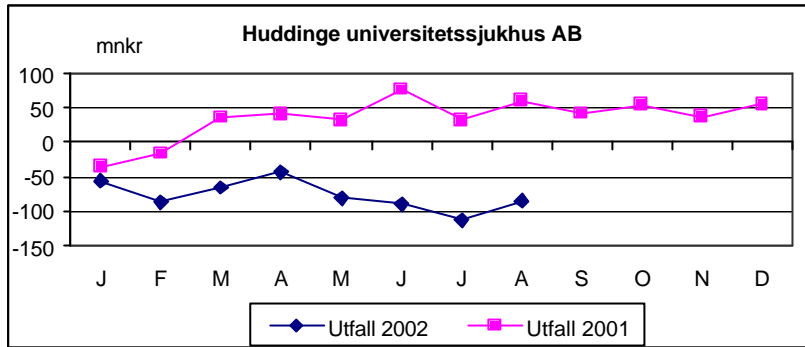
Ett av sjukhusets spetsområden, urologi, expanderar och har i årets avtal fått ökade beställningar.

Huddinge Universitetssjukhus AB (HSAB)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	2 722,5	2 674,2	2	4 023,0		4 208,0	5
Personalkostnader	1 766,4	-1 642,9	7	-2 453,2		-2 700,0	10
Övriga kostnader	-967,3	-917,1	5	-1 424,2		-1 500,0	5
Verksamhetens kostnader	-2 733,7	-2 560,0	7	-3 877,4		-4 200,0	8
Avskrivningar	-77,5	-59,6	30	-97,1		-122,0	26
Finansnetto	3,4	6,1	-44	6,4		4,0	-37
Resultat	-85,3	60,7		54,9	41,0	-110	

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är -85,3 mnkr, vilket är 146 mnkr sämre än resultatet för motsvarande period år 2001. Vårdavtal för 2002 har ej tecknats. I periodens resultat har beräknats ökade intäkter p.g.a. nya priser med 83 mnkr samtidigt som man belastat resultatet med 60 mnkr som ett beräknat belopp för rabatter. Nettoeffekten av detta är ett förbättrat resultat med 23 mnkr.

Prognos

Det prognostiserade helårsresultatet är nu –110 mnkr, vilket kan jämföras med det budgeterade resultatet på 41 mnkr samt föregående års resultat uppgående till 55 mnkr. Verksamhetens kostnader prognostiseras öka med 323 mnkr jämfört med bokslut 2001. Personalkostnaderna svarar för 247 mnkr av ökningen vilket motsvarar 10 procent.

Verksamhet

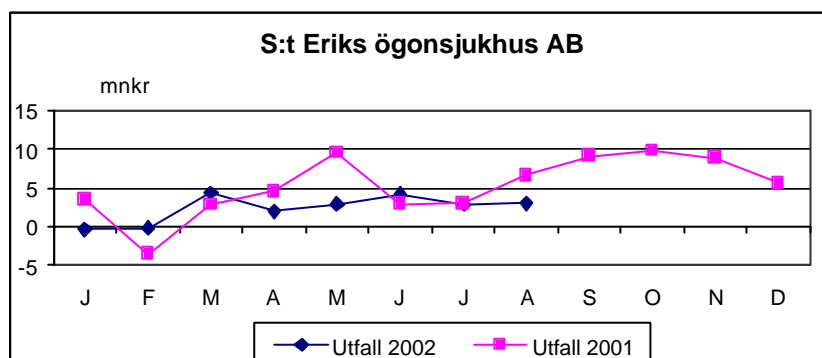
Projektet ”den goda arbetsplatsen” som styrelsen beslutade att införa i april 2001 innebar en riktad satsning inom det personalpolitiska området. En lönesatsning gjordes på vissa yrkesgrupper, främst sjuksköterskor. Den långsiktiga satsningen har givit resultat genom att personalsituationen förbättrats under året. Personalomsättningen har minskat och en ljusning på rekryteringsområdet kan konstateras. Kostnaden för inhyrd personal har ökat jämfört med föregående år men tydliga tecken finns nu att inhyrningen kommer att minska under återstående del av 2002. T.o.m. augusti uppgår investeringar i utrustning till 190 mnkr. Prognosen för helåret är 240 mnkr. Investeringar i ombyggnader beräknas till 42 mnkr för 2002.

S:t Eriks ögonsjukhus AB

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	178,6	169,4	5	258,9		271,4	5
Personalkostnader	-97,6	-94,6	3	-141,6		-150,0	6
Övriga kostnader	-73,6	-65,8	12	-107,5		-111,1	3
Verksamhetens kostnader	-171,2	-160,4	7	-249,1		-261,1	5
Avskrivningar	-4,9	-3,1	58	-5,0		-8,0	60
Finansnetto	0,5	0,6	-17	0,7		0,9	29
Resultat	3,0	6,5		5,5	3,0	3,2	

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är 3 mnkr, vilket är 3,5 mnkr sämre än resultatet för motsvarande period år 2001.

Prognos

Det prognostiserade helårsresultatet är 3,2 mnkr, vilket kan jämföras med det budgeterade resultatet 3 mnkr samt föregående års resultat uppgående till 5,5 mnkr.

Verksamhet

All utbildning av ögonsjuksköterskor och ortoptister inom SLL har under våren koncentrerats till S:t Eriks ögonsjukhus AB. Forskningsenheterna som tidigare var inrymda på Huddinge Universitetssjukhus AB och Bernadottelaboratoriet finns nu i nya lokaler vid S:t Eriks Ögonsjukhus AB. Därmed är all forskning och utbildning samlad vid en enhet.

I april påbörjades ombyggnad av akutmottagningen på S:t Eriks ögonsjukhus AB, den beräknas vara i drift i oktober. Antalet akuta patienter har för perioden ökat med 6,2 procent.

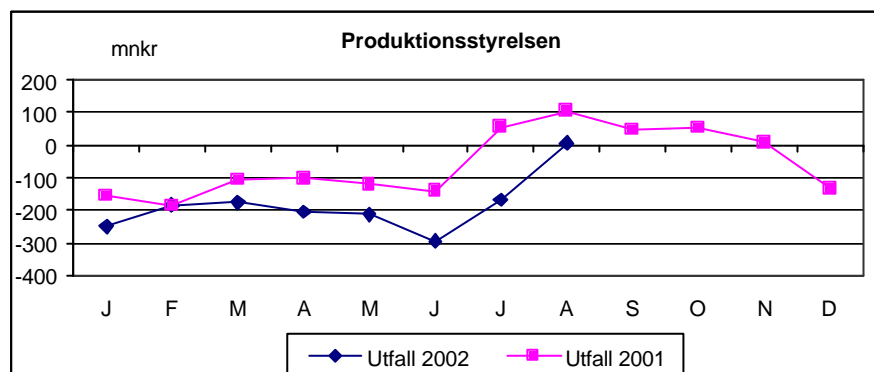
Produktionsstyrelsen

Produktionsstyrelsen totalt

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	9 104	10 334	-12	15 850		13 761	-13
Verksamhetens kostnader	-9 013	-10 115	-11	-15 803		-13 757	-13
Avskrivningar	-92	-117	-21	-182		-147	-19
Finansnetto	6	2	203	3		-6	-73
Resultat	5	104		-132	0	-137	

Resultat

Resultatet efter årets första åtta månader är 5 mnkr, vilket är 99 mnkr sämre än motsvarande period år 2001.

Prognos

Det prognostiserade resultatet för helår 2002 är -137 mnkr, vilket skall jämföras med det budgeterade nollresultatet samt föregående års resultat uppgående till -132 mnkr. Av underskottet hänför sig 131 mnkr till produktionsområdena och återstoden till akutsjukhusen. Totalt är styrelsens ställning sämre än föregående år.

Verksamhet

Produktionsstyrelsen är en kommunal nämnd som ansvarar för landstingets två förvaltningsdrivna sjukhus samt verksamheterna primärvård, psykiatri och geriatrik vilka är indelade i tre produktionsområden. Verksamheten har drygt 23 000 anställda och omsätter knappt 14 miljarder, vilket motsvarar 49 procent av HSN:s omsättning exkl. läkemedel.

Produktionsstyrelsen använder balanserad verksamhetsstyrning (BVS) som stöd i uppföljning och styrning av verksamheten. Styrkortet innehåller fyra perspektiv; patient, medarbetare, process och finans. Som ett led i detta arbete har en gemensam medarbetarenkät införts för hela verksamheten.

För ytterligare kommentarer se respektive verksamhet: Karolinska sjukhuset, Södertälje sjukhus samt produktionsområdena.

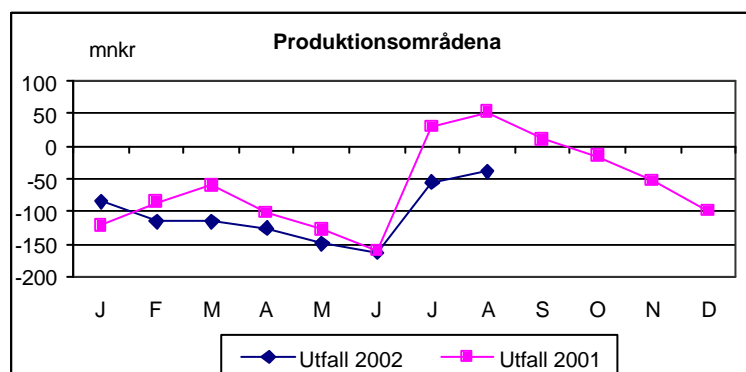
Produktionsområdena (Primärvård, Psykiatri, Geriatrik)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	5 411	5 458	1	8 336		8 122	-3
Personalkostnader	-3 349	-3 385	-1	-5 223		-5 109	-2
Övriga kostnader	-2 075	-1 994	4	-3 156		-3 103	-2
Verksamhetens kostnader	-5 424	-5 379	1	-8 379		-8 212	-2
Avskrivningar	-32	-33	-3	-52		-48	-7
Finansnetto	6	6	0	-4		7	275
Resultat	-39	52		-99	0	-131	

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är -39 mnkr, vilket innebär en försämring med 91 mnkr jämfört med motsvarande period år 2001. Norra länets produktionsområde och Södra länets produktionsområde uppvisar positiva resultat medan Stockholms produktionsområde har ett resultat på -53 mnkr.

Vårdöverenskommelserna är i stort klara.

Prognos

Det prognostiserade resultatet för helår 2002 är -131 mnkr, vilket skall jämföras med det budgeterade nollresultatet samt föregående års resultat uppgående till -99 mnkr.

Samtliga vårdgrenar inom de tre produktionsområdena utom Södra länets produktionsområdes geriatrik uppvisar negativa prognoser. Sammantaget prognostiseras psykiatrin ge ett underskott på 49 mnkr, geriatriken 40 mnkr och primärvården 39 mnkr.

Helårsprognosen för Stockholms produktionsområde ligger på -111 mnkr vilket är en försämring sedan föregående månad med 9 mnkr. En del av de besparingsåtgärder som satts in kommer inte att få effekt förrän nästa år. Det gäller t.ex. sammanslagningen av S:t Görans- och Sabbatsbergsklinikerna. De avbrutna avknoppningarna inom Stockholms produktionsområdes södra primärvård och högre hyror är andra orsaker till en hög kostnadsnivå.

Kostnaden för inhyrd personal prognostiseras bli 236 mnkr att jämföra med 217 mnkr år 2001. Hittills under året har kostnaden uppgått till 164 mnkr.

Viss osäkerhet i prognosen för framför allt Stockholms produktionsområde gör att resultatet kan försämrats ytterligare.

Verksamhet

Under 2002 har avknoppningar skett motsvarande 378 mnkr på årsbasis. Antalet medarbetare har därigenom minskat med ca 725. Avknoppningarnas andel av helårsomsättningen utgör drygt 2 procent.

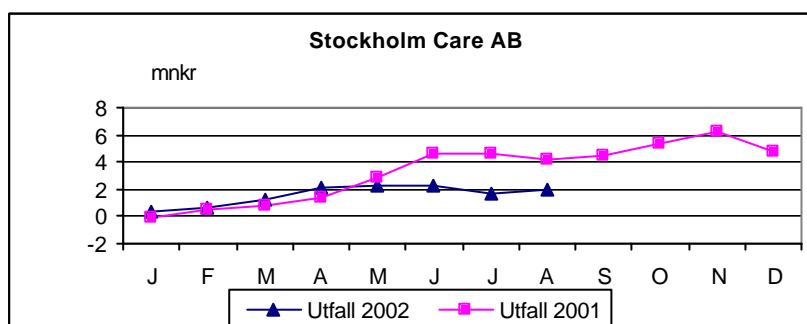
Ett omfattande arbete pågår med att förbereda de ca 160 självstyrande enheter som införs från årsskiftet. Det handlar bl.a. om chefsrekrytering, utbildning och förändringar i administrativa system. Arbetet med vårdöverenskommelserna kommer att påbörjas snarast.

Stockholm Care AB

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	40,7	51,7	- 21	82,4	70,2	62,0	- 25
Verksamhetens kostnader	- 39,2	-47,7	- 18	-78,2	-67,3	- 59,3	- 24
Avskrivningar	- 0,2	-0,2	0	-0,2	-0,4	- 0,2	0
Finansnetto	0,6	0,4	50	0,7	0,5	0,6	- 14
Resultat	1,9	4,2		4,7	3,0	3,1	

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är 1,9 mnkr, vilket är mer än en halvering av resultatet för motsvarande period år 2001.

Prognos

Det prognostiserade resultatet för helår 2002 är 3,1 mnkr, vilket är sämre än föregående år. Såväl intäkter som kostnader beräknas bli cirka 20 mnkr lägre i år jämfört med föregående år och cirka 8 mnkr lägre jämfört med budget. Förklaringen är färre patienter har kunnat mottas av sjukhusen.

Verksamhet

Merparten av Stockholm Cares verksamhet utgörs av vård av utländska patienter. Utbyte sker med ett 70-tal länder.

Vid sidan om patientvården finns Tobiasregistret som är Sveriges nationella benmärgsregister och en konsultverksamhet som med stöd av bl.a. SIDA hjälper till att utveckla hälsovården i Baltikum och St Petersburg. Bolaget har vidare ett uppdrag att svara för EU-samordningen inom Stockholms läns landsting.

I syfte att utveckla verksamheten har sjukhusdirektörerna för Karolinska sjukhuset och Huddinge Universitetssjukhus AB tagit plats i styrelsen.

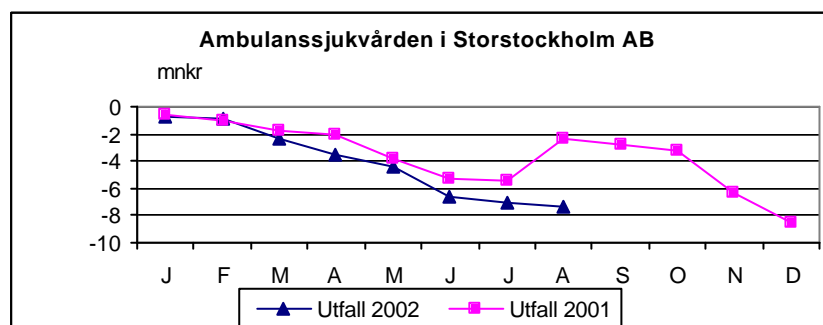
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF ¹⁾ Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	59,9	59,5	1	90,7		96,3	6
Personalkostnader	- 51,7	-48,0	8	-77,2		- 80,4	4
Övriga kostnader	- 12,1	-11,2	8	- 18,0		- 17,2	- 4
Verksamhetens kostnader	63,8	59,2	8	95,2		97,6	3
Avskrivningar	- 3,4	-2,7	26	- 4,1		- 5,2	27
Finansnetto	0	0	0	0		- 0,1	-
Resultat	- 7,3	- 2,4		- 8,6	0	- 6,6	

1) Bolagets styrelse har beslutat om intern budget vars resultat slutar på - 5 mnkr.

Resultat

Resultatet efter årets åtta första månader är - 7,3 mnkr. Överenskommelse har träffats med beställaren om ändrad ersättning. Överenskommelsen har inte påverkat periodens resultat, men beräknas uppgå till 2,7 mnkr.

Prognos

Det prognostiserade resultatet för helår uppgår till -6,6 mnkr.

Verksamhet

Antalet utförda uppdrag har fortsatt att öka med cirka 2,5 procent under året och sedan 1998 har ökningen varit närmare 25 procent. Uppdragen utförs med i stort sett samma resurser som 1998 vilket inneburit stora påfrestningar på personal och organisation.

Ny styrelseordförande har tillträtt.

Trafik

AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug*)	Utfall 2001 jan-aug*)	% förändring 02-01	Bokslut 2001*)	LF Budget 2002*)	Prognos 2002**)	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	3 771	3 503	8	5 488	5 303	4 875	-11
Verksamhetens kostnader	-5 806	-5 348	9	-8 313	-8 427	-7 881	-5
Avskrivningar	-284	-283	0	-361	-424	-316	-12
Finansnetto	23	18	28	13	-48	26	100
Andel i minoritet/ intresseföretag	31	12	158	17	0	0	-100
Resultat före boksluts- disp***)	-2 265	-2 098		-3 156	-3 596	-3 296	
Bokslutsdisp				0	0	-300	
Resultat	-2 265	-2 098		-3 156	-3 596	-3 596	

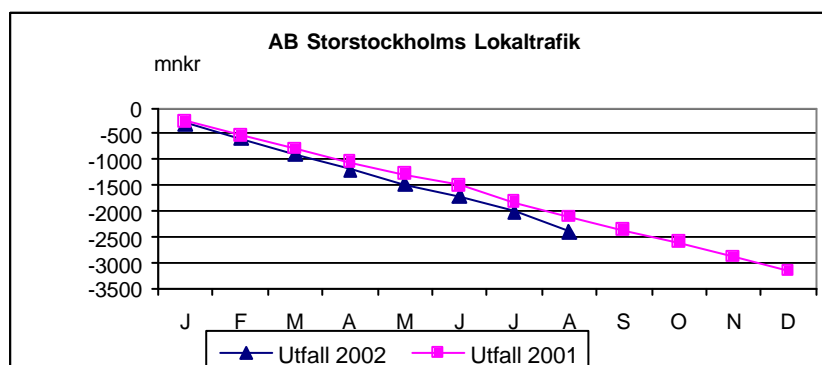
*) Inklusive Busslink

***) Exklusive Busslink

***) Inklusive minoritetens andel 4 mnkr aug 2002, 12 mnkr aug 2001, 17 mnkr dec 2001.

Resultat

Periodens resultat före bokslutsdispositioner uppgår till -2 265 mnkr. Jämfört med föregående år har verksamhetens intäkter ökat till följd av den taxehöjning som genomfördes i september 2001. Höjningen var drygt 11 procent varför utvecklingen av trafiklinjeintäkter kunde förväntas öka i motsvarande grad. Den låga resandeökningen om en procent får anses vara en bidragande orsak till den svaga intäktsutvecklingen. Kostnadsökningen jämfört med 2001 består av indexreglerad kostnadshöjning för köpt trafik, ökade kostnader för trafikrelaterade tjänster samt ökade kapitalkostnader i takt med nya leveranser av Vagn 2000.

Prognos

Det prognostiserade resultatet för helår uppgår till –3 296 mnkr, 300 mnkr lägre än budget –3 596 mnkr. Resultatförbättringen är en effekt av engångsposter och senarelagda kostnader om 100 mnkr samt reavinst om 200 mnkr från pågående försäljning av aktier i Connex Tunnelbanan AB. Beloppet hänför sig till en tilläggs-köpeskilling för tidigare sålda 60 procent av aktierna och reavinst för resterande 40 procent. Effekter av försäljning av aktiemajoriteten i Busslink är ännu för tidigt att prognostisera. Försäljning av aktier i Banproduktion kommer troligen att ge effekt först under 2003.

Busslink, som ingår bland SL:s dotterbolag sedan 2001, kommer att säljas under året och ligger inte med i SL:s resultatprognos för 2002. Jämförelsetalen mellan prognos och bokslut i ovanstående tabell är därför inte relevanta att analysera. Prognos för det *verksamhetsinriktade* resultatet framgår av följande tabell och kommenteras med jämförelse gentemot budget och bokslut 2001.

(mnkr)	Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Budget	Bokslut 2001	% förändring Pr -Bokslut
<i>Intäkter</i>					
Linjetrafikintäkter	3 501	3 456	-1	3 227	7
<i>Kostnader</i>					
Tunnelbana	-2 314	-2 355	2	-2 295	3
Pendeltåg	-1 108	-1 071	-3	-989	8
Lokaltåg/spårvagn	-406	-422	4	-387	9
Buss	-2 707	-2 662	-2	-2 393	11
Reklamintäkt	78	78	0	75	4
Produktion netto	-6 457	-6 432	0	-5 989	7
Kapitalkostn infrastruktur	-951	-891	-6	-763	17
Kapitalkostnader SJ	-344	-344	0	-344	0
Övriga intäkter/kostnader	655	915	40	713	28
Resultat	-3 596	-3 296		-3 156	
Skattefinansieringsgrad %	49,6	49,9		49,6	

Jämförelse prognos - budget

Allmänna linjetrafikintäkter prognostiseras bli 45 mnkr lägre än budget eftersom det inte finns några tendenser till den försäljningsökning under hösten som behövs för att nå budget. Kostnaden för trafikproduktion förutses bli 25 mnkr lägre än budget dels beroende på en mer gynnsam indexutveckling, dels på ej utförd trafik på Roslagsbanan och i busstrafiken och dels på att de tyska pendeltågen sätts i trafik senare än planerat. Ökade kostnader noteras för tunnelbanan och Roslagsbanan för bl.a. banunderhåll. Tidigareläggning av trafikstart av Tvärbanan till Sickla medför en marginell kostnadsökning.

Kapitalkostnader för infrastruktur prognostiseras bli 60 mnkr lägre än budget beroende på lägre avskrivningskostnader till följd av senareläggning av drifttagning av anläggningar. Sedan hösten år 2000 pågår ett skiljeförfarande mellan SL och SJ angående SL:s ersättningskyldighet avseende kapitalkostnader för den äldsta rullande materielen. I skiljeförfarandet har framkommit att ersättningen överstiger SJ:s självkostnad, varför SL tillbakavisar ett belopp om ca 250 mnkr av SJ:s krav på 344 mnkr, som ej har stöd i avtalen. Prognosen ligger tills vidare kvar på 344 mnkr.

Den positiva förändringen om 40 procent för övriga intäkter/kostnader inkluderar bl.a. reavinsten från försäljning av aktier till Connex. Exklusive denna engångspost är förändringen 9 procent och totala resultatet -3 496 mnkr eller 100 mnkr bättre än budget.

Jämförelse prognos – bokslut 2001

Linjetrafikintäkterna prognostiseras öka med 7 procent och har sin grund i taxehöjningen i september 2001. Kostnadsökning för trafikproduktionen har budgeterats till 8 procent medan prognosen utvisar en lägre ökning om 7 procent. Den ökande volymen infrastrukturinvesteringar medför högre kapitalkostnader med 17 procent eller 128 mnkr.

Tillgodohavanden på SL:s koncernkonto i landstinget uppgår till 1 498 mnkr (1 464 mnkr 2001-12-31).

SL avviker från finanspolicyn genom en fordran från 2000 på AB Transitio uppgående till 1 053 mnkr. Denna uppstod i samband med försäljning av begagnade spårfordon som ett led i en operationell leasingaffär. Återbetalning jämte ränta sker under 10 år.

Verksamhet

Verksamheten under året inriktas mot att öka kollektivtrafikresandet, erbjuda en utbyggd och förbättrad kollektivtrafik, ökad pålitlighet och tillgänglighet samt att trafiken ska upplevas som hel, ren, snygg och trygg.

För att renodla beställarrollen har arbetet med att omstrukturera SL fortsatt. Verksamheten för hiss- och rulltrappsservice drivs numer som ett helägt bolag under namnet SL HR-Service AB. Förberedelser pågår av förändring av majoritetsägandet i Svensk Banproduktion AB och en avsiktsförklaring har tecknats med Strukton Railinfra B.V., Holland. För övertagande av aktiemajoriteten i Busslink AB, 60 procent, har avtal tecknats med franska företaget Keolis. Försäljningen är villkorad av EU-kommissionens godkännande. SL:s ägarandel i SL Kundtjänst AB har minskat till 51 procent och nya aktieägare är Connex, Busslink, Swebus, Citypendeln och Linjebuss. SL:s ökade aktieinnehav i Transitio AB, 54 procent, kommer att minskas i samband med att nya delägare går in i Transitio. Försäljning pågår av SL:s återstående aktier, 40 procent, i Connex Tunnelbanan AB till Connex Transport AB.

Sedan i mars 2001 har Connex Tunnelbanan haft ansvaret för trafiken på Roslagsbanan. Efter långvariga trafikproblem orsakade av personalbrist sades avtalet upp och ny entreprenör, Roslagståg, upphandlades från årsskiftet 02-03. Busstrafiken i Nacka/Värmdö och Huddinge/Botkyrka övertogs under våren av Swebus. Trafikstörningar till följd av personalbrist uppstod relativt snart och Swebus har efter extraordinära åtgärder fått förlängt förtroende. Upphandling av banunderhåll har genomförts och Banverket Entreprenad och Svensk Banproduktion AB delar på entreprenaderna från september 2002. Beslut har fattats om förlängning av trafikavtalen med Connex fram till 2009.

Efter höjning i september och oktober 2001 har taxorna varit oförändrade. En ändrad zonindelning har genomförts och fler kuponger åtgår för längre resor. Två nya resekort, fritidskortet och lördag/söndag-kortet erbjuds resenärerna från i höst. Utökad resegaranti från kr 300 till 400 kr har införts och antal resegarantiärenden prognostiseras till 28 000.

Måluppfyllelse och Resandeutveckling beskrivs under avsnittet ”*Verksamhetsanalys*”.

Investeringar

Årets nettoinvesteringar prognostiseras till 2 636 mnkr, en avvikelse mot budget med 930 mnkr (1 706 mnkr). Finansiering planeras ske via leasing med 2 033 mnkr och lån från landstinget med 603 mnkr. Statsbidrag ingår med 486 mnkr. Upplåningsbehovet från landstinget beräknas till 367 mnkr utöver budget. Investeringarna består till övervägande del av nya tunnelbanevagnar, upprustning av vagnar, banor, stationer och bytespunkter, byggnation av Tvärbanan samt förskott för nya pendeltågsvagnar.

Nya pendeltågsvagnar är upphandlade och kommer att levereras av Alstom, Tyskland. Beställningen omfattar 55 vagnar med option på ytterligare 50 vagnar. Leverans av förserievagnar startar 2004 varefter serieleveranser sker 2005-2007. Ordersumman uppgår till ca 3 700 mnkr. Finansieringsupphandling avseende de 70 senast beställda Vagn 2000 och de nya pendeltågen har slutförts och avtal har tecknats med Handelsbanken/Handelsbanken Finans. Finansieringsramen, som ger fördelaktiga villkor och stor flexibilitet, uppgår till drygt 6 000 mnkr.

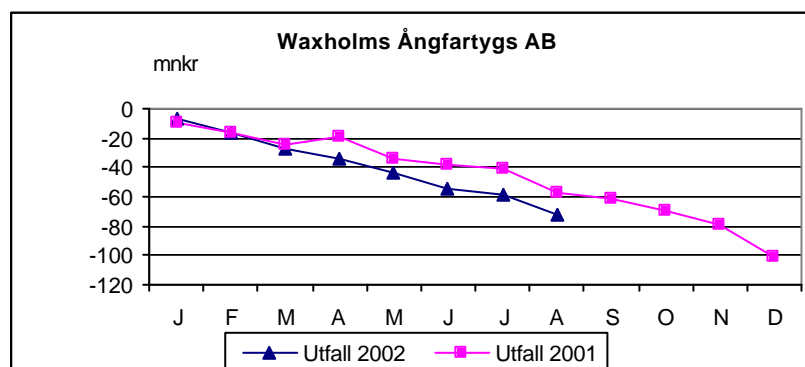
Läs mer om SL i avsnittet ”*Investeringar*”.

Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	75,7	72,7	4	99,6	95,0	93,4	-6
Köpt trafik	-90,1	-81,2	11	-119,4	-121,7	-126,7	6
Övriga kostnader	-43,2	-46,1	-6	-69,3	-63,8	-64,9	-6
Verksamhetens kostnader	-133,3	-127,3	5	-188,7	-185,5	-191,6	1
Avskrivningar	-10,0	-9,3	7	-15,3	-17,5	-15,0	-2
Finansnetto	-4,3	6,4	-167	3,4	-7,0	-6,7	-294
Resultat före bokslutsdispositioner	-71,9	-57,5		-101,0	-115,0	-119,9	
Resultat exkl engångsposter	-71,9	-72,7					

Resultat

Periodens resultat före bokslutsdispositioner uppgår till -72 mnkr, en försämring med 25 procent jämfört med föregående år. Resultatet för 2001 påverkades av försäljning av Stockholms Sjötrafik AB (SSAB), utdelning från dotterbolag samt försäljning av fartyg med sammanlagt 14 mnkr. Efter justering av dessa engångsposter ligger resultatet i nivå mellan åren.

Verksamhetens intäkter är högre p.g.a. ökat resande samt höjd kontanttaxa i skärgårdstrafiken inför högsäsong 2002. Jämfört med föregående år har kostnaderna ökat för trafikavtalen, drift av egna fartyg samt för samarbetsavtalet mellan WÅAB och SSAB, bl.a. genom överföring av underhållskostnader för fartyg.

Prognos

Prognosen uppgår till -120 mnkr före bokslutsdispositioner, en försämring jämfört med budget med 5 mnkr. Ökade persontrafikintäkter och lägre kostnader för avskrivningar kompenserar ökade kostnader för köpt trafik. Årsprognos för intäkter avviker beroende på minskad bunkerförsäljning vilket matchas av lägre kostnader för managementavtal.

Likvida medel uppgår till 35 mnkr och soliditeten är 5,2 procent.

Verksamhet

Waxholms Ångfartygs AB ansvarar för den reguljära båttrafiken i Stockholms län. All trafik är upphandlad och utförs i samarbete med privata entreprenörer. Verksamheten under året inriktas mot att erbjuda goda resmöjligheter i Stockholms skärgård, god turtäthet året runt i ett i tiden anpassat linjenät och att utveckla trafikens kvalitet och kapacitet genom bl.a. upphandling och samarbete med privata entreprenörer.

Det ökade utbudet innebär utökad vintertrafik, fler möjligheter till arbetspendling, utökad godstrafik för att förkorta leveranstiderna samt ändrad vartidtabell, vilket medför att veckoslutstrafik tidigarelags från maj till april på de flesta skärgårdslinjer. På flera linjer har utbudet minskats under perioder då efterfrågan är låg.

Resandeutveckling

	Utfall 0208	Utfall 0108	% förändring	Budget 2002	Prognos 2002	% förändring
Antal passagerare (1000-tal)	3 634	3 312	10	3 761	4 327	15
Antal utbudstimmar	49 189	46 456	6	68 500	67 100	-2
Antal ton godstrafik	5 825	5 275	10	6 720	7 100	6
Genomsnitt antal passagerare / utbudstimme	74	71	4	55	64	16

Verksamheten fortsätter att expandera avseende såväl antal passagerare som godsmängder och även under lågsäsong. Jämfört med år 2001 har antal passagerare ökat med 10 procent, antal utbudstimmar 6 procent och antal ton godstrafik 10 procent med bibehållet ekonomiskt resultat. Ökningen är hänförlig till skärgårdstrafik med nya avtal och utökad trafik. Prognosen för antal passagerare räknas upp med 15 procent baserad på ökat resande samt helårseffekt av resande på Slussenlinjen och Gåshaga brygga. Prognosen för utbudstimmar -2 procent baseras på att s.k. tomturer räknats bort eftersom inga passagerare reser med en sådan tur.

Investeringar

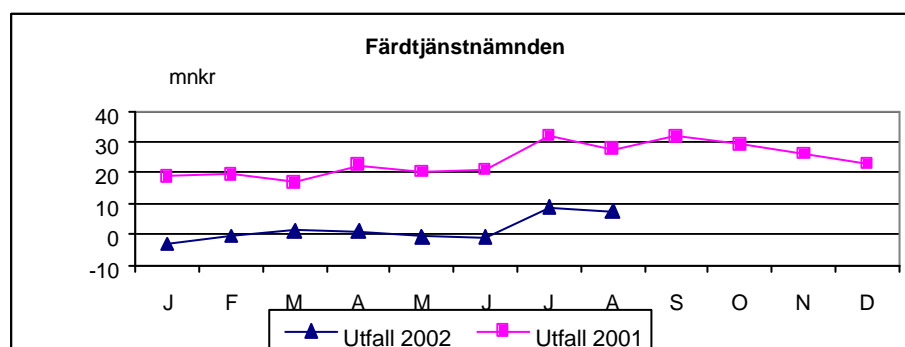
WÅAB:s investeringsbudget för åren 2001-2004 innebär en investeringsram om 26 mnkr per år inklusive kapitalkostnader. Investeringsutfallet för perioden uppgår till 17 mnkr och prognostiseras till 45 mnkr vilket är en avvikelse med 37 mnkr jämfört med investeringsplan. Avvikelsen utgörs av överföring av investeringsutgifter från 2001 i huvudsak förskott för nytt fartyg, fördyrade reparationer samt utökade utgifter. Upplåningsbehovet beräknas till 37 mnkr en avvikelse mot budget med 31 mnkr. Avskrivningarna beräknas till 15 mnkr.

Färdtjänstnämnden (FtjN)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Avgifter	68,1	63,1	8	101,9	107,0	105,0	3
Landstingsbidrag	475,2	475,2	-	712,8	712,8	712,8	-
Övriga intäkter	84,2	73,0	15	113,8	111,5	136,2	20
Verksamhetens intäkter	627,5	611,3	3	928,5	931,3	954,0	3
Köpta taxiresor	-363,8	-358,7	2	-550,6	-565,9	-555,8	1
Köpta färdtjänstbussresor	-103,6	-95,4	9	-149,5	-147,0	-155,1	4
Övrig köpt färdtjänst	-20,8	-18,8	11	-28,1	-36,4	-36,4	30
Övriga kostnader	-131,1	-109,6	20	-176,1	-180,7	-205,7	17
Verksamhetens kostnader	-619,3	-582,5	6	-904,3	-930,0	-953,0	5
Avskrivningar	-0,7	-1,1	-36	-1,5	-1,3	-1,0	-33
Finansnetto	0	0	-	0,2	0	0	-100
Resultat	7,5	27,7		22,9	0	0	

Resultat

Periodens resultat uppgår till 7 mnkr vilket är 20 mnkr lägre jämfört med motsvarande period föregående år. Periodens kundintäkter är fem miljoner kronor högre än föregående år, vilket förklaras framför allt av att högkostnadsskyddet höjdes från och med 2001-09-01 med 50 kronor för fullbetalande och med 30 kronor för pensionärer. Jämfört med utfall för motsvarande period föregående år har verksamhetens kostnader ökat med 36 mnkr. Trafikkostnaderna, som består bland annat av kostnader för färdtjänstresor med taxi och färdtjänstbuss samt kostnader för kundernas nyttjande av kollektivtrafiken, har ökat med 15 mnkr. Övriga kostnader har ökat med 21 mnkr. Den huvudsakligen ökningen utgörs av förvaltningsresor, 13 mnkr samt personalkostnader, 1 mnkr.

Prognos

Prognosen visar inga avvikelser mot budget. I jämförelse med föregående års utfall beräknas en negativ avvikelse på 23 mnkr till följd av ökade trafikkostnader.

Verksamhet

Färdtjänsten utgör en kompletterande kollektiv trafikform för personer som på grund av långvarigt eller bestående funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller resa med allmänna kommunikationer. Färdtjänsten har inga egna fordon, utan upphandlar resor från taxi och andra trafikföretag.

Färdtjänsten är en beställarorganisation. Under året har upphandling av färdtjänstbuss- och specialfordonstrafik genomförts till det totala beloppet för ca 200 mnkr.

Under 2002 har genomförts följande stora förändringar inom färdtjänsten:

- Nya reserutiner med färdtjänstkortet som resedokument har införts
- Arlanda Express har blivit anvisat färdväg för resor till och från Arlanda
- Förändrade regler för sjuk- och vårdresor har trätt i kraft

Samarbetet med SL

Samarbetet med SL har lett till flera projekt, som har som mål att samordna och utveckla ett effektivare persontransportsystem där en mindre andel av befolkningen måste hänvisas till särlösningar.

Resenärsutveckling

För år 2002 budgeterades det totala antalet tillståndsberättigade resenärer vid årets slut till 83 700 och utfallet efter åtta månader blev 83 456. Jämfört med samma period föregående år har det totala antalet resenärer minskat med 364. Prognosen pekar på att det totala antalet resenärer i slutet av året kommer att uppgå till 83 700, vilket överensstämmer med budget. Taxiresenärerna beräknas bli 68 700, vilket är 300 fler än budget och färdtjänstbussresenärerna 15 000, vilket är 300 färre än budget.

Reseutveckling

De färdtjänstresenärer som har tillstånd att resa med färdtjänstbuss och därmed störst svårighet att resa med allmänna kommunikationer har rätt till ett obegränsat resande med färdtjänst. För övriga färdtjänstkunder gäller sedan halvårsskiftet år 2000 en tilldelning på 208 färdtjänstresor per år, fördelade på 72 färdtjänstresor som alla kunder får och därutöver 34 resor per kvartal som kunden får efter kontakt med färdtjänstens kundservice. För arbetsresor och vissa andra resor utökas tilldelningen efter ansökan.

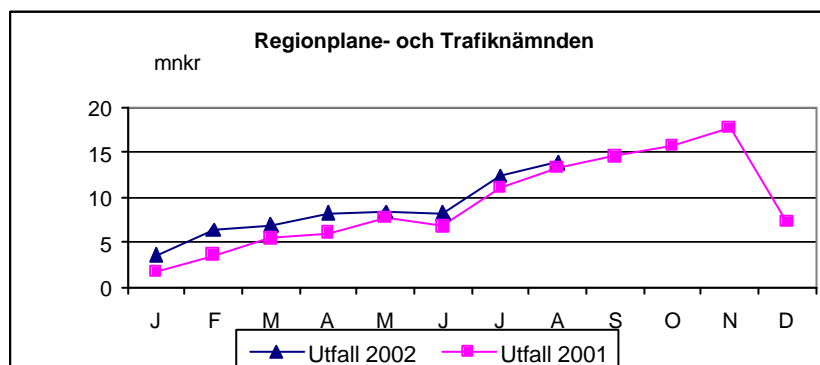
Det totala antalet resor uppgår i budget för 2002 till 3,9 miljoner resor. Av dessa avser 3,5 miljoner eller 88 procent färdtjänstresor och 0,5 miljoner eller 12 procent förvaltningsresor. Hittills under året har 2,7 miljoner resor utförts varav 0,4 miljoner är förvaltningsresor. Prognosen pekar på att det totala antalet resor kommer att uppgå till 4,1 miljoner vilket innebär en ökning med 0,1 miljoner i jämförelse med budgeten. Antalet färdtjänstresor per kund budgeterades för år 2002 till 41 resor och prognosen visar ett utfall enligt budget.

Regionplane- och trafiknämnden (RTN)

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Landstingsbidrag	49,9	49,9	0	74,8	74,8	74,8	0
Övriga intäkter	0,9	1,2	-25	3,2	0,9	1,3	-59
Verksamhetens intäkter	50,8	51,1	0	78,0	75,7	76,1	-2
Personalkostnader	-14,1	-14,7	-4	-22,6	-22,2	-22,2	-2
Övriga kostnader	-23,4	-23,4	-1	-48,6	-53,6	-51,3	6
Verksamhetens kostnader	-37,2	-38,1	-2	-71,2	-75,8	-73,5	3
Avskrivningar	-0,1	-0,1	0	-0,2	-0,3	-0,2	0
Finansnetto	0,4	0,4	0	0,7	0,4	0,6	-14
Resultat	13,9	13,3		7,3	0,0	3,0	

Resultat

Periodens resultat, 14 mnkr, ligger i nivå med föregående år. Detta beror på den sedvanliga koncentrationen av upphandlingar under andra halvåret, vilka belastar resultatet vid årets slut samt lägre nivå på bidrag ur skärgårds- och miljöanslaget. Verksamhetens intäkter består huvudsakligen av landstingsbidrag. Verksamhetens kostnader består till övervägande del av kostnader för personal, projekt och bidrag.

Prognos

Prognosen visar ett överskott på 3 mnkr. Kostnaderna prognostiseras bli lägre för vissa EU-projekt samt för bidrag ur skärgårds- och miljöanslaget. Jämfört med bokslut 2001 är prognosen 4 mnkr lägre och skillnaden beror på minskad intäkt av försäljning av övriga tjänster samt ökad kostnad för bidrag och konsulttjänster. Likviditeten uppgår till 22 mnkr och håller konstant nivå.

Verksamhet

Regionplane- och trafiknämnden är en beställarnämnd och upphandlar årligen tjänster för ca 27 mnkr. För närvarande genomförs en EU-upphandling av konsulttjänster för utredningar kring regionala planerings- och utvecklingsfrågor samt infrastrukturfrågor.

Regionplan 2001 och infrastrukturen

Landstingsfullmäktige fattade i maj beslut om Regional Utvecklingsplan 2001 för Stockholmsregionen, RUFS. Beslutet har överklagats av Stiftelsen Stolta Stad. När fullmäktiges beslut vunnit laga kraft, vilket bedöms ske senare i höst, kommer planen att ha en giltighet på sex år. Landstingsfullmäktige har givit nämnden i uppdrag att aktualitetspröva RUFS under kommande mandatperiod.

Redan 2001 fattade nämnden beslut om genomförandeinriktat arbete kring ekonomisk utveckling, integration och kompetensfrågor. I detta arbete ingår även områdena regionplanering och transporter. En viktig process är arbetet med den statliga infrastrukturplanering som kontoret deltar aktivt i.

Förse kommunerna med underlag för fysisk planering

Kommunkontaktarna har breddats och intensifierats avseende utvecklingsplaneringens nya områden och arbete bedrivs i samverkan med KSL (Kommunförbundet Stockholms Län). Arbete har även inletts med de nya regionala tillväxtprogrammen (RTP) vilket leds gemensamt av länsstyrelsen, landstinget, KSL, Stockholms stad och Handelskammaren.

Ökad regional kraftsamling

Det finns en enighet bland länets kommuner om behovet av en tydlig företrädare för regionen men inte om organisationsformen. Under 2002 har ett förslag remissbehandlats om att förändra KSL:s status från förening till kommunalförbund. Mycket tyder på att förslaget kan genomföras från och med kommande årsskifte.

Fastigheter

Landstingsfastigheter Stockholm (LFS)

mnkr	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Intäkter							
Verksamhetens intäkter	1 311,3	1 317,3	-1	2 006,7	1 980,2	1 860,1	-7
Vinst fast. försäljn.	76,2	185,2	-59	398,3	172,0	169,4	-58
Summa intäkter	1 387,5	1 502,5	-8	2 405,0	2 152,0	2 029,5	-16
Verksamhetens kostnader	-526,8	-534,9	-2	-946,9	-857,0	-817,9	-14
Avskrivningar	-259,8	-234,5	11	-395,6	-422,0	-399,1	1
Finansiella intäkter	10,7	12,3	-13	17,8		3,0	-83
Finansiella kostnader	-209,3	-228,4	-8	-338,5	-325,0	-293,7	-13
Resultat	402,3	517,0		741,8	548,2	521,8	

Resultat

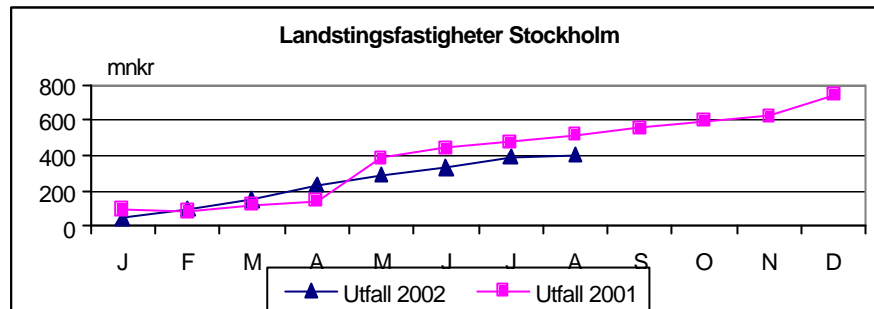
Periodens resultat uppgick till 402 mnkr vilket är 115 mnkr sämre än för motsvarande period föregående år. Försämringen förklaras framför allt av lägre realisationsvinster i samband med fastighetsförsäljningar.

Resultatet exklusive realisationsvinster uppgick till 326 mnkr att jämföra med motsvarande utfall förra året på 332 mnkr. Den negativa resultatutvecklingen förklaras av att verksamhetens intäkter har minskat med 6 mnkr, medan de totala kostnaderna ligger i samma nivå som föregående år. Minskningen är hänförlig till att intäkterna från försäljningen av fastighetsservice har sjunkit med 22 mnkr, medan hyresintäkterna har ökat med 16 mnkr.

Totalt uppgick hyresintäkterna till 1 237 mnkr, varav externa hyresgäster svarade för 18 procent. I jämförelse med samma period föregående år har de externa intäkterna ökat med 27 mnkr medan intäkterna från interna hyresgäster minskat med 11 mnkr. De landstingsinterna hyresintäkterna har minskat till följd av beslut om ny kapitalstruktur för LFS och försiktigare tillämpning av marknadsmässiga hyror. Akutsjukhusens hyror sänktes med 77 mnkr från och med 1 januari 2002, vilket ger en negativ effekt under perioden på LFS intäkter med 50 mnkr. Indexuppräknning av hyror och driftstart av nya objekt har dock delvis parerat intäktsminskningen.

Verksamhetens kostnader omfattar fastighetsdrift, media, fastighetsunderhåll samt förvaltningsarvodet till Locum AB. I jämförelse med motsvarande period föregående år är kostnaderna 8 mnkr lägre, framför allt på grund av lägre underhållskostnader. Avskrivningarna har däremot ökat i takt med att investeringsobjekt avslutats och tagits i drift. Slutligen har räntekostnaderna minskat i jämförelse med föregående år, vilket är

ytterligare en effekt av beslut om kapitalstruktur och omläggning av LFS lån till marknadsmässiga villkor.

Prognos

Prognosen pekar på att årets resultat blir 522 mnkr, vilket är 26 mnkr lägre än vad fullmäktiges budget angav. Den negativa avvikelserna förklaras i första hand av effekterna av förändrad kapitalstruktur för LFS. Totalt medför förändringen en resultatförsämring för år 2002 på 50 mnkr som består av hyressänkning på 77 mnkr och lägre räntekostnad på 27 mnkr. Försämringen pareras dock delvis av att avskrivningskostnaderna beräknas bli 22 mnkr lägre till följd av lägre investeringsvolym samt av att underhållet ligger något under budgeten.

Realisationsvinsterna beräknas ligga nästan i nivå med budgeten.

Verksamhet

LFS är en redovisningsenhet för fastigheter som ägs direkt av landstinget och fastigheterna förvaltas av Locum AB enligt fullmäktiges riktlinjer. Fastighetsförvaltningen inriktas främst på att utveckla landstingets fastigheter och lokaler så att de motsvarar verksamheternas krav på funktionalitet samt på att behålla de strategiska fastigheternas värde och ändamålsenlighet genom väl avvägt underhåll och investeringar. Förvaltningsansvaret omfattar även administration och finansiering av de byggnadsinvesteringar som redovisas i LFS.

Det långsiktiga arbetet med att utveckla landstingets fastigheter baseras i första hand på fastighetsutvecklingsplaner (FUP). Under perioden har arbetet med FUP för Bromma sjukhus startat, delområdesplan för Huddinge sjukhus har färdigställts och planer för Nacka Närsjukhus och Södertälje sjukhus har slutförts. FUP för S:t Eriks sjukhus har genomförts i ett första planeringsvarv och arbetet med planen för Danderyds sjukhus har fortsatt i ett andra planeringsvarv. Planeringen inför FUP för Södersjukhuset har påbörjats under perioden medan planen för Karolinska sjukhuset vilar i avvaktan på Universitetssjukhusutredningens rapport.

Utvecklingsarbetet är koncentrerat till fastigheter som disponeras av landstingets kärnverksamheter. Icke strategiska fastigheter avsätts enligt fullmäktiges uppdrag på marknaden. Årets försäljningar uppgick till 326 mnkr och omfattar fyra fastigheter samt delar av fem fastigheter. De genomförda försäljningarna omfattar i huvudsak mindre fastigheter samt kontrakt som har förhandlats fram under tidigare år men av detaljplanemässiga skäl resultatavräknats först i år.

Fastighetsförsäljningarna har medfört att antalet landstingsägda fastigheter har minskat under perioden från 73 till 68 samtidigt som den totala bruttoarean har minskat med 65 tusen kvadratmeter. Uthyrningsgraden har ökat från 89 till 90 procent i genomsnitt och uppgår för vissa akutsjukhus, till exempel Karolinska och Södersjukhuset, till 98-99 procent.

Periodens investeringar uppgick till 507 mnkr. Påbyggnaden av hus C2 på Huddinge sjukhus och ombyggnaden av Bromma sjukhus är de största objekt som pågår för närvarande. Bromma sjukhus är lokaliserat till fyra byggnader i de centrala delarna av Beckomberga sjukhusområdet och investeringen avser teknisk upprustning och ombyggnad av byggnader 20 och 47. Syftet med investeringen är att möjliggöra samlokalisering och samverkan mellan somatisk specialistvård vid S:t Görans sjukhus, geriatrisk och psykiatrisk vård samt primärkommunal sjukhemsvård. Projektet genomförs i samverkan mellan landstinget, S:t Görans sjukhus AB, Sundbybergs stad samt Bromma stadsdelsförvaltning.

Under perioden har investeringsobjekt för 317 mnkr, varav 293 mnkr avser Bildidiagnostiskt centrum på Södersjukhuset avslutats och aktiverats. Prognosen pekar på att årets investeringsvolym stannar på 900 mnkr.

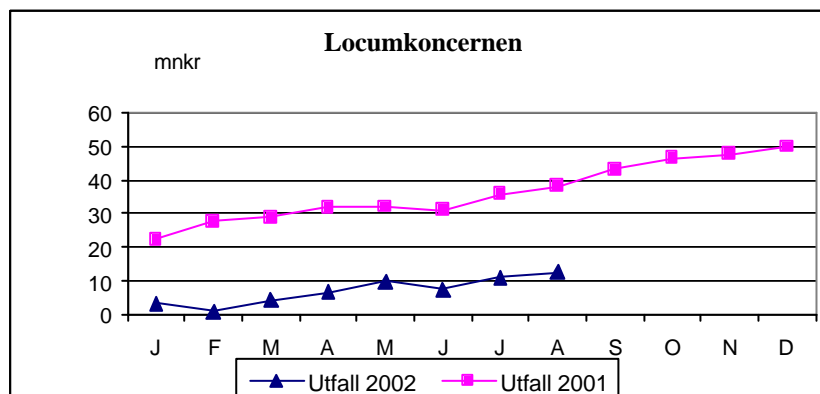
Locumkoncernen

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	104,1	97,0	7	184,9	148,0	158,2	-15
Personalkostnader	-70,1	-61,7	14	-97,2	-112,0	-106,3	9
Övriga kostnader	-27,8	-28,8	-3	-47,6	-42,0	-48,0	1
Verksamhetens kostnader	-97,9	-90,5	8	-144,8	-154,0	-154,3	7
Avskrivningar	-1,8	-1,9	-5	-2,9	-4,0	-2,9	0
Finansnetto	8,1	33,5	-76	12,5	12,0	10,7	-14
Resultat	12,5	38,1		49,7	2,0	11,7	

Resultat

Periodens resultat uppgår till 13 mnkr vilket är 25 mnkr lägre jämfört med motsvarande period föregående år. Differensen förklaras i sin helhet av föregående års reavinst på försäljningen av Dalkia FM AB.

Verksamhetens intäkter är 7 mnkr högre än i utfallet för augusti 2001. Den positiva utvecklingen sammanhänger med ökad försäljning av fastighetservice. Även verksamhetens kostnader har ökat med 7 mnkr. Framför allt har personalkostnaderna ökat med 8 mnkr, medan övriga kostnader har sjunkit något.

Prognos

Årets prognostiserade resultat uppgår till 12 mnkr vilket är 10 mnkr bättre än årets budget. Den förbättrade prognosen beror på en medveten återhållsamhet på kostnads- sidan samt senareläggning av nyrekryteringar.

Verksamhet

Locum har landstingets uppdrag att förvalta landstingets fastigheter enligt gällande förvaltningsavtal. Verksamhetsstyrningen baseras på modellen med balanserade styrkort som belyser verksamhetsutvecklingen utifrån flera olika perspektiv – Kundperspektivet, Samhällsperspektivet, Ägarperspektivet, Medarbetarperspektivet samt Processperspektivet. Merparten av de nyckeltal som ingår i Locums balanserade styrkort mäts på helårsbasis.

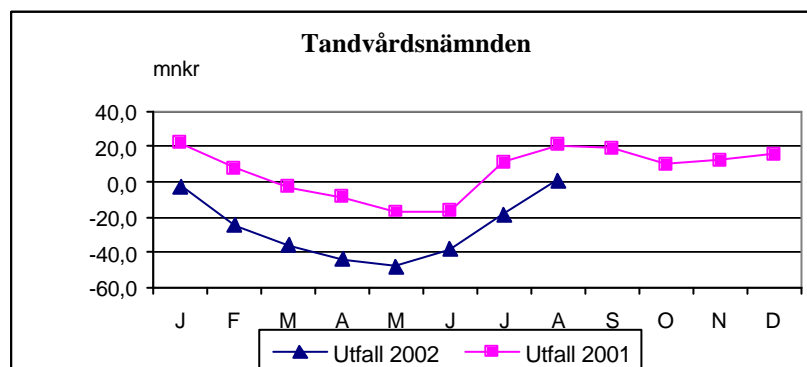
Övrig verksamhet

Tandvårdsnämnden

(mnkr)	Utfall	Utfall	%	Bokslut	LF		%
	2002	2001	förändring		Budget	Prognos	förändring
	jan-aug	jan-aug	02-01	2001	2002	2002	Pr-Bokslut
Landstingsbidrag	364,7	354,7	3	532,0	547,0	547,0	3
Övriga intäkter	20,5	21,1	-3	33,6		34,9	4
Verksamhetens intäkter	385,2	375,8	3	565,6		581,9	3
Barn- och ungdomstandvård	-265,4	-248,9	7	-379,9		-387,8	2
Uppsökande/nödvändig tandv.	-101,5	-88,6	15	-143,1		-168,2	17
Övriga kostnader	-20,3	-20,7	-0	-31,8		-28,7	-10
Verksamhetens kostnader	-387,2	-358,2	8	-554,8		-584,7	5
Avskrivningar	-0,2	-0,1	100	-0,2		-0,2	0
Finansnetto	2,7	3,0	-10	4,7		3,0	-36
Resultat	0,5	20,5		15,3	0	0	

Resultat

Tandvårdsnämndens resultat för perioden januari – augusti är 0,5 mnkr, vilket innebär en försämring med 20 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år och med 15 mnkr jämfört med bokslut 2001.

Prognos

Tandvårdsnämnden prognostiserar ett nollresultat för år 2002, vilket är i överensstämmelse med tidigare prognoser. Jämfört med budget redovisas dock såväl över- som underskott. Inom *barntandvården* prognostiseras ett överskott på 19 mnkr som till största delen kan hänföras till tandregleringen. Inom *vuxentandvården* prognostiseras ett underskott på -21 mnkr. Inom det reformerade tandvårdsstödet prognostiseras ett underskott på -24 mnkr för nödvändig tandvård och tandvård som ett led i sjukdomsbehandling, medan kirurgi och narkos redovisar smärre överskott.

Verksamhet

Under året gäller vårdöverenskommelser och avtal tecknade med Folktandvården, Odontologiska institutet samt ett antal privata vårdgivare.

Tandvårdsstaben har under året utvecklat en ny modell för ersättning inom den allmänna barn- och ungdomstandvården. Förslaget innebär att vårdgivarna kommer att få extra ersättning, utöver tandvårdspengen, vid behandling av barn och ungdomar som bor i områden där behovet av tandvård är störst. Tandvårdsnämnden väntas fatta ett principbeslut om att börja använda modellen från och med 2003.

Tandvårdsnämnden beslutade i samband med budgeten om riktad kollektiv profylax till barn och ungdomar i områden med hög kariesförekomst.

Under året har upphandlingar av utbildningsplatser för specialiseringstjänstgöring genomförts.

Ett arbete att inför år 2003 auktorisera vårdgivare inom tandreglering har påbörjats. Syftet är att öka vårdutbudet då det för närvarande bedöms som otillräckligt.

Tandvårdsstaben har under året genomfört ett antal uppföljningar för att utvärdera verksamheten och bedöma kvalitén i utförda tjänster.

En sammanställning av barn och ungdomars tandhälsa har utförts och redovisades för Tandvårdsnämnden i februari. I rapporten beskrevs bl.a. olikheter i tandhälsan i olika områden i länet.

En utredning har beställts av Folktandvården i Stockholms län AB i samarbete med Odontologiska institutionen. Utredningen är en studie av munhälsan hos 13- och 19 åringar i 7 geografiska områden.

Inom barn och ungdomstandvården har även ett projekt som belyser resultatet av tandregleringsvården ett år efter avslutat behandling genomförts. Projektet redovisar förutom behandlingsresultatet även bemötande och omhändertagande.

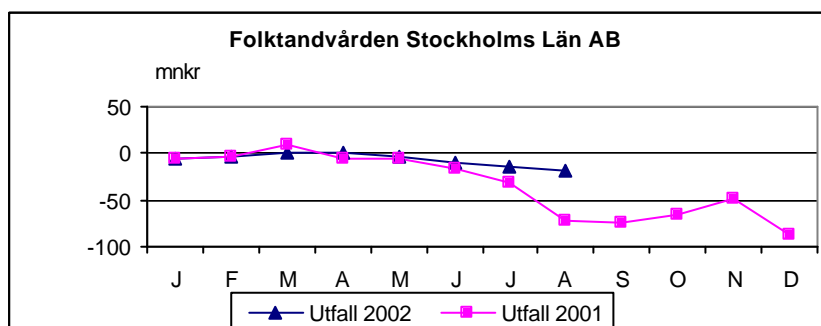
Folktandvården Stockholms Län AB

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF ¹⁾ Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	667	615	8	987		1 108	12
Personalkostnader	- 453	-464	- 2	-719		- 740	2
Övriga kostnader	- 205	-200	2	-319		- 350	10
Verksamhetens kostnader	-658	-644	-1	-1 038		-1 090	5
Avskrivningar	- 27	-20	35	- 33		- 43	30
Finansnetto	- 1	-2	50	- 3		- 4	33
Resultat	- 19	-71		- 87	8	- 29	

1) Bolagets styrelse har beslutat om intern budget vars resultat slutar på -15 mnkr.

Resultat

Resultatet efter årets första åtta månader är - 19 mnkr, vilket är en förbättring med 52 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år. Intäkterna har ökat medan kostnaderna i stort sett är oförändrade.

Prognos

Det prognostiserade resultatet för helår 2002 är - 29 mnkr. Försämringen mot fullmäktiges resultat förklaras bland annat av att tandstatusen i s.k. socioekonomiskt svaga områden inte finansieras fullt ut och kvardröjande kostnadseffekter från den omstrukturering som gjordes av bolaget under slutet av 2001.

Verksamhet

Inom barn- och ungdomstandvården är Folktandvården marknadsledande både inom allmän- och specialisttandvård. För att främja konkurrenssituationen inom den allmänna barn- och ungdomstandvården informerar tandvårdsnämnden om möjligheten att välja privat vård. År 2001 valde cirka 85 procent av barn och ungdomar Folktandvården som vårdgivare. Även om det är en liten minskning jämfört med föregående års siffror

tyder resultatet ändå på stort förtroende för Folktandvårdens kompetens avseende barn tandvård.

Antalet behandlade barn och ungdomar i obligatorisk ålder under perioden var 113 001, vilket innebär en ökning med 7 397 jämfört med föregående år.

Antalet behandlade vuxna var t o m augusti 225 551, vilket är 197 fler än föregående år.

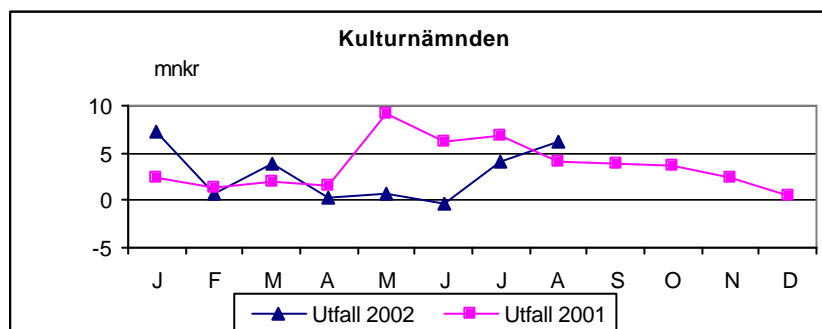
Inom specialisttandvården kommer cirka en tredjedel av patienterna från privata remitterter. Antalet färdigbehandlade patienter under perioden var 18 163, vilket jämfört med motsvarande period föregående år innebär en ökning med 513.

Kulturnämnden

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	174,0	166,7	4	185,1	187,8	191,5	3
Verksamhetens kostnader	-167,4	-162,2	3	-184,2		-188,8	2
Avskrivningar	-0,6	-0,5	20	-0,7		-0,8	14
Finansnetto	0,2	0,1	100	0,2		0	-100
Resultat	6,2	4,1		0,4	0	1,9	

Resultat

Kulturförvaltningen visar ett resultat om 6,2 mnkr för perioden. Överskottet på 6,2 mnkr beror på att utbetalningar av verksamhetsstöd senarelagts p.g.a. att erforderliga underlag från vissa stödmottagare kommit in senare än planerat.

Prognos

För helåret 2002 beräknas ett överskott på 1,9 mnkr.

Verksamhet

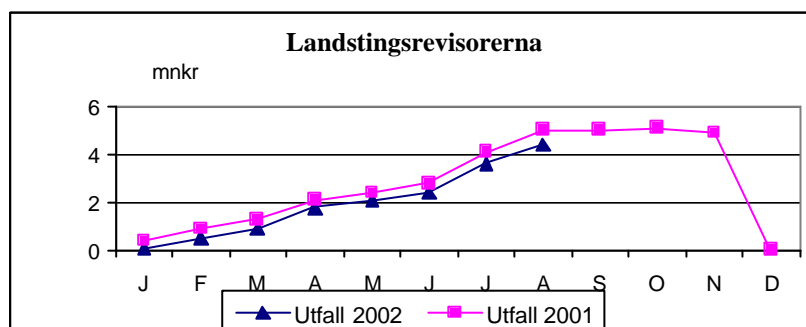
Nära 80 procent av kulturnämndens budget avser bidrag till olika former av kulturverksamhet i länet. Bidragsmottagare är bl.a. regionala distriktsorganisationer och ungdomsorganisationer.

Landstingsrevisorerna

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	17,6	17,6	-	27,0	27,4	27,4	1,5
Verksamhetens kostnader	-13,2	-12,6	4,8	-27,1		-27,8	2,6
Avskrivningar	0	0	-	0		0	-
Finansnetto	0	0	-	0,1		0	-100
Resultat	4,4	5,0		0	0	-0,4	

Resultat

Resultatet följer samma utveckling som föregående år.

Prognos

Avvikelsen beror på utökad granskning av prioriterade områden och därigenom ökade konsultkostnader.

Verksamhet

Organisationen anpassas fortlöpande efter förändringar i landstingets verksamhet och de krav som utvecklingen ställer.

Förvaltningsrevisionen har givits ökat utrymme med förstärkt uppföljning av hur fullmäktiges beslut om verksamhetsutveckling verkställs. Redovisningsrevisionen är till övervägande del utlagd på externa revisionsbyråer.

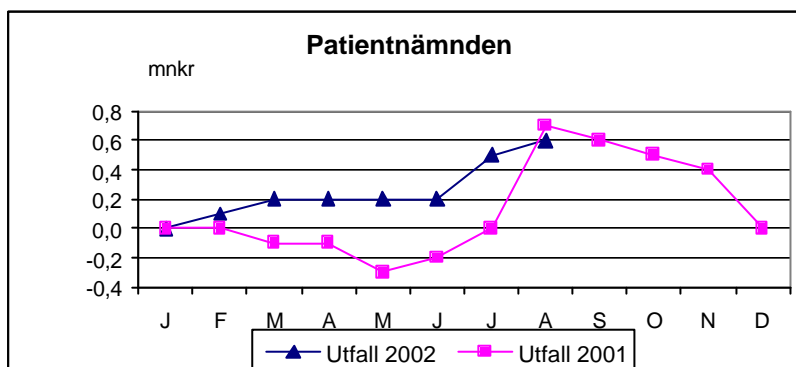
Patientnämnden

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter *)	7,7	7,5	3	11,8		11,4	-3
Verksamhetens kostnader	-7,1	-7,0	2	-11,8		-11,4	-3
Avskrivningar	-	-	-	-		-	-
Finansnetto	-	-	-	-		-	-
Resultat	0,6	0,7		0	0	0	

*) En del av intäkterna utgörs av ersättning från kommunerna, 1 mnkr.

Resultat

Patientnämndens resultat för perioden januari – augusti är 0,6 mnkr.

Prognos

Patientnämnden prognostiserar ett nollresultat för år 2002.

Verksamhet

Antalet inkomna patientärenden t.o.m. den 31 augusti 2002 var 3 254. Detta innebär en ökning med över 20 procent jämfört med motsvarande period föregående år.

Prognosen för helår är drygt 4 800 ärenden, vilket är ett trendbrott då ärendena sedan 1998 legat på en konstant legat nivå på omkring 4 000 ärenden per år.

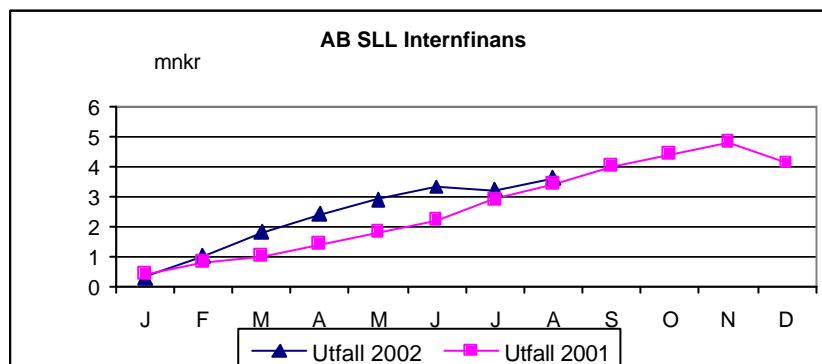
Ökad ärendemängd med därtill hörande ökad arbetsbelastning innebär, enligt Patientnämnden, behov av resursförstärkningar under perioden 2003 – 2005.

AB SLL Internfinans

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	4,9	3,7	32	7,3		7,3	0
Verksamhetens kostnader	-3,1	-2,5	24	-4,2		-5,6	33
Finansnetto	1,8	2,2	-18	2,5		2,3	-8
Resultat	3,6	3,4		5,6	2,0	4,0	

Resultat

Resultatet är 3,6 mnkr, vilket är 0,2 mnkr bättre än föregående år. Jämfört med motsvarande period föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 1,2 mnkr. Ersättningen till Internfinans via samverkansavtalet har ökat p g a landstingets högre skuldnivå samt verkställd nyupplåning. Verksamhetens kostnader har ökat med 0,6 mnkr. Främsta orsaken till detta är att personalkostnaderna ökat som en följd av nyrekryteringar.

Prognos

Att årsprognosen för år 2002 överstiger budget beror främst på ett förbättrat finansnetto jämfört med budget.

Verksamhet

Landstingsfullmäktige fastställde i april 2002 en låneram för den samlade upplåningen exklusive leasing på 16 miljarder kronor varav 10 miljarder avser långfristig finansiering. Samtidigt gavs AB SLL Internfinans i uppdrag att verkställa upplåningen.

AB SLL Internfinans har under perioden arbetat med att verkställa långsiktig upplåning åt Stockholms läns landsting genom att emittera obligationslån under landstingets MTN-program till ett värde av 1,2 miljarder kr. Vid delårsbokslutet uppgick utestående obligationslån under MTN-programmet till 5 miljarder kr. Ramen för landstingets MTN-

program har under perioden utökats från 5 till 7 miljarder kr. Bolaget har även verkställt annan långsiktig upplåning åt Stockholms läns landsting om totalt 1,8 miljarder kr. Vidare har ramen för landstingets certifikatprogram höjts från 1 till 2 miljarder kr.

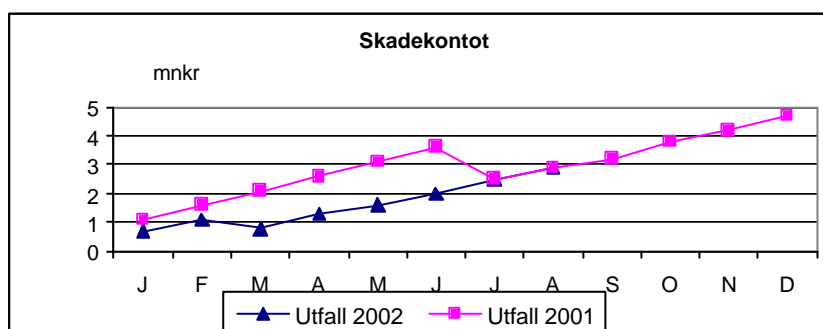
Skadekontot

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	3,5	4,1	-15	5,9		5,0	-15
Verksamhetens kostnader	-2,1	-2,7	-22	-3,4		-15,6	356
Finansnetto	1,5	1,5	0	2,2		2,3	5
Resultat	2,9	2,9		4,7	0	-8,2	

Resultat

Intäkterna för skadepremier t o m augusti är 3,5 mnkr. Intäkterna är därmed 15 procent lägre än föregående år. År 2001 sänktes skadepremierna 40 procent till ca 6 mnkr, och under 2002 har premierna sänkts med ytterligare 15 procent till ca 5 mnkr. Tidigare års fonderingar har gjort att den bestämda nivån, 55 mnkr, på fonden för skadeutbetalningar har nåtts.

Skadeersättning har utbetalats för elva mindre skador, med 1,1 mnkr. Motsvarande period föregående år hade två skador ersatts med 1,8 mnkr.

Prognos

Den negativa avvikelser mot budget förklaras främst av att hänsyn tagits till inträffad brand vid Norrtulls sjukhus samt flera större vattenskador bl.a. hos Folk tandvården. Detta beräknas ge ett underskott på ca 8 mnkr.

Verksamhet

Sedan år 1994 har landstinget ett försäkringssystem enligt s.k. skadekontomodellen. Detta innebär att landstingets alla fastigheter och verksamheter utom trafikbolagen är försäkrade genom detta system. Årliga premier betalas av fastighetsägaren (Landstingsfastigheter Stockholm) samt övriga förvaltningar och bolag till Skadekontot.

En fond uppgående till närmare 55 mnkr har byggts upp av dessa premier för att utjämna kostnaderna samt reglera inträffade skador.

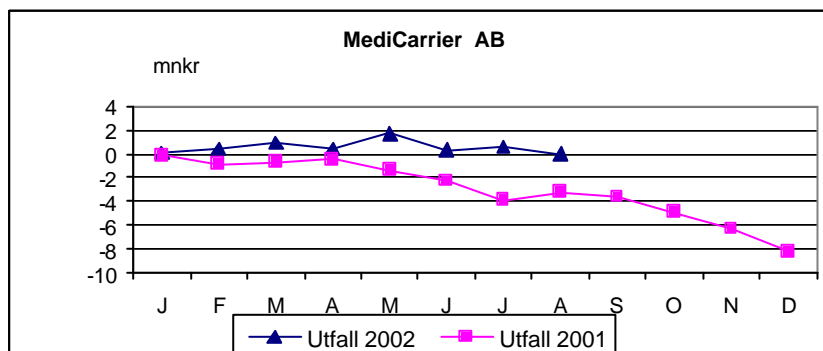
MediCarrier AB

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF ¹⁾ Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	192,2	173,8	11	272,2		296,5	9
Personalkostnader	- 23,2	-21,3	9	- 34,2		- 34,0	- 1
Övriga kostnader	- 167,0	-154,0	8	- 243,6		- 258,7	6
Verksamhetens kostnader	-190,2	-175,3	8	-277,8		-292,7	5
Avskrivningar	- 1,6	-1,6	0	- 2,4		- 2,3	- 4
Finansnetto	- 0,3	- 0,1	200	- 0,2		- 0,5	150
Resultat	0,1	- 3,2		- 8,2	0	1,0	

1) Bolagets styrelse har beslutat om intern budget vars resultat slutar på 1,8 mnkr.

Resultat

Resultatet för årets första åtta månader är 0,1 mnkr, vilket är en förbättring gentemot motsvarande period föregående år. Förklaringen till detta är att verksamhetens intäkter ökar mer än dess kostnader.

Prognos

Det prognostiserade resultatet för helår 2002 är 1,0 mnkr, vilket skall jämföras med fullmäktiges krav på nollresultat.

Verksamhet

Utvecklingsarbetet fortsätter för att sänka hanteringskostnaderna. Åtgärder vidtas för att förbättra såväl kvaliteten i arbetet som att öka leveranssäkerheten. Viss ökning kan också noteras vad avser elektronisk hantering av varubeställningar.

Enheterna Ormbergstrycket och kontorservice har förts över till Manpower Outsourcing AB från och med 1 september 2002.

Landstingshuskoncernen

(mnkr)	Utfall 2002 jan-aug	Utfall 2001 jan-aug	% förändring 02-01	Bokslut 2001	LF Budget 2002	Prognos 2002	% förändring Pr-Bokslut
Verksamhetens intäkter	6 529,9	4 879,9	34	7 395,0		10 070,3	36
Verksamhetens kostnader	- 6 530,1	- 4 765,8	37	- 7 326,6		- 10 118,7	38
Avskrivningar	- 181,4	- 115,3	57	- 184,6		- 287,8	56
Finansnetto	- 17,5	- 6,5	169	- 16,8		- 33,3	98
Resultat	- 199,1	-7,7		- 133,0	0	- 369,5	

Resultat

Det konsoliderade resultatet för de i koncernen ingående bolagen är -199 mnkr. Kommentarer till resultatutvecklingen återfinns under respektive bolag.

Prognos

Koncernens prognostiserade resultat för helår tyder på fortsatt dålig resultatutveckling under årets resterande månader och pekar på ett resultat på cirka - 370 mnkr.

Verksamhet

Landstingshuskoncernen består, förutom av moderbolaget Landstingshuset i Stockholm AB, av samtliga helägda bolag utom SL-koncernen. Från och med 2002 har två nya sjukhusbolag tillkommit vilket förklarar den stora förändringen avseende verksamhetens intäkter och kostnader mellan åren.

Moderbolaget bedriver ingen egen verksamhet utan är förvaltare av dotterbolagens aktier. Dotterbolagen bedriver i huvudsak verksamhet inom sjukvård, tandvård och fastigheter samt båttrafik i skärgården.

Resultaträkning, koncernen

		0201	0101	0101	0201
		-0208	-0108	-0112	-0212
Belopp i mnkr	Not	Utfall	Utfall	Utfall	Prognos
Verksamhetens intäkter	2,3	9 432	8 969	14 184	14 854
Verksamhetens kostnader	2,3	-29 897	-27 667	-43 242	-46 286
Avskrivningar		-913	-828	-1 273	-1 350
Verksamhetens nettokostnader		-21 378	-19 526	-30 331	-32 782
Skatteintäkter		21 161	19 428	29 572	31 741
Generellt statsbidrag		2 623	2 634	3 951	3 935
Inkomst- och kostnadsutjämning		-2 932	-2 068	-3 102	-4 398
Momsavgift		-1 287	-1 248	-1 872	-1 930
Skatteintäkter, generellt stats- bidrag, utjämning och momsavgift		19 565	18 746	28 549	29 348
Finansiella intäkter		64	78	121	97
Finansiella kostnader		-487	-336	-558	-809
Resultat efter finansiella poster		-2 236	-1 038	-2 219	-4 146
Årets resultat		-2 236	-1 038	-2 219	-4 146

Resultaträkning, landstinget

	0201	0101	0101
	-0208	-0108	-0112
Belopp i mnkr	Utfall	Utfall	Utfall
Verksamhetens intäkter	5 184	5 012	7 942
Verksamhetens kostnader	-23 877	-22 180	-34 562
Avskrivningar	-368	-371	-609
Verksamhetens nettokostnader	-19 061	-17 539	-27 229
Skatteintäkter	21 161	19 428	29 572
Generellt statsbidrag	2 623	2 634	3 951
Inkomst- och kostnadsutjämning	-2 932	-2 068	-3 102
Momsavgift	-1 287	-1 248	-1 872
Skatteintäkter, generellt stats- bidrag, utjämning och momsavgift	19 565	18 746	28 549
Finansiella intäkter	126	125	202
Finansiella kostnader	-618	-278	-427
Resultat efter finansiella poster	12	1 055	1 095
Lämnade aktieägartillskott	-2 397	-2 283	-3 314
Årets resultat	-2 385	-1 228	-2 219

Balansräkning, koncernen

Belopp i mnkr	Not	020831	010831	011231
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>				
Nyttjanderätter		3	18	4
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		14 051	13 729	14 323
Maskiner och inventarier		1 848	1 598	1 815
Pågående nyanläggningar, förskott avseende materiella anläggningstillgångar		4 978	4 343	4 282
Leasade tillgångar		6 103	4 621	5 365
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>				
Andra långfristiga värdepappersinnehav		-	5	-
Andra finansiella anläggningstillgångar		1 277	1 192	1 221
Summa anläggningstillgångar		28 260	25 506	27 010
Omsättningstillgångar				
Förråd mm		237	248	249
Kortfristiga fordringar		5 615	3 348	5 701
Kortfristiga placeringar	4	73	-	-
Kassa och bank	4	219	516	300
Summa omsättningstillgångar		6 144	4 112	6 250
Summa tillgångar		34 404	29 618	33 260

Balansräkning, koncernen

Belopp i mnkr		020831	010831	011231
Eget kapital				
Ingående eget kapital		5 670	6 896	6 896
Förändring av ingående eget kapital	5	14	970	993
Årets resultat		-2 236	-1 038	-2 219
Summa eget kapital		3 448	6 828	5 670
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	6	4 131	4 084	3 957
Andra avsättningar		1 767	1 530	1 850
Summa avsättningar		5 898	5 614	5 807
Skulder				
Långfristiga skulder		15 750	9 822	11 896
Kortfristiga skulder		9 308	7 354	9 887
Summa skulder		25 058	17 176	21 783
Summa eget kapital och skulder		34 404	29 618	33 260
<hr/>				
Panter och därmed jämförliga säkerheter		-	19	-
Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	6	16 922	16 658	16 465
Övriga ansvarsförbindelser		1 367	545	669
Summa ansvarsförbindelser		18 289	17 203	17 134

Balansräkning, landstinget**Belopp i mnkr** **020831 010831 011231****TILLGÅNGAR****Anläggningstillgångar***Materiella anläggningstillgångar*

Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8 666	8 696	8 868
Maskiner och inventarier	1 006	998	1 168
Pågående nyanläggningar, förskott avseende materiella anläggningstillgångar	986	1 022	796

Finansiella anläggningstillgångar

Andra finansiella anläggningstillgångar	6 924	6 672	6 724
---	-------	-------	-------

Summa anläggningstillgångar **17 582 17 388 17 556****Omsättningstillgångar**

Förråd m.m.	32	46	50
Kortfristiga fordringar	4 946	2 980	4 813
Kassa och bank	19	17	23

Summa omsättningstillgångar **4 997 3 043 4 886****Summa tillgångar** **22 579 20 431 22 442**

Balansräkning, landstinget

Belopp i mnkr	020831	010831	011231
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ingående eget kapital	4 475	5 673	5 673
Förändring av ingående eget kapital	-	970	1 021
Årets resultat	-2 385	-1 228	-2 219
Summa eget kapital	2 090	5 415	4 475
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	3 620	3 550	3 525
Andra avsättningar	642	564	592
Summa avsättningar	4 262	4 114	4 117
Skulder			
Långfristiga skulder	7 349	3 493	4 651
Kortfristiga skulder	8 878	7 409	9 199
Summa skulder	16 227	10 902	13 850
Summa eget kapital och skulder	22 579	20 431	22 442
Panter och därmed jämförliga säkerheter	0	19	0
Ansvarsförbindelser:			
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	16 922	16 658	16 465
Övriga ansvarsförbindelser	7 867	5 160	6 268
Summa ansvarsförbindelser	24 789	21 818	22 733

Finansieringsanalys

Belopp i mnkr	Koncernen		Landstinget	
	0201	0101	0201	0101
	-0208	-0108	-0208	-0108
<i>Verksamhetens kassaflöde</i>				
Verksamhetens intäkter	9 432	8 969	5 184	5 012
Verksamhetens kostnader	-29 897	-27 606	-23 877	-22 180
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsar	19 565	18 746	19 565	18 746
Lämnade aktieägartillskott	-	-	-2 397	-2 283
Reavinst	-70	-196	-69	-181
<i>Bruttoresultat</i>	<i>-970</i>	<i>-87</i>	<i>-1 594</i>	<i>-886</i>
Finansnetto	-423	-258	-492	-153
Summa kassaflöde från verksamheten	-1 393	-345	-2 086	-1 039
<i>Förändring av rörelsekapital (exkl. likvida medel)</i>				
Ökning (-) resp. minskning (+) av förråd	12	-34	18	-1
Ökning (-) resp. minskning (+) kortfristiga fordringar	86	956	-133	879
Ökning (+) resp. minskning (-) av kortfristiga skulder (exkl. lånefinansiering)	-445	-1 219	-391	-920
<i>Förändring av rörelsekapital</i>	<i>-347</i>	<i>-297</i>	<i>-506</i>	<i>-42</i>
Kassaflöde före investeringar	-1 740	-642	-2 592	-1 081
<i>Investeringar</i>				
Investeringar	-1 632	-1 467	-641	-713
Övertagen verksamhet Busslink	-	-314	-	-
Leasinginvesteringar	-835	-731	-	-
Leasing, avslutade kontrakt och justeringar	12	0	-	-
Försäljningar	418	272	517	274
Erhållna statsbidrag för investeringar	434	230	-	-
<i>-varav aktiverat under året</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Nettoförändring av investeringsverksamheten</i>	<i>-1 603</i>	<i>-2 010</i>	<i>-124</i>	<i>-439</i>
Kassaflöde efter investeringar	-3 343	-2 652	-2 716	-1 520
<i>Lånefinansiering</i>				
Ökning (+) resp. minskning (-) av kort- och långfristig upplåning	2 548	996	2 767	832
Förändring av leasingfinansiering	739	611	-	-

Övrig finansiering

Skatt, likviditetseffekt byte av periodiseringsprincip skatteintäkter	-	667	-	667
Förändring eget kapital AB SL	14	-	-	-
Förändring av pensionsavsättning, övriga avsättningar	91	504	145	49
Förändring av finansiella anläggningstillgångar	-56	424	-200	-18
Förändring av långfristiga skulder	-1	-347	0	-5
<i>Nettoförändring av finansiering</i>	<i>3 335</i>	<i>2 855</i>	<i>2 712</i>	<i>1 526</i>
Förändring av likvida medel	-8	203	-4	6
Likvida medel vid årets början	300	313	23	11
Likvida medel vid delårsbokslutet	292	516	19	17
Summa disponibla likvida medel	292	516	19	17
Outnyttjad checkräkningskredit	1 800	1 500		
Andra outnyttjade krediter	2 150	2 168		
Total betalningsberedskap	4 242	4 184		

Noter (Belopp i mnkr)

Not 1 Redovisningsprinciper

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning.

I landstingskoncernen ingår nämnder, styrelser och bolag. Utgångspunkten för koncernboks slutet är de tjänstemannabehandlade balans- och resultaträkningarna för respektive resultat enhet och dotterbolag. Eftersom koncernredovisningen skall avspegla koncernens relation till omvärlden elimineras alla interna mellanhavanden.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Med förvärvsmetoden avses att det av landstinget vid förvärvstillfället förvärvade egna kapitalet i dotterbolag har eliminerats. Därefter intjänat kapital räknas in i koncernens eget kapital. SL:s och Landstingshusets underkoncerner är upprättade med full konsolidering och intagna i sin helhet i landstingskoncernen. Intressebolag har intagits enligt kapitalandelsmetoden. Denna redovisningsmetod innebär att andelar i ett företag redovisas till anskaffningsvärde vid anskaffningstillfället och därefter justeras med koncernens andel av intresseföretagets resultat. Resultatandelar från intresseföretag inkluderas i verksamhetens nettokostnader. Intresseföretag av liten betydelse redovisas enligt anskaffningsvärdeprincipen. Minoritetens andel av årets resultat, 4 mnkr, redovisas i verksamhetens intäkter eftersom beloppet är relativt sett obetydligt.

Skatteintäkter har från och med räkenskapsår 2001 periodiserats i enlighet med rekommendation från Rådet för kommunal redovisning.

För att ge en rättvisande bild inkluderas leasade objekt enligt finansiella leasingavtal i balansräkningen för koncernen. I resultaträkningen redovisas kostnader avseende finansiella leasingkontrakt som kostnader för avskrivningar och ränta i stället för som leasingavgifter. Periodens resultat påverkas däremot inte av denna redovisning.

Avtal tecknade i utländsk valuta har terminssäkrats för betalningar tre månader efter bokslutsdatum. För avtalade betalningar längre än tre månader framåt finns viss säkring via valutaoptioner. Valutaoptionerna har marknadsvärderats per bokslutsdatum. Värderingen har hanterats utifrån lägsta värdets princip för portföljen vilket innebär en resultatbelastning på knappt 2 mnkr. Eftersom rekommendationer och praxis inom detta område är under förändring kommer en översyn av ställningstagandet att göras inför årsbokslutet.

Tillämpningen av Redovisningsrådets rekommendation RR9 avseende inkomstskatter i årsredovisningen för 2001 medförde aktivering av uppskjutna skattefordringar för vissa bolag i Landstingshuskoncernen. Dessa skattefordringar är inte omvärderade vid delårsbokslutet. En omvärdering av fordringarna kommer att ske inför årsbokslutet.

I jämförelsetalen 010831 har inte hänsyn tagits till RR9. Detta innebär att jämförelsetalen inte innehåller aktivering av uppskjutna skattefordringar. Det innebär också att det fulla värdet av de obeskattade reserverna 010831 har förts direkt till eget kapital.

Not 2 Verksamhetens intäkter och kostnader, koncernen

	0201	0101	0101
	-0208	-0108	-0112
Intäkter			
Patientavgifter, sjukvård	289	293	448
Patientavgifter, tandvård	315	287	461
Trafikantavgifter	2 567	2 406	3 841
Såld hälso- och sjukvård	476	477	794
Såld tandvård	59	57	87
Försäljning av övriga primärtjänster	115	90	147
Hysesintäkter, försäljning övriga tjänster, material och varor	1 826	1 656	2 466
Bidrag för läkemedelsförmånen	2 374	2 252	3 417
Övriga statsbidrag och övriga bidrag	1 183	1 086	1 694
Övriga intäkter	228	365	829
Summa verksamhetens intäkter	9 432	8 969	14 184
Kostnader			
Personalkostnader	11 912	11 497	17 848
Köpt hälso- och sjukvård	4 528	3 631	5 877
Köpt tandvård	72	69	111
Köpt trafik	3 666	3 274	5 025
Köpta övriga primärtjänster	22	138	186
Verksamhetsanknutna tjänster (lab, röntgen m.m.)	586	663	1 105
Läkemedel inom läkemedelsförmånen	2 481	2 217	3 462
Övriga material och varor	1 527	1 417	2 264
Lämnade bidrag	603	642	785
Lokal- och fastighetskostnader, hyra av anläggningstillgångar	1 363	1 357	2 153
Övriga kostnader	3 137	2 762	4 426
Summa verksamhetens kostnader	29 897	27 667	43 242

Poster för tidigare räkenskapsperioder har räknats om i tillämpliga fall för att de ska kunna jämföras med senaste räkenskapsperiods poster på ett meningsfullt sätt.

Not 3 Specifikation över realisationsresultat, koncernen

I övriga verksamhetsintäkter och övriga verksamhetskostnader ingår realisationsresultat avseende försäljning av dotterföretag, intresseföretag och materiella anläggningstillgångar.

	0201	0101	0101
	-0208	-0108	-0112
Övriga verksamhetsintäkter			
Realisationsvinst vid försäljning av dotterföretag och intresseföretag	-	30	45
Realisationsvinst vid Landstingsfastigheter Stockholms försäljning av materiella anläggningstillgångar	76	186	402
Realisationsvinst vid SL-koncernens försäljning av övriga tillgångar	-	-	54
Realisationsvinst vid övriga försäljningar av materiella anläggningstillgångar	-	5	9
Övriga verksamhetskostnader			
Realisationsförlust vid Landstingsfastigheter Stockholms försäljning av materiella anläggningstillgångar	6	1	-
Realisationsförlust vid övriga försäljningar av materiella anläggningstillgångar	-	10	5
<hr/>			
Realisationsresultat netto vid försäljning av företag och materiella anläggningstillgångar	70	210	505

Not 4 Likvida medel, koncernen

	020831	010831	011231
Bank och postgiro	194	423	285
Handkassor, övriga likvida medel	25	93	15
Kortfristiga placeringar	73	-	-
Summa likvida medel	292	516	300

Koncernens och landstingets betalningsberedskap utgörs förutom av likvida medel på tillsammans 292 mnkr även av outnyttjad checkräkningskredit på 1 800 mnkr samt andra avtalade krediter varav outnyttjat 2 150 mnkr.

Not 5 Eget kapital, koncernen

Förändringen av ingående eget kapital år 2002 med 14 mnkr beror på Busslink AB:s och intressebolagens balans- och resultatmässiga påverkan på AB SL:s verksamhet.

Not 6 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser, koncernen

Pensionsskuld - koncernen (inkl löneskatt)	Pensioner totalt
Pensionsskuld enligt balansräkning per 01-12-31	3 957
Omklassificering	4
Förändring av pensionsskuld inkl löneskatt och räntedel	170
Pensionsskuld enligt balansräkning per 02-08-31 <i>därav löneskatt 708 mnkr</i>	4 131

Koncernens skuld avseende individuell del uppgår 02-08-31 till 247 mnkr exkl löneskatt och redovisas som kortfristig skuld.

Årets pensionskostnad

	Koncernen		
	0201	0101	0101
	-0208	-0108	-0112
Förändring av pensionsskulden under året	44	82	-43
Kostnad, individuell del	247	223	356
Utbetalning av pensioner	392	392	773
Löneskatt på pensioner	180	207	308
Övriga pensionskostnader	36	9	42
Summa pensionskostnad exkl. finansiell kostnad	899	913	1 436
Tillkommer räntedel på pensionskostnad	108	97	141
Summa pensionskostnad inkl finansiell kostnad	1 007	1 010	1 577

Ansvarsförbindelse

	Koncernen		
	020831	010831	011231
Pensioner	13 618	13 406	13 250
Löneskatt	3 304	3 252	3 215
Summa ansvarsförbindelse inkl löneskatt	16 922	16 658	16 465